

Maigret

G. SIMENON

Maigret

dühbe gurul

PARK KÖNYVKIADÓ

Olykor-olykor a Quai des Orfèvres-en is megesik, hogy néhány napig nyugalom van, és Maigret főfelügyelő szusszanhat egy csöppet. Egy ilyen napon, ebédidőben, komótosan átsétál a Dauphine sörözőbe, hagyja, hogy elbolondítsa kedvenc aperitifjének ánizsos íze és a párizsi kisvendéglő jellegzetes illata. Épp a menüt tanulmányozza a palatáblán, amikor ráköszön Lucas, és Maigret szinte észrevétlenül nyakig merül egy alvilági históriában.

Mióta a gyilkossági csoportot vezeti, ritkán foglalkozik a montmartre-i mulatók világával, melyet egykor olyan jól ismert. Most, sok év után újra a Pigalle környékét rója. Miközben azon morfondíroz, kinek állt érdekében megfojtani Émile-t, a tisztességes lokáltulajdonost és jóra való családapát, Maigret-t újra átjárja a lokálok hangulata, és betekintést nyer egy Párizsban élő olasz család nőtagjainak mindennapjaiba.

Lassan halad a nyomozással, csak gyűlnek a megválaszolatlan kérdések. Sejtí, hogy valaki a bolondját járattja vele. És ettől dühbe gurul.

GEORGES SIMENON

Maigret dühbe gurul

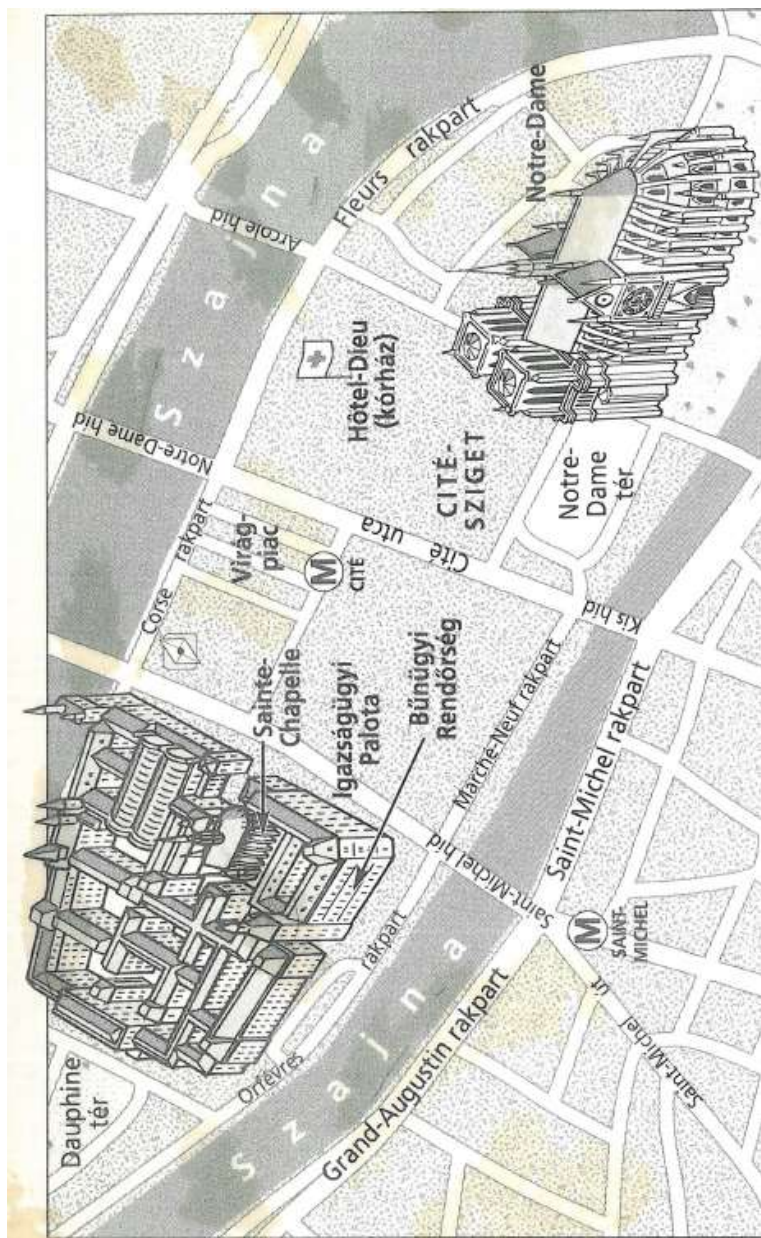

PARK KÖNYVKIADÓ

A fordítás alapjául szolgáló eredeti kiadás:
Georges Simenon: La colère de Maigret
Presses de la Cité

Fordította:
Pacskovszky Zsolt

Copyright © 1963 Georges Simenon Limited,
a Chorion company. All rights reserved.
Hungarian translation © 2003 Pacskovszky Zsolt
Magyar kiadás © 2004 Park Könyvkiadó, Budapest
Felelős szerkesztő: Tönkő Vera
Szerkesztette: Sárközy Elga
Műszaki szerkesztő: Mező Zsuzsa
Fedélterv: Gerhes Gábor

ELSŐ FEJEZET

Negyed egy volt, amikor Maigret kilépett a mindig hűvös, boltíves kapualjból, két egyenruhás rendőr között, akik a bejárat két oldalán, szorosan a fal mentén posztoltak, a csekélyke árnyék védelmében. Intett nekik, egy pillanatra bizonytalanul megtorpant, az udvar felé nézett, majd a place Dauphine irányába, aztán ismét az udvar felé.

Előzőleg, még odafenn, kétszer-háromszor is megállt a folyosón, majd a poros lépcsőn, s színleg újra meg újra meggyújtotta pipáját, abban a reményben, hogy talán felbukkan valamelyik kollégája vagy nyomozója. Ritkaságszámba ment, hogy ilyenkor néptelen legyen a lépcső, de abban az évben már június 12-én vakációhangulat uralkodott a Bűnügyi Rendőrségen.

Egyesek már a hónap elején útnak eredtek, hogy elkerüljék a júliusi és augusztusi áradatot, mások meg most készülődtek az éves elvándorlásra. A nyirkos tavasz után aznap reggel váratlanul beköszöntött a hőség, és Maigret nyitott ablak mellett, ingujjban dolgozott.

Volt raporton az igazgatónál, és néhányszor átnézett a nyomozókhöz, egyébként mindvégig magányosan rostokolt a szobájában, ahol a több napja megkezdett unalmas papírmunkával vesződött. Aktakupacok tornyosultak előtte, és időnként, mint egy kisiskolás, felemelte a fejét, a fák mozdulatlan lombja felé fordult, s Párizs moráját hallgatta, amely már a forró nyári napok különleges zümmögésébe olvadt.

Az utóbbi két hétben egyszer sem fordult elő, hogy ne otthon, a boulevard Richard-Lenoiron étkezett volna, és

egyszer sem zavarták meg este, illetve az éjszaka folyamán.

Normális esetben balra kellett volna fordulnia a rakparton, a Saint-Michel híd irányába, hogy buszra szálljon vagy taxiba üljön. Az udvar továbbra is üres volt. Senki sem csatlakozott hozzá.

Ekkor könnyed vállrándítással mégis jobbra kanyarodott, elsétált a place Dauphine-ig, és diagonálisan átszelte. Amikor eljött az irodából, hirtelen elfogta a vágy, hogy elnézzen a Dauphine sörözőbe, és engedélyezzen magának egy aperitifet, fittyet hányva a rue Picpuson rendelő orvos barátja intelmeire, akinél az előző héten vacsoráztak feleségével. Már hetek óta szerfölött józanul élt, étkezéskor beérte egy pohár borral, olykor pedig, ha este kimozdultak otthonról a feleségével, egy pohár sörrel.

Hirtelen hiányozni kezdett neki a place Dauphine kisvendéglőjének szaga, az aperitifek ánizsos íze, amely oly jól illett e nap hangulatához. Bármennyire is reménykedett, nem akadt össze senkivel, aki magával cipelte volna, és rossz lelkiismerettel kaptatott fel a söröző három lépcsőfokán; előtte hosszú, piros, alacsony autó parkolt, amelyet kíváncsian megbámult.

Egye penész! Pardon csak azt tanácsolta, hogy kímélje a máját, de attól nem tiltotta el, hogy igyon egy aperitifet, egyetlenegyet, hosszú hetek szinte teljes absztinenciája után.

A pult mellett ismerős arcokat látott viszont, legalább egy tucatnyi embert a bűnügyi rendőrségről: nekik sem volt igazán munkájuk, és korán leléptek. Olykor-olykor megtörténik ez: néhány napnyi üresjárat, szélcsend, folyó ügyek, ahogy mondani szokták, majd hirtelen olyan gyorsított ritmusban zajlanak a drámák, hogy az embernek szinte szusszanni sincs ideje.

A vendégek üdvözlésül felemelték a kezüket, s összébb húzódtak, hogy helyet szorítsanak neki a pultnál, ő pedig az opálos itallal teli poharakra mutatva dűnnyögte:

– Ugyanezt.

A tulaj már akkor is itt volt, amikor a főfelügyelő a Bűnügyi Rendőrségre került, vagyis harminc évvel ezelőtt, csak annak idején még ő volt a fiú a háznál. Most is volt egy fiú, hasonló egykori önmagához, szakácssapkában, kint a konyhában.

– Minden rendben, főnök?

– Igen.

A szag mit sem változott. Párizs valamennyi kisvendéglőjének megvan a maga jellegzetes szaga, itt például egy szakértő kiérezte volna az aperitifek és az alkohol alapszagából a Loire menti házi borok kissé átható illatát. A konyhában a tárkony és a snidling uralkodott.

Maigret ösztönösen elolvasta a menüt a palatáblán: bretagne-i tőkehal és olajos papírban sült borjúmáj. Egyidejűleg megpillantotta a papírterítős étkezőrészben Lucas-t: mintha el akart volna bűjni oda, de nem azért, hogy ebédeljen – még senki sem ült az asztaloknál –, hanem hogy nyugodtan diskurálhasson egy idegennel.

Lucas is észrevette őt, s némi habozás után felállt, és odajött hozzá.

– Van egy perce, főnök? Úgy érzem, érdekelné a dolog.

A főfelügyelő követte, kezében a poharával. Az idegen felállt. Lucas bemutatatta:

– Antonio Farano. Ismeri, ugye?

A név semmit sem mondott a főfelügyelőnek, de mintha valahol már látta volna ezt a szépfiút: Farano akár hősszerelmeseket is alakíthatott volna a filmvásznon. Minden bizonnyal az övé volt a bejárat előtti piros

sportkocsi. Illett a megjelenéséhez, túlságosan is jól szabott világos ruhájához, az ujján viselt súlyos pecsétgyűrűhöz.

Lucas folytatta, miközben mindhárman leültek:

– Épp eljöttem, amikor megjelent a rakparton. Lapointe mondta neki, hogy itt esetleg megtalálhat.

Maigret-nek feltűnt, hogy míg Lucas is aperitifet iszik, mint ő, Farano beéri egy gyümölcslével.

– Farano Émile Boulay sógora. Az egyik mulatóját vezeti, a Paris-Stripet a rue Berriben.

Lucas észrevétlenül a főnökére kacsintott.

– Mondja el újra, amit az imént mesélt nekem, Farano.

– Nos, a sógorom eltűnt.

Olaszos akcentussal beszélt.

– Mikor? – kérdezte Lucas.

– Valószínűleg a múlt éjjel. Nem tudni pontosan.

Maigret jelenléte feszélyezni kezdte, és hogy leplezze zavarát, zsebéből cigarettatárcát húzott elő.

– Megengedi?

– Csak tessék.

Lucas odavetette a főfelügyelőnek:

– Ismeri Boulay-t, ugye, főnök? Tudja, ő az az emberke, aki négy-öt éve érkezett ide Le Havre-ból.

– Hét éve – helyesbített az olasz.

– Jó, akkor hét éve. Megvette az első éjszakai mulatóját a rue Pigalle-on, a Lotust, és ma már négy van neki.

Maigret nem nagyon értette, hogy Lucas miért akarja belevonni ebbe az ügybe. Mióta a gyilkossági csoportot vezette, ritkán foglalkozott a montmartre-i alvilággal; egykor jól ismerte, azóta azonban némileg kiesett a látóköréből. Legalább két éve nem járt egyetlen mulatóban sem. Már csak alig néhány rosszfiút ismert a Pigalle-ról, főképp a régiek közül, mert az ottani kis kompánia folyton cserélődik.

– Azon töprengék – szólalt meg ismét Lucas –, hogy nem lehet-e valami köze ennek a Mazotti-ügyhöz.

Vagy úgy! Most már kapiskálta. Mikor is történt, hogy lelőtték Mazottit, miközben kifelé tartott – hajnali háromkor – egy rue Fontaine-i bárból? Lassan egy hónap telt el azóta. Valamikor május derekán lehetett. Maigret emlékezett a IX. kerületi rendőrség jelentésére, amelyet azzal adott tovább Lucas-nak: – *Alighanem leszámolás. Tedd meg, amit tudsz.*

Mazotti nem olasz volt, mint Farano, hanem korzikai, és a Côte d'Azúron kezdte a pályafutását, mielőtt felköltözött Párizsba kis bandájával.

– Nem a sógorom ölte meg Mazottit – jelentette ki Farano meggyőződéssel. – Maga is tudja jól, Lucas úr, hogy ez nem az ő műfaja. Mellesleg kétszer is kihallgatta az irodájában.

– Sosem vádoltam azzal, hogy megölte Mazottit. Kikérdeztem, ahogy kikérdeztem mindenkit, akibe Mazotti belekötött. És ilyenek jócskán akadtak.

Odavetette Maigret-nek:

– Épp a mai napra küldtem neki idézést, csodálkoztam is, hogy nem látom.

– Sosem fordult még elő, hogy nem aludt otthon? – tette fel a kérdést nyíltan a főfelügyelő.

– Soha! Látszik, hogy nem ismeri a sógoromat. Ő nem olyan. Szereti a húgomat, szeret a családjában lenni, sosem ment haza hajnali négyenél később.

– És múlt éjszaka nem ment haza? Erről van szó?

– Igen.

– Ön hol volt éjszaka?

– A Paris-Stripben. Csak ötkor zártunk be. Számunkra ez a fő szezon, mert Párizst már előzőnlőtték a turisták. Miközben lezártam a kasszát, Marina felhívott, hogy megkérdezze, nem láttam-e Émile-t. Marina a húgom. Egész

este nem láttam a sógoromat. Ritkán jött le a Champs-Élysées-re.

– Merre felé van a többi mulatója?

– Mind a Montmartre-on, egymástól néhány száz méterre. Neki támadt ez az ötlete, és remekül be is vált: ha úgyszólván karnyújtásnyira vannak egymástól a mulatók, akkor a táncosnőket az este folyamán át lehet vinni egyikből a másikba, és csökkenthetők az általános költségek. A Lotus a rue Pigalle legtetején van, a Train-Bleu két lépésre, a rue Victor-Masséban, a Saint-Trop' meg kicsit lejjebb, a rue Notre-Dame-de-Lorette-ben. Émile csak hosszas tétovázás után döntött úgy, hogy egy másik negyedben is mulatót nyit, és úgyszólván ez volt az egyetlen hely, amellyel nem ő foglalkozott. Átadta nekem a vezetését.

– Szóval a nővére valamivel öt után telefonált önnek?

– Igen. Megszokta, hogy felébred, amikor a férje hazaér.

– Erre ön?

– Először felhívtam a Lotust, ahol azt mondták, hogy este tizenegy körül ment el. Benézett a Train-Bleu-be is, de a kasszásnő nem tudja megmondani, hogy pontosan hánykor. A Saint-Trop' pedig már zárva volt, amikor megpróbáltam odatelefonálni.

– Nem tud arról, hogy a sógorának találkozója lett volna múlt éjjel?

– Nem, nem. Amint már mondtam: jámbor, a szokásaihoz ragaszkodó ember volt. Miután megvacsorázott a családja körében...

– Merrefelé lakik?

– A rue Victor-Masséban.

– A Train-Bleu épületében?

– Nem. Három házzal arrébb. Szóval vacsora után először a Lotusba ment, hogy felügyeljen az előkészületekre.

Ez a legfontosabb mulató, és ő tartotta kézben. Azután átment a Saint-Trop'-ba, kis ideig ott maradt, majd következett a Train-Bleu, és kezdte előlről. Kétszer-háromszor is körbejárt egy éjszaka, mert mindenén rajta tartotta a szemét.

– Szmokingban volt?

– Nem. Sötét öltönyt hordott, éjkék színűt, szmokingot soha. Nem sokat törődött az eleganciával.

– Múlt időben beszél róla.

– Mert biztosan történt vele valami.

Több asztalnál is enni kezdtek, és Maigret időnként sóvár pillantásokat vetett a tányérok és boroskancsók irányába. A pohara már üres volt, de legyőzte magában a vágyat, hogy rendeljen még egy italt.

– Mit tett ezek után?

– Elmentem lefeküdni, miután megkértem a húgomat, hogy hívjon fel, amint van valami újság.

– Telefonált?

– Nyolc körül.

– Ön merrefelé lakik?

– A rue Ponthieu-ban.

– Nős?

– Igen. Egy honfitársnőmet vettem el. A délelőttöt azzal töltöttem, hogy a három mulató alkalmazottjainak telefonálgattam. Igyekeztem megtudni, hogy hol és mikor látták utoljára a sógoromat. Nem könnyű ügy. Éjszaka jórészt dugig vannak a mulatók, és mindenki csak a saját munkájával törődik. Azonkívül Émile nem volt valami feltűnő jelenség. Alacsony, egészen sovány férfi, akiből egyetlen vendég sem nézte volna ki, hogy ő a tulaj, és sűrűn előfordult, hogy sokáig a bejárat előtt dekkolt a vendégfelhajtó társaságában.

Lucas jelezte, hogy mindez így igaz.

– Úgy tűnik, éjjel fél tizenkettő után veszett nyoma.

– Ki látta utoljára?

– Nem mindenkit tudtam végigkérdezni. Nem minden pincérnek, bárpultosnak és zenésznek van telefonja. A legtöbb lánynak pedig nem tudom a címét. Csak ma éjszaka tudok komolyabban nekilátni a kérdezősködésnek, amikor mindenki a helyén lesz. Egyelőre úgy fest a dolog, hogy a Lotus vendégfelhajtója, Louis Boubée beszélt vele utoljára, egy zsokészerűen pöttöm emberke, akit leginkább a Mikiegér becenéven ismernek a Montmartre-on. Szóval tizenegy és fél tizenkettő között Émile kijött a Lotusból, és egy ideig Mikiegér mellett álldogált a járdán, aki serényen nyitogatta az érkező autók ajtóit.

– Beszélgettek?

– Émile nem volt szószátyár. Állítólag többször megnézte az óráját, mielőtt elindult volna lefelé az utcán. Mikiegér azt hitte, a Saint-Trop'-ba megy.

– A sógorának volt kocsija?

– Nem. A baleset óta nem.

– Miféle baleset óta?

– Hét éve történt. Még Le Havre-ban élt, volt ott egy kis éjszakai mulatója, a Monaco. Egyik nap, amikor ő meg a felesége kocsival Rouenba tartottak...

– Akkor már elvette az ön hűgát?

– Az első feleségéről beszélek, egy Le Havre környéki francia nőről, Marié Pirouet-ről. Babát várt. Épp egy specialistához igyekeztek Rouenba. Esett. Az egyik kanyarban megfarolt az autó, és nekicsapódott egy fának. Émile felesége azonnal meghalt.

– És ő?

– Megúszta egy sérüléssel, amelynek nyoma maradt az

arcán. Az emberek többsége azt képzei a Montmartre-on, hogy az a forradás késpengétől származik.

– Szerette a feleségét?

– Nagyon. Gyerekkora óta ismerte.

– Boulay Le Havre-ban született?

– Egy közeli faluban, nem tudom, melyikben. A felesége ugyanabból a faluból származott. Mióta meghalt, Émile egyszer sem ült volánhoz, és amennyire lehetett, kerülte, hogy autóba kelljen szállnia. Párizsban is csak ritkán ült taxiba. Sokat gyalogolt, és ha kellett, metrózott. Egyébként nem szívesen hagyta el a IX. kerületet.

– Azt gondolja, hogy eltették láb alól?

– Már mondtam: rég hazament volna, ha semmi sem történik vele.

– Kettesben él az ön húgával?

– Nem. Velük lakik anyám is meg a másik húgom, Ada, aki Émile titkárnője. A két gyereket most nem számolom... Émile-nek és Marinának van két gyerekük, egy hároméves fiú, Lucien, meg egy tíz hónapos kislány.

– Gyanakszik valakire?

Antonio megrázta a fejét.

– Úgy érzi, a sógora eltűnése kapcsolatban áll a Mazotti-üggyel?

– Egy dologban vagyok biztos, abban, hogy Émile nem ölte meg Mazottit.

Maigret Lucas felé fordult, aki épp ebben az ügyben nyomozott.

– Szerinted?

– Nekem is ez a meggyőződés, főnök. Kétszer kihallgattam, és úgy tűnt, őszintén válaszolgat. Ahogy Antonio mondja, elég visszahúzódo, már-már félénk férfi, akiről nem is képzelné az ember, hogy több éjszakai mulatót

vezet. Ugyanakkor meg tudta védeni magát Mazottival szemben.

– Hogyan?

– Mazotti és a bandája zsarolásra rendezkedtek be, amiben nem volt semmi eredeti, de tőkélyre vitték. A védelem ürügyén minden héten több-kevesebb pénzt követeltek az összes mulatótulajdonostól. Eleinte a legtöbben ellenszegültek. Akkor ügyesen megszervezett kis jelenet zajlott le. Amikor tele volt a mulató, feltűnt Mazotti egyikét kigyúrt fickóval. Ha akadt szabad asztal, akkor odaültek, ha nem, akkor a bárpulthoz, pezsgőt rendeltek, és az egyik szám közepén kötekedni kezdtek. Először motyogást lehetett hallani, majd hangos szóváltást, megvádolták, tolvajnak nevezték a bárpultost vagy a főpincért. Az egész széttört poharakkal, általános lökdösődéssel végződött, és a vendégek nagy része természetesen elment, megfogadva, hogy soha többé be nem teszi oda a lábát. A tulajdonosok Mazotti következő látogatásakor inkább fizettek.

– Émile nem fizetett?

– Nem. Nem fordult alvilági gorillákhoz sem, mint egyes kollégái, akik nem jártak sikerrel, mert Mazotti végül lefizette a gorillákat. Émile-nek az az ötlete támadt, hogy Le Havre-ból hozat néhány dokkmunkást, akik vállalták, hogy lehűtik Mazottit meg az embereit.

– Mikor volt az utolsó összetűzés?

– Épp Mazotti halálának estéjén. Éjjel egykor beállított a Lotusba két szokásos társával. Émile Boulay dokkmunkásai kidobták őket, kölcsönösen eltángálták egymást.

– Émile ott volt?

– A bárpult mögé menekült, mert irtózik a verekedéstől. Ezután Mazotti átment vigasztalódni egy rue Fontaine-i

bárba, Jo bárjába, amely némiképp a főhadiszállása volt. Négyen-öten iszogattak a terem végében. Hajnali háromkor, amikor távoztak, egy autó hajtott el mellettük, és öt lövéssel leterítették Mazottit, egyik társa pedig a vállába kapott egy golyót. A kocsit nem találtuk meg... Senki sem beszélt. Kihallgattam a legtöbb éjszakai mulató tulajdonosát. Folytatom a nyomozást.

– Hol volt Boulay a lövöldözés idején?

– Tudja, főnök, a Montmartre-on nem könnyű bármit is megállapítani. Úgy tűnik, a Train-Bleu-ben időzött éppen, de nem bízom túlságosan a tanúvallomásokban.

– Émile nem ölte meg Mazottit – erősködött az olasz.

– Hordott magánál fegyvert?

– Igen, egy automata revolvert. Engedélye volt a főkapitányságtól. Mazottit nem azzal a fegyverrel nyírták ki.

Maigret sóhajtott egyet, és intett a pincérnőnek, hogy töltsen tele a poharakat – már jó ideje ez volt a leghőbb vágya.

Lucas megjegyezte:

– Jobbnak láttam, ha bevonom magát is, főnök, és úgy véltem, érdekelni fogja, mit mond Antonio.

– Csak az igazat mondtam.

Lucas folytatta:

– Beidéztem ma délelőttre Émile-t a rakpartra. Bevallom, nyugtalanít, hogy épp ma éjjel tűnt el.

– Mit akartál kérdezni tőle?

– Csak a szokásos dolgokat. Még egyszer, utoljára fel akartam tenni neki ugyanazokat a kérdéseket, hogy összehasonlítsam a válaszait a korábbi válaszaival meg a többi tanúvallomással.

– Akkor kétszer, amikor az irodádban járt, ijedtnek látszott?

– Nem. Inkább bosszúsnak. Mindennél fontosabb volt a

számára, hogy a neve ne szerepeljen az újságokban. Azt hajtogatta, hogy ez borzalmas hatással volna az üzletmenetére, meg hogy az ő mulatói nyugodt helyek, azokban sosincs semmi balhé, és ha őt holmi alvilági leszámolással hoznák kapcsolatba, abból nem mászna ki.

– Így igaz – erősítette meg Antonio, s közben mintha felállni készült volna.

Hozzátette:

– Ugye már nincs szükségük rám? Haza kell mennem a hűgaimhoz meg anyámhoz, mert szörnyű állapotban vannak.

Néhány pillanattal később hallani lehetett, hogy a piros autó elzúg a Pont-Neuf irányába. Maigret lassan kortyolt egyet az aperitifből, rásandított Lucas-ra, aztán felsőhajtott:

– Sietsz valahová?

– Nem. Úgy terveztem, hogy...

– Hogy itt eszel?

És mivel Lucas bólintott, Maigret is döntött:

– Akkor együtt ebédelünk. Hazaszólok a feleségemnek. Rendelhetsz.

– Makrahalat kérjek?

– És olajos papírban sült borjúmájat.

Főként a borjúmáj csábította, valamint a söröző hangulata, ahol már hetek óta nem járt.

Az ügy nem volt olyan fontos, és Lucas eddig egymaga nyomozgatott. A montmartre-i alvilágot leszámítva senkit sem izgatott Mazotti halála. Mindenki tisztában van azzal, hogy ezek a leszámolások végül mindig megoldódnak, ha másképp nem, egy újabb leszámolással.

Van egy előnyük ezeknek az ügyeknek, mégpedig az, hogy az ügyészek meg a vizsgálóbírók nem járnak folyton a rendőrség nyakára. Ahogy egy bíró mondta: – *Egy éhes*

szájjal kevesebb a börtönben.

A két férfi eldiskurált evés közben. Maigret valamicskével többet tudott meg Émile Boulay viselt dolgairól, és érdekelni kezdte ez a furcsa kis ember.

Émile egy normandiai halász fia volt, és tizenhat éves korában italosfiúnak szegődött a Transat-hoz. Ez még a háború előtt történt. A *Normandie* fedélzetén hajózott, és épp New Yorkban tartózkodott, amikor a háború elérte Franciaországot.

Vajon hogyan vehettek fel az amerikai tengerészgyalogosokhoz egy ilyen alacsony és vézna férfit? Az egész háborút az ő kötelékükben harcolta végig, majd ismét szolgálatba állt, ezúttal helyettes főpincér lett az *Ile-de-France* fedélzetén.

– Tudja, főnök, szinte mind arról álmodoznak, hogy egyszer majd a maguk urai lesznek, és két év házasság után Boulay vett is magának Le Havre-ban egy bárt, amelyet azonmód átalakított zenés-táncos mulatóvá. Akkoriban jött divatba a sztriptíz, és úgy hírlík, Émile rövid időn belül elég tetemes vagyonra tett szert. Amikor bekövetkezett a baleset, és meghalt a felesége, már szándékában állt Párizsra is kiterjeszteni a tevékenységét.

– Megtartotta a Le Havre-i mulatót?

– Másra bízta a vezetését. Egyik régi társára az *Ile-de-France*-ről. Párizsban megvette a Lotus, amely még korántsem ment úgy, mint manapság. Másodrangú, turistacsalogató lebuja volt, amilyenből szép számmal akad a Pigalle környékén.

– Hol ismerkedett meg Antonio húgával?

– A Lotusban. A lány a ruhatárban dolgozott. Csak tizennyolc éves volt.

– Antonio mit csinált akkoriban?

– A Renault-nál melózott, az autógyárban. Ő jött át először Franciaországba. Aztán áthozatta az anyját meg a két hűgát. A Javel negyedben laktak.

– Úgy látszik, Émile tulajdonképpen az egész családot elvette. Jártál a lakásán?

– Nem. Benéztem a Lotusba meg a többi mulatójába, de nem éreztem szükségét annak, hogy elmenjek hozzá.

– Meggyőződésed, hogy nem ő ölte meg Mazottit?

– Miért tette volna? Épp nyeresre állt a játszmaiban.

– Lehet, hogy megijedt.

– A Montmartre-on senki sem gondolja úgy, hogy ő követte el a gyilkosságot.

Csendben kortyolgatták a kávéjukat, és Maigret nemet mondott a calvadosra, amellyel a tulaj szokás szerint megkínálta. Ivott ugyan két aperitifet, de aztán beérte egyetlen pohár száraz fehérborral, és miközben a bűnügyi rendőrség felé ballagtak Lucas-val, meglehetősen elégedett volt önmagával.

Az irodájában ledobta a zakóját, meglazította a nyakkendőjét, és belevetette magát a papírmunkába. Nem többről, nem kevesebbről volt szó, mint a feladatkörök teljes átszervezéséről, odafenn már várták az ezzel kapcsolatos jelentését, és ő szorgos diákként látott neki a feladatnak.

A délután folyamán azért eszébe jutott időnként Émile Boulay, a montmartre-i kis birodalom, amelyet a Transat egykori főpincére épített fel, a piros autós fiatal olasz, meg a lakás a rue Victor- Massén a három nővel és a gyerekekkel.

Eközben Lucas-nak a kórházakat, a különböző rendőrőrsöket kellett hívogatnia. Közzétette Boulay személyleírását is, de fél hétkor még nem volt semmi eredménye a nyomozásnak.

Este szinte ugyanolyan meleg volt, mint nappal, és

Maigret sétálni ment a feleségével, aztán majdnem egy teljes órát töltött a place République egyik teraszán, egyetlen pohár sör társaságában.

Főképp a nyaralásról beszélgettek. Sok járókelő a karján vitte a zakóját; a legtöbb nő színes pamutruhát viselt.

Másnap kedd volt. Ismét egy verőfényes nap. Émile Boulay nem szerepelt az éjszakai jelentésekben, és Lucas sem tudott semmi újdonsággal szolgálni.

Tizenegy óra felé heves, de rövid zivatar tört ki, amely után mintha gőz szállt volna fel az utcakőből. Maigret hazament ebédelni, majd visszatért irodájába az irathalmaihoz.

Amikor végzett a Bűnügyi Rendőrségen, még mindig nem lehetett semmit sem tudni a Le Havre-i kis ember sorsáról; Lucas hasztalanul töltötte a délutánt a Montmartre-on.

– Úgy tűnik, főnök, hogy utoljára Boubée látta, akit mindenki csak Mikiegérnek hív, és évek óta vendégfelhajtó a Lotusban. Neki úgy rémlik, hogy Emile a rue Pigalle és a rue Notre-Dame-de-Lorette sarkán fordult be, mintha a Saint-Trop'-ba indult volna, de Mikiegér nem tulajdonított ennek jelentőséget. Este, amikor mindenki a helyén lesz, megint elmegyek a Montmartre-ra...

Lucas-nak aligha sikerült ennél többet megtudnia. Pénteken, reggel kilenckor, amikor Maigret lassan végzett a napi jelentések átnyálazásával, behívta az irodájába.

– Megtalálták – újságolta el, miközben újra meggyújtotta a pipáját.

– Élve?

– Holtan.

– A Montmartre-on? A Szajnában?

Maigret odanyújtotta neki a XX. kerület egyik jelentését.

Jelezték benne, hogy napkeltekor egy holttestre bukkantak a rue Rondeaux-ban, a Pére-Lachaise mellett. A hulla keresztben feküdt a járdán, nem messze a vasúti töltéstől. Sötétkéék öltönyt viselt, s a tárcájában némi készpénzt meg egy Émile Boulay névre kiállított személyi igazolványt találtak.

Lucas a szemöldökét ráncolva kapta fel a fejét.

– Azon gondolkodom, hogy...

Maigret félbeszakította:

– Olvasd tovább.

Valóban, a folytatás alighanem még jobban meglepte a nyomozót. A jelentés kitért arra, hogy a Törvényszéki Orvostani Intézetbe szállított holttest már erősen oszlásnak indult.

A rue Rondeaux zsákutcában végződő része csakugyan nem volt valami forgalmas. De egy hulla akkor sem heverhetett volna a járdán két napig, sőt még néhány óráig sem – előbb megtalálták volna.

– Mit szólsz hozzá?

– Különös.

– Elolvastad végig?

– Az utolsó sorokat még nem.

Émile Boulay a keddről szerdára virradó éjszakán tűnt el. A holttest állapota alapján valószínűsíthető volt, hogy azon az éjszakán ölték meg.

Azóta két teljes nap telt el, két forró nap.

Nehéz volt ésszel felérni, hogy miért nem szabadult meg a gyilkos vagy nem szabadultak meg a gyilkosok ilyen sokáig a holttesttől.

– Ez még különösebb! – kiáltott fel Lucas, miközben visszatette a jelentést az íróasztalra.

Valóban, a legfurcsább az volt, hogy az első

ténymegállapítások alapján a bűntényt nem lőfegyverrel követték el, de még csak nem is késsel.

Amennyire a boncolás előtt meg lehetett ítélni, Émile Boulay-t egyszerűen megfojtották.

Csakhogy Maigret és Lucas a rendőrség kötelékében eltöltött megannyi év után sem emlékeztek olyan esetre, amikor az alvilágban egyszerűen megfojtottak volna valakit.

Párizs valamennyi negyedének, valamennyi társadalmi rétegének megvan a maga gyilkossági módszere, ahogy az öngyilkossági módszere is. Vannak utcák, ahol az emberek az ablakon ugranak ki, más utcákban faszénnel vagy gázzal mérgezik meg magukat, és olyanok is akadnak, ahol altatókat szednek be.

Tudni lehet, hogy mely negyedekben dívik a késszúrás, hol használnak furkósbotot, és hol uralkodnak – mint például a Montmartre-on is – a lőfegyverek.

Az apró mulatótulajdonost azonban egyszerűen megfojtották, ráadásul a gyilkos csak két nap elteltével, a harmadik éjszaka végén szabadult meg a holttesttől.

Maigret már nyitotta is a faliszekrényt, hogy kivegye a zakóját és a kalapját.

– Induljunk! – dörmögte.

Végre mentsége volt arra, hogy otthagyja az aznapra rendelt papírmunkát.

A szép júniusi reggelen, amelyet frissebbé tett a lengedező szellő, a két férfi a Törvényszéki Orvostani Intézetbe indult.

MÁSODIK FEJEZET

A quai Rapée-n található Törvényszéki Orvostani Intézet rózsaszín épületeivel inkább emlékeztet mondjuk egy gyógyszerészeti laboratóriumra, mint az Igazságügyi Palota nagy toronyórája alatt meghúzódó, egykori hullaházra.

Egy világos irodahelyiség pultjánál Maigret és Lucas találtak egy hivatalnokot, aki azonnal felismerte őket, és buzgó mosollyal kérdezte tőlük:

– A rue Rondeaux-i pasas miatt jöttek, ugye?

Feje felett az elektromos falióra tíz óra öt perccet mutatott, az ablakon át pedig látszottak a Szajna túlszajna partján, a Közraktárak dokkjai előtt horgonyzó hajók.

– Már várakozik egy illető – folytatta a beszédes kedvű hivatalnok. – Állítólag valami hozzátartozó.

– Megadta a nevét?

– Majd megkérdezem tőle, ha azonosította a hullát, és aláírta a nyilatkozatot.

A hivatalnok csak elméletileg, kartonok formájában foglalkozott a hullákkal.

– Hol van?

– A váróteremben. Önöknek is türelemmel kell lenniük egy kicsit, Monsieur Maigret. Morei doktor még javában dolgozik.

A folyosó fehér volt, világos kőpadlóval, ahogy világos volt a váróterem is a két paddal, a lakkozott székekkel meg egy nagy asztallal, amelyről már csak a képes újságok hiányoztak, hogy az ember végképp úgy érezze magát, mint a fogorvosnál. Az olajfestékkel bemázolt falak csupaszak voltak, és Maigret ismét eltöprengett azon, hogy miféle

festményeket vagy metszeteket lehetne kiakasztani rájuk.

Antonio az egyik széken ült, állát két kezébe támasztotta, s noha megőrizte szépfiús jellegét, az arca felpuffedt, mint amikor valaki nem aludta ki magát, és borotválkozni sem borotválkozott.

A rendőrök jöttére felállt.

– Látták őt? – kérdezte.

– Még nem.

– Én sem. Már több mint fél órája várok. Valóban Émile igazolványát mutatták meg nekem.

– Kicsoda?

– Egy furcsa nevű felügyelő. Várjanak csak... Mornique? Bornique?

– Bornique, igen.

Maigret és Lucas tekintete összevillant. Bornique-tól, a XX. kerületi felügyelőtől kitellett az ilyesmi. A kerületi rendőrkapitányságokon akadtak páran, nemcsak a felügyelők, de a főfelügyelők között is, akik Bornique-hoz hasonlóan makacsul rivalizáltak a Bűnügyi Rendőrséggel, és úgy érezték, csorbulna a becsületük, ha nem ők cselekednének elsőként.

Maigret csak a napi jelentésekből értesült arról, hogy előkerült a holttest, és azóta, hogy megtalálták, a XX. kerületi emberek nem tétlenkedtek.

Maigret éppen azért dolgozott hetek óta a feladatkörök átszervezésén, hogy elejét vegyék az efféle túlbuzgóságoknak.

– Gondolja, hogy a doki még sokáig bíbelődik vele? A nők szinte magukon kívül vannak.

– Bornique ment el hozzájuk, hogy közölje a hírt?

– Még reggel nyolc sem volt, amikor beállított. Épp felkeltek, és a porontyokkal foglalkoztak.

– *Melyiküket hívják Marina Boulay-nak?* – kérdezte. Aztán átadott a húgomnak egy személyi igazolványt. – *Ez a férje igazolványa? Ő van a fényképen? Mikor látta őt utoljára?* – Képzelheti a jelenetet! Ada azon nyomban felhívott a lakásomon. Aludtam. Nem húztam az időt azzal, hogy megreggelizem, még egy csésze kávé sem főztem magamnak. Pár perccel később már a rue Victor-Massé-ban voltam, és a nyomozó gyanúsnak talált. – *Hát maga meg kicsoda? – A sógor. – A hölgyé? – Nem. A férjé.*

Antonio dühös volt.

– Csak hosszas vita árán tudtam elérni, hogy a húgom helyett én jöhessek el azonosítani a holttestet. Marina erősködött, hogy velem tart. Mivel sejtettem, hogy nem lesz szép látvány, ráparancsoltam, hogy maradjon otthon.

Idegesen cigarettára gyújtott.

– A felügyelő nem kísérte el magát?

– Nem. Állítólag nem ért rá. Mondta, hogy az itteni hivatalnoktól kapok egy papírt, amelyet ki kell töltenem és alá kell írnom.

Némi szünet után hozzátette:

– Látják, igazam volt, hogy nyugtalankodtam.

Tegnapelőtt maguk láthatólag nemigen hittek nekem. Merre van az a rue Rondeaux?

– A Pére-Lachaise mellett.

– Nem vagyok ismerős arrafelé. Miféle negyed az?

Nyílt az egyik ajtó. A fehér köpenyes Morei doktor a főfelügyelőt kereste tekintetével, fején mütössapka, álla alatt fityegő mütösmaszka.

– Most hallottam, hogy vár rám, Maigret. Bejönnének?

Egy terembe vezette őket, ahová csak a tejüveg ablakokon szűrődött be némi fény, a fal mellett pedig rekeszes fémállványok sorakoztak, akár egy hivatalban,

azzal a különbséggel, hogy az itteni rekeszek szokatlan méretűek voltak. Egy tolóágyon lepedővel letakart test hevert.

– Jobb volna, ha előbb azonosítaná a sógora – mondta a főfelügyelő.

És jött a szokásos mozdulat: megemelni a lepedőt.

A halott arcát majd egy centiméteres szakáll borította, ugyanolyan vörhenyes, mint a haja. A bőrnek kékes visszfénye volt, és a bal orcán tisztán kivehető volt a sebhely, amelyről Antonio a Dauphine sörözőben beszélt.

Maga a test kicsinynek és soványnak tűnt a lepedő alatt.

– Ő az?

– Igen, egyértelműen.

Maigret érezte, hogy az olaszt émelygés fogja el, ezért átküldte az irodába Lucas-val a formaságokat elintézni.

– Elrakhatjuk? – kérdezte az orvos, s intett egy szürke köpenyes férfinak, aki már ki is húzta az egyik rekeszt. – Velem jönne, Maigret?

Egy mosdókagylóval felszerelt irodába vezette, beszéd közben fertőtlenítette a kezét, az arcát, megszabadult fehér köpenyétől, s visszaváltozott közönséges férfivá.

– Gondolom, szeretne némi információt, mielőtt elkészül a jelentésem. Szokás szerint elemzéseket kell végezni, és azok eltartanak néhány napig. De annyit már most is mondhatok, hogy a holttesten nincs semmi külsérelmi nyom. A férfit megfojtották, illetve, hogy még pontosabb legyek...

Morei szavak után kutatott, mintha nem volna teljesen biztos a dolgában.

– Ez most nem hivatalos, ugye? A jelentésemben nem leszek ilyen kategorikus. Ha rekonstruálnom kellene a gyilkosságot a boncolás fényében, azt mondanám, hogy az

áldozatot hátulról támadták meg, egy kar kulcsolódott a nyakára, és olyan hevesen rántották hátra, hogy eltörött az egyik nyakcsigolyája. Valahogy úgy, mint mikor tarkón vágnak egy nyulat.

– Ezek szerint álló helyzetben volt?

– Álló vagy esetleg ülő helyzetben. Úgy vélem, inkább állhatott, és nem számított a támadásra. Igazából nem került sor dulakodásra. Nem védekezett. Alaposan megvizsgáltam a körmeit, és nem találtam alattuk szövetdarabot, vagyis nem kapaszkodott bele a támadója ruhájába, és nem találtam vérnyomokat meg szőrszálakat sem; a kezén sincs egy karcolás sem. Ki ez?

– Éjszakai mulatói voltak. Van valami elképzelése a halál időpontjáról?

– Azóta, hogy a férfi életét vesztette, legalább két teljes nap telt el, legfeljebb három, és van még egy megjegyzésem, de továbbra is félhivatalos, nem száz százalékgig biztos: szerintem a holttest ez idő alatt nem volt szabad levegőn. Ma este kap egy első jelentést.

Lucas felbukkant.

– Aláírta a papírokat. Mit csináljak vele? Visszaküldjem a rue Victor-Masséba?

Maigret bölintott, mert még meg kellett vizsgálnia Émile ruháit és a zsebek tartalmát. Később, a nap folyamán tudományosabban is elvégzik ezt a munkát a laboratóriumban.

A holmi kupacban hevert egy asztalon, egy másik helyiségben. A sötétkék öltöny egyetlen helyen sem szakadt el, és meglehetősen kevés port lehetett látni rajta. Semmi vérnyomot. Alig gyűrődött meg. A fekete cipők úgy fénylettek, mintha a gazdájuk nemrég jött volna el hazulról, csupán két friss horzsolás akadt a bőrön.

Maigret lefogadta volna, hogy a bűntényt nem az utcán követték el, hanem egy házban, és a holttesttől csak a múlt éjszaka vége felé szabadultak meg, akkor tették ki a rue Rondeaux járdájára.

Vajon honnan hozták? Szinte bizonyos, hogy autón szállították. Nem vonszolták a járdán.

A zsebek tartalma meglehetősen kiábrándító volt. Vajon szokott dohányozni Émile Boulay? Nem olyannak látszott. Valóban, nem volt sem pipa, sem cigaretta, sem öngyújtó, sem gyufa. Meg dohánymorzsák sem, amelyekből mindig akad egy dohányos ember zsebeinek mélyén.

Egy aranyóra. A tárcában bankjegyek, ötszáz régi frank és három ötvenes. A tízfrankosok az egyik zsebbe voltak belegyűrve, egy másikban pedig az aprópénz volt.

Egy kulcscsomó, egy zsebkés, egy gyűrött zsebkendő és egy másik, szépen összehajtogatott zsebkendő a belső zsebben. Egy kis doboz aszpirin meg mentacukorka.

Lucas, aki a zsebek kiürítésével foglalatoskodott, felkiáltott:

– Hoppá! Az idézésem.

Émile Boulay-t nem hagyta hidegen ez az idézés, lelkiismeretesen megjelent volna a rendőrségen!

– Azt hittem, magánál hordja a revolverét – dörmögte Maigret.

A fegyver nem volt az asztalon hányódó tárgyak között, akadt azonban egy csekkfüzet, amelyet a főfelügyelő átlapozott. Szinte új volt még. Mindössze három csekket téptek ki belőle. Csak az egyikken szerepelt jelentős összeg: „saját használatra” állították ki ötezer új frankról.

Május 22-ei keltezés volt rajta, és Lucas nyomban meg is jegyezte:

– Nocsak! Aznap idéztem be másodszor a Quai des

Orfèvres-ra. Először május 18-án járt nálam, egy nappal Mazotti halála után.

– Felhívnád a laboratóriumot, hogy vigyék el a holmiját, és vizsgálják meg?

Néhány perccel később a két férfi visszaült a fekete autóba, amelyet Lucas lassan, megfontoltan vezetett.

– Hová megyünk, főnök?

– Először a rue Rondeaux-ba. Szeretném látni, hol találtak rá.

A temető és a vasúti vágány ellenére a napfényben nem hatott gyászosnak a hely. Kicsit messzebb néhány kíváncsiskodót tartott távol két rendőr, az ablakokban háziasszonyokat láttak, az utcán játszó gyerekeket. Amikor az autó megállt, Bornique felügyelő Maigret üdvözlésére sietett, s álszerény arccal megjegyezte:

– Már vártam, főfelügyelő úr. Sejtettem, hogy idejön, és igyekeztem körültekintően eljárni.

A rendőrök félrehúzódtak, látni engedték egy testkrétával rajzolt körvonalait a szürkés járdán.

– Ki talált rá?

– Egy gázgyári munkás, aki reggel ötkor kezd, és ebben a házban lakik. Az ő feleségét látja a harmadikon, az ablakban. Természetesen már nálam van a tanúvallomása. Úgy hozta a véletlen, hogy épp éjszakás voltam.

A kíváncsiskodók miatt nem volt alkalmas a pillanat arra, hogy Maigret leteremtse.

– Mondja, Bornique, maga szerint a holttestet kilökték egy kocsiból, vagy csak letették a járdára?

– Letették, ez kétségtelen.

– Hanyatt feküdt?

– Hason. Elsőre azt lehetett volna hinni, hogy egy részeg, aki kialussza a mámorát. A szagot leszámítva. Mert ami a

szagot illeti, jobb, ha tudja, hogy...

– Gondolom, kikérdezte a szomszédokat.

– Mindenkit, aki itthon van. Főleg nők és öregek, mert a többiek elmentek dolgozni.

– Senki nem látott semmit, senki nem hallott semmit?

– Csak egy öregasszony, ott fenn az ötödiken, aki állítólag álmatlanságban szenved. Igaz, a házmesterné szerint nem nagyon lehet már adni a szavára. Azt állítja, hogy hajnali fél négy tájban hallott egy fékező autót. Nem sok kocsí jár ebben az utcában, mert nem vezet sehová.

– Hangokat nem hallott?

– Nem. Csak egy autót, ahogy nyílik az ajtaja, aztán lépteket, majd az ajtócsapódást.

– Nem nézett ki az ablakon?

– Szinte magatehetetlen. Az első gondolata az volt, hogy beteg van a házban, és kihívták a mentőket. Várta, hogy majd nyílik és csukódik a ház kapuja, de a kocsí egy manőverrel irányt váltott, és szinte azonnal továbbhajtott.

Bornique felügyelő, mint hivatásához értő ember, hozzátette:

– Majd visszanézek délben meg este, amikor a férfiak hazajönnek.

– Az ügyészség már kiszállt?

– Már rég. Nagyon gyorsan lezajlott az egész. Pusztá formalitás.

A báméskodók tekintetétől kísérve Maigret és Lucas visszaültek a kocsiba.

– A rue Victor-Masséba.

Rengeteg cseresznyét, sőt már őszibarackot is lehetett látni az utcai gyümölcs- és zöldségárusok taligáiban, amelyek között háziasszonyok surrantak ide-oda. Párizs roppant jókedvű volt aznap délelőtt, kivált a járdák

árnyékos oldalán nyüzsögtek a járókelők.

A rue Notre-Dame-de-Lorette-ben észrevették a Saint-Trop' sárga portálját, a bejáratot rács zárta le, tőle balra pedig ruhátlan nők fényképeiből összeállított, bekeretezett tabló díszelgett.

A rue Victor-Masséban egy nagyon hasonló tablón ugyanolyan fényképek sorakoztak a Train Bleu szélesebb kirakatában, és valamicskével odébb Lucas megállt egy polgári ház előtt. Az épület szürkés volt, meglehetősen előkelő, egy réztábla egy orvost, egy másik pedig egy ingatlanközvetítő céget jelzett.

– Kit keresnek? – kérdezte a nem éppen nyájas házmesterné, ahogy kinyitotta üvegajtáját.

– Boulay-nét.

– A harmadikon balra, de...

Miután szemügyre vette a két férfit, jobb belátásra tért:

– A rendőrségtől jöttek? Akkor felmehetnek. Micsoda állapotban lehetnek azok a szerencsétlen nők!

Volt lift, csaknem hangtalan, a lépcsőt pedig, mely jobban meg volt világítva, mint a legtöbb régi párizsi épületben, vörös szőnyeg borította. A harmadikon hangok hallatszottak ki az egyik ajtón. Maigret megnyomta a csengőgombot, mire a hangok elhallgattak, léptek közeledtek, s Antonio tűnt fel az ajtónyílásban. A zakóját időközben ledobta, a kezében szendvicset tartott.

– Fáradjanak beljebb. Ne törődjenek a rendetlenséggel.

Az egyik szobában csecsemő sírt. Egy már meglehetősen elhízott fiatalasszony ruhájába egy kisfiú csimpaszkodott, akinek nem volt még ideje fésülni, és fekete haja a hátára hullott.

– A húgom, Marina.

Amint az várható volt, vörös volt a szeme, és kissé

elveszettnek látszott.

– Erre tessék.

Antonio egy rendetlen nappaliba vezette őket, a szőnyegen felborult hintaló, az asztalon koszos csészék és poharak.

Egy idősebb, sokkal kövérebb, égszínkék pongyolát viselő asszony bukkant fel egy másik ajtóban, és gyanakvóan figyelte a jövevényeket.

– Az anyám – mutatta be Antonio. – Szinte egy szót sem beszél franciául. Sosem fog megbarátkozni a nyelvvel.

A tágas, kényelmes lakás az áruházakban is kapható rusztikus bútorokkal volt berendezve.

– A kisebbik húga merre van? – nézett körbe Maigret.

– A babával van. Mindjárt jön.

– Mivel magyarázza ezt, főfelügyelő úr? – kérdezte Marina, aki enyhébb akcentussal beszélt, mint a bátyja.

Tizennyolc vagy tizenkilenc éves volt, amikor Boulay találkozott vele. Vagyis most huszonöthuszonhat lehetett, és még nagyon szép volt, kreol arcbőr, sötét szemek. Vajon maradt benne némi kacérság? A körülmények nem kedveztek ennek megítéléséhez, de a főfelügyelő lefogadta volna, hogy már sem az alakja nem érdekli, sem az öltözködés; mind ez ideig boldogan élt anyja, húga, gyermekei meg a férje társaságában, és füttyült a világra.

Maigret rögtön ahogy belépett, beleszippantott a levegőbe, és ismerősnek találta a benne terjengő szagot, az olasz éttermekére emlékeztette.

Nyilván Antonio lett most a családfő. Nem lehet, hogy némiképpen már Émile Boulay idejében is ő volt az? Talán bizony nem tőle kellett megkérnie Marina kezét az egykori főpincérnek?

Antonio, aki továbbra is a kezében tartotta szendvicsét,

megkérdezte:

– Kiderítettek valamit?

– Szeretném tudni, hogy kedd este, amikor Émile elment hazulról, a zsebében volt-e a fegyvere.

Antonio a hűgára nézett, aki habozott egy pillanatig, majd átsietett egy másik helyiségbe. A nyitva maradt ajtó mögött felsejlett az ebédlő: Marina átvágott rajta, majd bement az egyik szobába. Kihúzta egy komód fiókját, s egy sötét tárgyval a kezében tért vissza.

Az automata revolver volt; olyan óvatosan fogta, mint aki fél a fegyverektől.

– Ott volt a helyén – mondta.

– Nem hordta mindig magánál?

– Nem, nem mindig. Az utóbbi időben egyáltalán nem.

Antonio közbevetette:

– Azóta, hogy Mazotti meghalt, a bandája pedig lement délre, Émile már nem érezte szükségét annak, hogy fegyvert tartson magánál.

Ez lényeges információ volt. Eszerint kedd este, amikor elment hazulról, Émile Boulay nem számított arra, hogy veszélyes vagy kényes találkozója lesz.

– Mikor búcsúzott el önöktől, asszonyom?

– Néhány perccel kilenc előtt, mint máskor is. Nyolckor vacsoráztunk. Aztán bement megcsókolni a gyerekeket az ágyban, ahogy indulás előtt mindig.

– Nem látszott gondterheltnek?

Marina gondolkodni próbált. Nagyon szép szeme volt, amely normális körülmények közt vidám és becéző lehetett.

– Nem. Nem hiszem. Tudja, Émile nem nagyon mutatta ki az érzelmeit, és akik nem ismerték eléggé, azt gondolhatták, hogy zárkózott természet.

Két könnycsepp gördült a szemhéjára.

– A lelke mélyén nagyon jó volt, nagyon figyelmes.

Az anyja felé fordult, aki kezét a hasára tapasztva fülelt, mondott neki néhány szót olaszul, mire az anya bólogatással jelezte, hogy osztja a véleményét.

– Tudom, mit gondolnak az emberek azokról, akik éjszakai mulatókat vezetnek. Azt képzelik, hogy afféle gengszterek, és valóban akad olyan is közöttük.

Megtörölgette a szemét, s a fivérére nézett, mintha az engedélye nélkül nem merné folytatni.

– Ő inkább félénk volt. Lehet, hogy üzleti ügyekben nem. Több tucat nő között élt, akikkel azt tehetett volna, amit akart, de ahelyett, hogy úgy kezelte volna őket, mint a legtöbb kollégája, ő alkalmazottnak tekintette őket, és keményen, de tisztelettudóan bánt velük. Tudom jól, mert nála voltam alkalmazásban, mielőtt a felesége lettem. Akár hiszi, akár nem, hetekig úgy legyeskedett körülöttem, mint valami siheder. Ha elbeszélgetett velem előadás közben, nem akart mást, mint olyasmiket megtudni, hogy hol születtem, hol él a családom, az anyám is Párizsban van-e, vannak-e lánytestvéreim, fiútestvéreim. Egész idő alatt hozzám sem ért. Még csak azzal a javaslattal sem állt elő, hogy hazakísér.

Antonio olyan arccal bólogatott, mint aki azt sugallja: nem is hagyta volna, hogy másképp legyen.

– No persze, tudta, milyenek az olasz lányok – folytatta Marina –, hiszen mindig akad kettő-három a Lotusban. Egyik este megkérdezte, hogy találkozhat-e a fivéremmel.

– Korrekt volt! – ismerte el Antonio.

Az anyja érthetett egy kicsit franciául, mert időnként kinyitotta a száját, mintha közbe akarna szólni, de nem találta a szavakat, így aztán hallgatott.

Egy fiatal, feketébe öltözött, már jól fésült, üde lány

lépett be. Ő volt az alig huszonkét éves Ada, nővérének szakasztott mása ennyi idős korából. Kíváncsian szemügyre vette a látogatókat, majd odaszólt Marinának:

– Végre elaludt.

Aztán Maigret és Lucas felé fordult.

– Nem ülnek le?

– Jól értettem, kisasszony, hogy ön volt a sógora titkárnője?

Neki is volt egy csipetnyi akcentusa, de épp csak annyi, hogy még bájosabb legyen tőle.

– Ez így túlzás. Émile saját maga foglalkozott minden ügyével. És ezek az ügyek nem igényelnek sok papírmunkát.

– Volt irodája?

– Igen, így hívják. Két kis félemeleti helyiség a Lotus felett.

– Mikor járt be oda?

– Többnyire délig aludt, és velünk ebédelt. Három óra felé együtt mentünk át a place Pigalle-ra.

Maigret sorban szemügyre vette a két lánytestvért, és azon tűnődött, nem volt-e Marina kissé féltékeny a hűgára. A tekintetében azonban nyomát sem találta ennek.

Amennyire meg lehetett ítélni, Marina három nappal korábban még a sorsával elégedett nő volt, aki örült, hogy meglehetősen kényelmes életet élhet anyjával és gyermekeivel a rue Victor- Massé-i lakásban, és ha a férje nem hal meg, valószínűleg népes családja lett volna.

Ada, aki nagyon más volt, ápoltabb, energikusabb, folytatta:

– Mindig várakozott rá ott valaki, egyik vagy másik mulató táncosnői, zenészei, főpincére vagy bárpincére, a bor- és pezsgőügynökökről nem is szólva.

– Mivel foglalatostkodott Émile Boulay az eltűnése

napján?

– Várjon csak. Kedd volt, ugye? Szerződtetett egy spanyol táncosnőt, és lementünk a terembe, hogy megnézzük. Aztán fogadta egy légkondicionáló-gyár képviselőjét. Légkondicionálót akart szereltetni a négy mulatójába. Gondok voltak a szellőztetéssel, főleg a Lotusban.

Maigret emlékezett, hogy volt egy katalógus a halott személyes tárgyai között.

– Ki foglalkozott a pénzügyeivel?

– Ezt hogy érti?

– Ki fizette ki a számlákat, a személyzetet?

– Természetesen a könyvelő.

– Neki is a Lotus fölött van az irodája?

– Egy kicsi, udvarra néző szoba, igen. Zsémber öregúr, aki úgy sóhajtozik, ha pénzt kell kiadnia, mintha a sajátja volna. Raisonnak hívják. De mindenki Monsieur Raisonnak hívja, mert ha az a monsieur elmaradna...

– Ott lehet most a place Pigalle-on?

– Szinte biztos. Egyedül ő dolgozik délelőtt, mert este és éjszaka szabad.

Az anya, aki eltűnt néhány percre, egy szalmafonatos chiantis flaskával és poharakkal tért vissza.

– Gondolom, minden mulatónak van egy ügyvezetője.

Ada a fejét rázta.

– Nem. Ez nem így megy. A Paris-Stripet azért vezeti Antonio, mert az egy másik negyedben van, más a vendégköre, más a stílusa. Érti, mire gondolok? Azonkívül Antonio családtag. A másik három mulató szinte karnyújtásnyira esik egymástól. Az este folyamán egyes táncosnők itt is, ott is fellépnek. Émile is ingázott közöttük, és minden rajta volt a szeme. Megesett például, hogy

hajnali három felé néhány láda pezsgőt vagy pár üveg whiskyt küldtünk át a Lotusból a Train Bleu-be. Ha valamelyik hely tele volt, és nem bizonyult elegendőnek a személyzet, erősítést küldtünk egy másiktól, ahol kevesebb vendég volt.

– Más szóval, Émile Boulay személyesen irányította a három mulatót a Montmartre-on.

– Tulajdonképpen igen. Igaz, mindegyikben volt egy felelős főpincér.

– Monsieur Raison foglalkozott a könyveléssel és a papírmunkával.

– Az épp elég.

– És ön?

– Én jöttem-mentem a sógorommal, és jegyzetelgettem: mit kell rendelni, találkozni kell ezzel és ezzel a szállítóval vagy vállalkozóval, telefonálni kell egy másutt fellépő táncosnőnek, hátha le lehet szerződtetni...

– Esténként is vele tartott?

– Csak egy darabig.

– Általában hány óráig?

– Tízig vagy tizenegyig. Az előkészületek tartanak a leghosszabb ideig, kilenc körül. Valaki mindig hiányzik, egy pincér, egy zenész vagy egy táncosnő. Vagy éppenséggel késve hozzák a pezsgőt, a konfettit és a szerpentint.

Maigret révetegen megjegyezte:

– Kezdem látni magam előtt a képet. Kedd este vele volt?

– Ahogy más estén is.

Maigret ismét Marinára nézett, és semmi jelét nem látta az arcán féltékenységnek.

– Hány órakor vált el a sógorától?

– Fél tizenegykor.

– Hol voltak akkor?

– A Lotusban. Az egyfajta főhadiszállás volt. Akkor már jártunk a Train-Bleu-ben és a Saint-Trop'-ban.

– Nem észlelt semmi különöset?

– Semmit. Csak azt, hogy talán esni fog.

– Esett?

– Néhány csepp, amikor kijöttem a Lotusból.

Mikiegyer felajánlotta, hogy kölcsönadja az esernyőjét, de inkább vártam, és öt perccel később el is állt az eső.

– Felírta Boulay találkozóit?

– Ha kellett, emlékeztettem rájuk. Ritkán volt szükség rá, mert mindent a fejében tartott. Higgadt, megfontolt ember volt, aki nagyon komolyan vette az üzletet.

– Aznap este nem volt találkozója?

– Tudtommal nem.

– Tudott volna róla?

– Gondolom, igen. Nem akarom a valóságosnál jelentősebb színben feltüntetni magam. Például nem tárgyalta meg velem sem az üzleti ügyeit, sem a terveit. De beszélt róluk a jelenlétemben. Ha fogadott valakit, szinte mindig ott voltam én is. Nem emlékszem, hogy valaha is kiküldött volna. Ilyeneket mondott nekem: – *Ki kell cserélni a Train-Bleu kárpitozását.* – Én felírtam, és másnap délután emlékeztettem rá.

– Hogyan reagált, amikor megtudta, hogy Mazottit lelőtték?

– Nem voltam ott. De még az éjszaka folyamán értesülnie kellett róla, ahogy az egész Montmartre-nak, mert ezek a hírek gyorsan terjednek.

– És másnap, amikor felkelt?

– Azonnal látni akarta az újságokat. Lementem a sarokra, hogy megvegyem neki őket.

– Amúgy nem szokott újságot olvasni?

– Épp csak átfutotta valamelyik reggeli lapot, és délután egy estit.

– Lóversenyezett?

– Soha. Se lóverseny, se kártya, se más játékszenvedély.

– Beszélt önnek Mazotti haláláról?

– Azt mondta, számít arra, hogy beidézük, és felhívatta velem a Lotus főpincérét, hogy megkérdezzem, járt-e már ott a rendőrség.

Maigret Lucas felé fordult, aki megértette a néma kérdést.

– Járt ott két XX. kerületi nyomozó – mondta.

– Boulay nyugtalannak látszott?

– Félt, hogy rossz hírbe hozzák.

Ekkor Antonio is bekapcsolódott a beszélgetésbe.

– Mindig erre ügyelt a legjobban. Nekem is gyakran a lelkemre kötötte, hogy tartsak rendet a mulatómban. – *Amiért abból élünk, hogy pucér nőket mutogatunk, még nem vagyunk gengszterek...* – mondogatta. – *Tisztességes kereskedő vagyok, és azt akarom, hogy ezzel feltétlenül tisztában legyenek...* – így igaz... Hallottam is, hogy ez a hír járja róla. Maga nem iszik, főfelügyelő úr?

Maigret nem kívánta a chiantit délelőtt negyed tizenkettőkor, de azért rendesen belenyalt az italába.

– Voltak barátai?

Ada körbepillantott, mintha ez egyfajta válasz volna.

– Nem volt szüksége barátokra. Az ő élete itt zajlott.

– Beszélt olaszul?

– Olaszul, angolul, egy kicsit spanyolul. Hajózás közben meg az Egyesült Államokban tanult meg nyelveket.

– Előfordult, hogy szóba hozta az első feleségét?

Semmi feszélyezettség Marina arcán, miközben a húga válaszolt:

– Minden évben elment a sírjához, és az arcképe most is ott lóg a hálószoba falán.

– Még egy kérdés, Mademoiselle Ada. A halálakor egy csekkfüzet volt Boulay zsebében. Tud róla?

– Igen. Mindig magánál hordta, de elég ritkán használta. A komolyabb összegek kifizetését Monsieur Raison intézte. Émile-nek mindig volt egy köteg bankjegy is a zsebében. Ez elengedhetetlen ebben a szakmában.

– A sógorát május 18-ára beidézték a Bűnügyi Rendőrségre.

– Emlékszem.

– Elkísérte a Quai des Orfèvres-re?

– A bejáratig. Kint a járdán vártam rá.

– Taxival mentek?

– Nem szerette a taxit, és úgy általában az autókat. Metróval mentünk.

– Aztán kapott egy idézést május 23-ára is.

– Igen, tudom. Fel is zaklatta a dolog.

– Változatlanul a rossz hírnév miatt?

– Igen.

– Márpedig május 22-én meglehetősen nagy összeget, régi frankban félmilliót vett ki a bankból. Ön tudott erről?

– Nem.

– A csekkfüzetével nem foglalkozott?

Ada megrázta a fejét.

– A sógora nem engedte?

– Nem erről volt szó. Az az ő saját csekkfüzete volt, és soha eszembe sem jutott belenézni. Nem zárta el, ott hevert a szobájában, a komódon.

– Megesett, hogy nagy összegeket vett ki a bankból?

– Nem hinném. Nem lett volna értelme. Ha pénzre volt szüksége, kivette a Lotus vagy valamelyik másik mulató

kasszájából, és hagyott egy cédulát.

– Nincs valami ötlete, hogy mire kellett neki az a pénz?

– Semmi.

– Nem tudná valamiképpen kideríteni?

– Megpróbálom. Megkérdezem Monsieur Raison.

Utánanézek a levelezésben.

– Legyen szíves, tegye meg még ma, és hívjon fel, ha talált valamit.

A lépcsőházi folyosón Antonio kissé zavartan megkérdezte:

– Mi legyen a mulatókkal?

S mivel Maigret értetlenül nézett rá, világosabban is megfogalmazta:

– Kinyissunk azért?

– Én személy szerint semmi okát nem látom annak, hogy ne. De gondolom, ezt a húgának kell eldöntenie, nem?

– Ha bezárunk, az emberek mindenfélét gondolnak majd.

Maigret és Lucas beszálltak az érkező liftbe, és otthagyták a tanácstalan olasz fiatalembert.

HARMADIK FEJEZET

Maigret a napfénytől hunyorogva pipára gyújtott a járdán, és épp Lucas-hoz fordult, amikor jellegzetes kis montmartre-i jelenet zajlott le előttük. A Train-Bleu nem volt messze kialudt neonemblémájával, csukott spalettáival. Pontosan szemben Boulay házával, egy szállodácskából fiatal nő sietett ki fekete estélyi ruhában, csupasz vállára vetett tüllsállal. A nappali fényben jól látszott, hogy kezd lenőni a haja, és nem vette magának a fáradságot, hogy helyrehozza a sminkjét.

Nyurga volt és vékony, olyan alkatú, mint a varietékben dolgozó lányok. Magasnál is magasabb sarkú cipőjében átszaladt az utcán, és berontott egy kis bárocskába, ahol valószínűleg kávéit iszik és bekap majd néhány croissant-t.

Nyomban egy másik személy lépett ki a szállóból, egy negyvenöt-ötven körüli férfi, amolyan északi üzletember, aki vetett egy pillantást jobbra és balra, majd az utcasarok felé indult, hogy leintsen egy taxit.

Maigret felnézett az imént elhagyott ház harmadik emeleti ablakaira, a lakás felé, ahol két gyermek köré saját Kis-Itáliát teremtett három nő.

– Fél tizenkettő. Szívesen meglátogatnám Monsieur Raisont az irodájában. Addig kérdezősködhetnél a negyedben, főleg a boltokban, a hentesnél, a tejesasszonynál és így tovább.

– Hol találkozunk, főnök?

– Teszem azt, Jónál, helyes?

A bárban, ahol Mazottit agyonlőtték. Maigret nem

követett előre megfontolt tervet. Nem volt semmi ötlete. Leginkább egy fel-alá szaglászó vadászkutyára hasonlított. És a lelke mélyén élvezte, hogy újra érezheti a Montmartre levegőjét, amelyet már évek óta nem szívott be.

Befordult a rue Pigalle sarkán, megállt a Lotus rácsajtaja előtt, s a nem létező csengőgombot kereste. Zárva volt az ajtó. Közvetlenül mellette egy másik, kisebb mulató volt, meglehetősen szánalmas a maga vadítóan mályvaszínűre festett portáljával, majd egy fehérneműbolt széles kirakatüvege következett, amelyben bugyik és extravagáns melltartók kínálgatták magukat.

Találomra belépett egy lakóház kapualjába, ahol a házmesterfülkében egy morcos asszonyt talált.

– A Lotus? – kérdezte.

– Nem látta, hogy zárva van?

A házmesternő gyanakvóan vizsgálgatta: talán megszimatotha a rendőrt.

– A könyvelőt keresem, Monsieur Raisont.

– Az udvari lépcső balra.

Keskeny, komor, kukákkal telezsűfolt udvar, amelyre jórészt függöny nélküli ablakok néztek. Egy félig nyitva hagyott barna ajtó mögött egy még obskúrusabb lépcső tűnt fel, amelynek a fokai csak úgy recsegték Maigret súlya alatt. Az egyik, félemeleti ajtón bádogtábla hanyagul bevéssett szavakkal: *La Pleine-Lune*. Ez volt az Émile-ével szomszédos mulató neve.

Szemben, egy kartonlapon nagy betűkkel: *Lotus*.

Az embernek az a kiábrándító érzése támadt, hogy a művészbejárón hatol be egy színházba. A fakó, poros, szinte nyomorúságos díszletről senkinek sem jutottak volna eszébe az estélyi ruhák, a pucér testek, a pezsgő vagy a zene.

Kopogott, nem hallott semmit, másodszor is kopogott,

majd úgy döntött, elfordítja a zománcozott gombot. Egy keskeny folyosóra bukkant, ahol hámlott a festék, a végén ajtó, jobb kéz felől még egy. Ez utóbbin ismét kopogott, és ugyanabban a pillanatban valamiféle bűrtortologatást hallott. Jó darabig várakoztatták, mielőtt kiszóltak volna:

– Szabad.

Újra csak napfény – beáradt a koszos ablaküvegeken –, egy hájas, kortalan, inkább idős férfi, tar koponyájára fésült ritkás, ősz tincsekkel, aki a nyakkendőjét igazgatta éppen, míg a virágmintás ruhában álldogáló fiatal nő fesztelen arcot igyekezett vágni.

– Monsieur Raison?

– Én vagyok – felelte a férfi anélkül, hogy a szemébe nézett volna.

A főfelügyelő nyilvánvalóan megzavarta őket.

– Maigret főfelügyelő.

A helyiségben szinte fullasztó volt a terjengő, kábitó parfümillat.

– Én megyek is, Monsieur Jules. Ne feledje, amit kértem.

A férfi feszélyezetten kihúzott egy fiókot, kivett némi pénzt egy kopott, bankjegyekkel tömött tárcából, és odanyújtotta neki. A bankjegyek egy szempillantás alatt a táskába vándoroltak, s a lány kifelé indult magas sarkú cipőjében.

– Mind egyformák – sóhajtotta Monsieur Raison, miközben megtörölgette zsebkenőjével az arcát, talán attól tartva, hogy rúzsnyomok maradtak rajta. – Szombatonként fizetjük ki őket, és szerdán már előleget kunyerálnak.

Furcsa egy iroda és furcsa egy alak! Az ember inkább hitte volna, hogy többé-kevésbé gyanús boszorkánykonyhában van, mintsem egy mulató kulisszái mögött. A várakozással ellentétben a falakon sehol egy

fénykép a táncosnőkről, csupán egy naptár, fém iratszekrények, dossziékkal roskadásig megpakolt polcok. A bútorokat akár a bolhapiacra is vehették volna, és a széknek, amelyen Monsieur Raison helyet kínálta a főfelügyelőt, spárgával javították meg az egyik lábát.

– Megtalálták?

A könyvelő még nem nyerte vissza teljesen a nyugalmát. Szőrös keze kissé remegett, ahogy cigarettára gyújtott, és Maigret észrevette, hogy ujjai sárgák a nikotintól.

Az udvarra néző irodában szinte semmit sem lehetett hallani az utca lármájából, legfeljebb tompa morajlást. Monsieur Raison ingujjban volt, hóna alatt nagy izzadságfoltok, ahogy izzadságcseppek ültek borostás arcán is.

Maigret lefogadta volna, hogy nőtlen, nincsenek gyerekei, egyedül él a negyed valamelyik komor lakásában, és villanyrezsón főz magának.

– Megtalálták? – kérdezte újra. – Életben van?

– Meghalt.

Monsieur Raison sóhajtott egyet, s kenetteljesen lesütötte a szemét.

– Sejtettem. Mi történt vele?

– Megfojtották.

Hirtelen felkapta a fejét, ugyanolyan meglepetten, mint a főfelügyelő a Quai Rapée-n.

– A felesége tudja? És Antonio?

– A rue Victor-Masséból jövek. Antonio azonosította a holttestet. Szeretnék feltenni önnek néhány kérdést.

– Ha tudok, válaszolok rájuk.

– Az ön tudomása szerint voltak ellenségei Émile Boulay-nak?

Monsieur Raisonnak sárgák voltak a fogai, és rossz

szagú lehetett a lehelete.

– Az attól függ, mit hív ellenségnek. Inkább vetélytársai voltak. Egyesek szerint túl jól ment neki. Kemény mesterség ez, itt senkinek sem irgalmaznak.

– Mivel magyarázza, hogy Boulay néhány év alatt négy mulatót tudott vásárolni magának?

A könyvelő kezdett feloldódni, ráadásul most ismerős terepen találta magát.

– Ha kíváncsi a véleményemre, azért, mert Monsieur Émile úgy vezette őket, ahogy mondjuk élelmiszerboltokat vezetett volna. Komoly ember volt.

– Azt akarja mondani, hogy nem élte fel az áruját? – A főfelügyelő nem tudta megállni, hogy ne ironizáljon.

Monsieur Raison kiérezte szavaiból a csípős célzást.

– Ha Léára gondol, téved. Az apja lehetnék. Szinte mind idejárnak, hogy beavassanak a legbensőbb titkaikba, elmesélik a bánatukat.

– És előleget kérjenek öntől.

– Mindig pénzre van szükségük.

– Ha jól értem, Boulay és közöttük csak főnök-beosztott kapcsolat volt?

– Ez kétségtelen. Szerette a feleségét, a családját. Nem játszotta a nagymenőt, nem volt sem kocsija, sem vidéki vagy tengerparti villája. Nem szórta az ablakon a pénzt, és nem próbált imponálni senkinek. Ami ritka ebben a mesterségben. Bármelyik üzletágban sikeres lett volna.

– Szóval a vetélytársai haragudtak rá.

– Annyira azért nem, hogy megöljék. Ami pedig az alvilágot illeti, Monsieur Émile az ő tiszteletüket is kivívta.

– Hála a dokkmunkásainak.

– A Mazotti-ügyről beszél? Bízvást állíthatom, hogy semmi köze nem volt a gyilkossághoz. Egyszerűen csak

megtagadta a fizetést, és hogy kidobja azokat az urakat, idehozott néhány keménykötésű fickót Le Havre-ból. Ez elégnek bizonyult.

– Hol vannak most?

– Már két hete hazatértek. A felügyelő, aki az ügyel foglalkozik, megengedte nekik.

Lucas-ról beszélt.

– Boulay ragaszkodott ahhoz, hogy szabályszerűen menjenek a dolgok. Megkérdezheti az erkölcsrendészeti kollégájától, aki majd' minden este itt van a Montmartre-on, és pontosan tudja, hogy ki mennyit ér.

Egy gondolat suhant át Maigret agyán.

– Megengedi, hogy telefonáljak?

Morei doktort hívta a lakásán, reggel ugyanis elfelejtett megkérdezni tőle valamit.

– Mondja csak, doktor, meg tudná mondani nekem az elemzések eredménye előtt, hogy Boulay-t vacsora után nagyjából mennyivel ölték meg? Hogyan? Nem, nem kérek pontos választ. Egyórás eltéréssel, igen. Tudom, hogy a gyomortartalom alapján. Este nyolckor vacsorázott. Tessék? Éjfél és éjjel egy óra között? Köszönöm.

Egy aprócska kérdőjellel kevesebb.

– Gondolom, esténként nem dolgozik, Monsieur Raison?

A magányos könyvelő már-már méltatlankodva rázta meg a fejét.

– Nem szokásom mulatókba járni. Nem az a munkám.

– A főnöke nyilván beavatta az üzleti ügyekbe.

– Elvileg igen.

– Miért csak elvileg?

– Mert a terveiről például nem beszélt. Amikor megvásárolta a Paris-Stripet, hogy odarakja a sógorát, csak egy nappal az iratok aláírása előtt értesültem a dologról.

Nem volt közlékeny ember.

– Nem említette magának, hogy kedd este találkozója lett volna valakivel?

– Egy szóval sem. Megpróbálom elmagyarázni önnek a ház működését. Én reggel és délután vagyok itt. Reggel szinte egyedül. A főnök délutánonként jött be Adával, aki afféle titkárnős szerepet töltött be.

– Merrefelé van az irodája?

– Mindjárt megmutatom.

A folyosó végi iroda sem volt tágasabb vagy előkelőbb, mint amelyikből a két férfi kiment. Az egyik sarokban íróasztal írógéppel. Néhány iratszekrény. A falakon fényképek Marináról és a két gyerekről. Egy másik fényképen szőke, melankolikus szemű nő, aki Maigret feltételezése szerint Boulay első felesége lehetett.

– Csak akkor hívott, ha szüksége volt rám. Én csak a rendelések leadásával meg az elszámolással foglalkoztam.

– Vagyis ön intézett minden kifizetést. A zsebbe történő kifizetéseket is?

– Mire céloz ezzel?

Ha nem is állt soha az erkölcsrendészet kötelékében, Maigret azért jól ismerte az éjszakai életet.

– Gondolom, bizonyos pénzeket zsebbe fizettek ki, nyugta nélkül, hogy kijátsszák az adóhivatalt.

– Ne haragudjon, hogy ellentmondok magának, de téved, Monsieur Maigret. Tudom, mindenki ilyeneket képzel erről a szakmáról, ez kézenfekvő. Csakhogy Boulay urat éppen ez különböztette meg másoktól: amint már mondtam, ő ragaszkodott ahhoz, hogy minden szabályszerű legyen.

– Ön készítette el a jövedelembevallásait?

– Igen is meg nem is. Én végeztem a napi könyvelést, és kellő időben átadtam az ügyvédnek.

– Tegyük fel, hogy egy adott pillanatban Boulay-nak elég szép summára volt szüksége, régi frankban félmillióra.

– Szimpla ügy. Kivette volna valamelyik mulató kasszájából, és hagyott volna egy cédulát a helyén.

– Előfordult ilyesmi?

– Ekkora összeggel nem. Százezer, kétszázezer frankkal...

– Vagyis semmi oka nem volt arra, hogy a bankból vegyen ki pénzt?

Monsieur Raison ezúttal hosszan elgondolkodott: a kérdés nyugtalanította.

– Várjon... Reggelente itt vagyok, és mindig jelentős összeg van a pánccsaszekrényben. Csak déltájban viszem be a bankba az előző napi bevételt. Egyébként úgyszólván sosem láttam őt reggel az irodában, mivel ilyenkor aludt még. Este, amint már mondtam, csak bele kellett nyúlnia a Lotus, a Train-Bleu vagy a Saint-Trop' kasszájába. Délután más a helyzet. Ha valamikor délután lett volna szüksége félmillióra, valószínűleg elment volna a bankba.

– Május 22-én megtette. Nem mond önnek semmit ez a dátum?

Visszamentek Raison úr irodájába, aki belenézett egy fekete vászonkötéses könyvbe.

– Semmit! – erősítette meg.

– Biztos benne, hogy a főnökének nem volt viszonya senkivel?

– Teljesen valószínűtlen feltételezésnek tartom.

– Nem zsarolta meg valaki? Ellenőrizni tudná a bankkimutatásokban, hogy Boulay máskor is váltott-e be így csekket?

A könyvelő kivett egy dossziét az iratszekrényeiből, ceruzáját végigsiklatta az oszlopokon.

– Áprilisban semmi. Márciusban sem. Februárban sem. Januárban megint csak semmi.

– Elég lesz.

Ezek szerint az utolsó hónapokban Émile Boulay csak egyszer vett ki személyesen pénzt a bankból. Ez a csekk továbbra sem hagyta nyugodni a főfelügyelőt. Érezte, hogy valamit nem ért, feltehetőleg valami fontos dolgot, és a gondolatai körben forogtak. Újra feltett egy korábbi kérdést.

– Biztos benne, hogy a főnöke nem fizetett zsebbe senkinek?

– Nem egészen értem, hogy mit fizethetett volna ki így. Tudom, nehéz elhinni, de megkérdezheti Gaillard ügyvéd urat is. Émile úr ezen a téren szinte mániákus volt. Bizonygatta, hogy éppen akkor kell a legszabályosabbnak mutatkozni, ha az ember kissé marginális tevékenységet folytat. Ne feledje, hogy az emberek gyanakvóak velünk szemben, a rendőrség folyton a sarkunkban van, nem csupán az erkölcsrendészet, hanem az adórendőrség is. Tessék! Eszembe jutott egy történet az adórendőrséggel kapcsolatban. Két éve a Saint-Trop'-ban egy nyomozó hamisított whiskyt talált eredeti palackokban. Mondanom sem kell, hogy ez gyakori sok helyen. A jövedékiadóellenőrök persze bűnvádi eljárást indítottak. Émile úr esküdözött, hogy nem tudott a dolgról. Az ügyvédje vette kézbe az ügyet. Sikerült bebizonyítaniuk, hogy az italt a bárpincér cserélte ki, és saját zsebére dolgozott. A főnök mégis belement egy egyezségbe, de mondanom sem kell, hogy a bárpincér repült. Egy másik alkalommal még haragosabbnak látszott. Gyanús alakokat fedezett fel a Train-Bleu vendégei között. Tudja, hogy van ez, egy régi motoros egyből kiszűrja, ha egyesek nem azért vannak ott, mint mások. Ez esetben nem kellett közbelépnie a

rendőrségnek. Émile úr előbb felfedezte, mint ők, hogy egy nemrégiben felvett zenész kábítószerrel üzletel, egyébként kicsiben...

– És kirúgta őt?

– Még aznap este.

– Mennyi ideje ennek?

– Ez még a bárpincérügy előtt történt, most már úgy három éve.

– Mi lett a zenésszel?

– Néhány héttel később elhagyta Franciaországot, és most Olaszországban dolgozik.

Mindez kicsit sem magyarázta meg az ötszázezer frankot, még kevésbé Boulay halálát, akinek a holttestét isten tudja, hol őrizték két napon és három éjjelen át, mielőtt kirakták volna egy elhagyatott utcán, a Pére-Lachaise falánál.

– Ezek az irodák összeköttetésben állnak a mulatóval?

– Errefelé.

A könyvelő kinyitott egy ajtót, amelyet Maigret addig faliszekrénynek nézett. Villanyt kellett gyűjtani, hogy a szinte teljes sötétségből előbukkanjon egy meredek csigalépcső.

– Le akar menni?

Miért is ne? Monsieur Raison után indult a lépcsőn, amely egy helyiségbe vezetett, ahol a falakon végig női ruhák lógtak, némelyiket flutter vagy hamis gyöngy díszített. Egy szürkére festett sminkasztalon egymást érték a krémes dobozok, púderek, szemöldökceruzák. Áporodott, meglehetősen émelyítő szag terjengett a levegőben.

A lányok itt cserélték fel utcai öltözetüket kényelmetlen fellépőruhájukra, mielőtt a reflektorfénybe indultak volna, ahol a férfiak ötszörös-hatszoros árat fizettek a pezsgőért,

hogy megcsodálhassák őket.

Előbb azonban át kellett még menniük – ahogy most Monsieur Raisonnak és Maigret-nek is – az öltözőt a teremtől elválasztó konyhaszerűségen.

A spalettákon beszűrődött néhány fénysugár. Mályvaszínű falak, a padló tele színes szerpentindarabokkal és papírgolyócskákkal. A pezsgő- és dohányszag bevette magát a helyiségbe, és az egyik sarokban még ott hevert egy törött pohár, a zenekar védőhuzattal betakart hangszereinek közelében.

– A takarítónők csak délután jönnek, ők takarítanak reggel a Train-Bleu-ben is. Ötkor a rue Notre-Dame-de-Lorette-be mennek, úgyhogy kilenckor minden készen áll a vendégek fogadására.

Ugyanolyan lehangoló volt ez az egész, mint mondjuk télen egy tengerparti fürdőhely lelakatolt villáival és kaszinójával. Maigret körbejártatta tekintetét, mintha a helyszíntől várna valami ötletet, valami kiindulópontot.

– Kimehetek egyenesen?

– A rács kulcsa odafent van, de ha ragaszkodik hozzá.

– Ne fáradjon.

Felvánszorgott a már ismert lépcsőn, majd nem sokkal később, miután megszorította Monsieur Raison nyirkos kezét, lejött a másikon, amely az udvarra vitt.

Mindezek után kifejezetten megörült annak, hogy egy kisfiú nekirohant a járdán, s hogy futólag belelegezhette egy zöldegespult finom illatát.

Jól ismerte Jo bárját, akit mindenki csak Dijbirkózó Jónak hívott. Legalább húsz éve ismerte a helyet, de tán még ennél is régebben, és ez idő alatt a bárnak jó néhány tulajdonosa volt. Talán azért, mert stratégiai fontosságú helyen volt, két lépésre a Pigalle-tól, a place Blanche-tól meg

a járdáktól, amelyeket éjszaka nők sokasága rőtt fáradhatatlanul?

Hiába záratta be tízszer is a rendőrség, a bár újra meg újra a rosszfiúk találkozóhelyévé vált. És nem Mazotti volt az első, akit itt intéztek el.

Pedig a hely nyugodt volt, legalábbis ebben az órában. A berendezés a párizsi bisztrók megszokott dekorációja volt, fémborítású pult, tükrökkel teli falak, padok; az egyik sarokban négy pasas kártyázott, a pultnál pedig két gipszmunkás borozgatott kezeslábában, fehér pettyektől maszatos arccal.

Lucas már ott volt, és a tulaj, egy feltúrt ingujjú koloszsus odavetette neki, amikor meglátta a belépő főfelügyelőt:

– Itt a főnöke! Mit adhatok, Monsieur Maigret?

Arckifejezése gunyoros maradt még a legkényesebb kihallgatások közepette is, pedig – még ha meg is úszta mindig a büntetést – volt néhányban része pályafutása során.

– Egy deci fehéret.

Lucas arca elárulta, hogy semmi érdemlegeset nem derített ki. Maigret mégsem volt csalódott. Még abban a szakaszban járt, amikor – ahogy mondani szokta – kezdett belemászni az ügybe.

A négy kártyázó időnként odasandított rá, de pillantásukban több volt a gúny, mint a félelem. Jo hangjában is volt némi csúfondárosság, ahogy megkérdezte:

– Na, megtalálta?

– Kit?

– Ugyan, főfelügyelő úr, ugyan... Elfelejtí, hogy a Montmartre-on van, ahol gyorsan terjednek a hírek. Émile három napja eltűnt, maga meg itt kószál a negyedben.

– Mit tud Émile-ről?

– Én?

Díjbirkózó Jo szeretett bohóckodni.

– Mit tudhatnék? Talán megfordul az én létesítményemben egy efféle úr, egy erényes kereskedő?

Mosolygás támadt a kártyázók zugában, a főfelügyelő azonban rendíthetetlenül pipázgatott és iszogatott tovább. A lehető leghiggadtabb hangon közölte:

– Megtalálták.

– A Szajnában?

– Nem, éppen hogy nem ott. Szinte azt is mondhatnám, hogy a temetőben találtak rá.

– Meg akart spórolni magának egy temetést? Tőle még ez sem lepne meg. A tréfát félretéve, Émile halott?

– Három napja.

Jo erre már ugyanúgy összehúzta a szemöldökét, mint Maigret reggel.

– Azt akarja mondani, hogy három napja halott, de csak ma reggel találtak meg?

– A járdán hevert, a rue Rondeaux-ban.

– Az meg hol van?

– Már mondtam. Egy zsácutca a Pére-Lachaise mellett.

A kártyázók a fülüket hegyezték, és érezhetően ugyanúgy meglepődtek, mint a bártulajdonos.

– Csak nem feküdt ott három napig?

– Ma éjszaka rakták ki.

– Akkor, ha kíváncsi a véleményemre, én amondó vagyok, hogy itt valami nem stimmel. Elég meleg időnk van, nem? És ilyen időben nem éppen kellemes otthon őrizgetni egy hullát. Arról nem is szólva, hogy egy ilyen fura negyedben nem szokás efféle csomagot kirakni. Hacsak nem egy dilinyós művelte.

– Mondja, Jo, lehet egy percig komolyan beszélni magával?

– Komoly vagyok, mint a pápa, Monsieur Maigret!

– Mazottit akkor lötték le, amikor kijött magától.

– Ilyen az én szerencsém! Lassan el kell tűnődnöm azon, nem szándékosan csinálják-e, hogy elvétessék az engedélyemet.

– Észrevehetné, hogy nem zaklattuk.

– Épp csak három délelőttöt töltöttem a nyomozójánál – vágott vissza Jo Lucas-ra mutatva.

– Nem kérdezem, tudja-e, hogy ki volt a tettes.

– Semmit sem láttam. Éppen lementem a pincébe italért.

– Mindegy, hogy ez igaz-e vagy sem. Maga szerint lehetett Émile Boulay a tettes?

Jo elkomolyodott, és hogy időt nyerjen a gondolkodáshoz, töltött egy kis bort magának, majd Maigret-nek és Lucas-nak is. A kártyázók asztala felé is vetett egy pillantást, mintha a tanácsukat akarná kérni, vagy értésükre adni, milyen helyzetben van.

– Miért éppen tőlem kérdi?

– Mert maga egyike azoknak, akik a legtöbbet tudják mindarról, ami a Montmartre-on történik.

– Mesebeszéd.

De azért hízelgett neki a dolog.

– Émile amatőr volt – dűnnyögte végül szinte kelletlenül.

– Nem szerette őt?

– Az más lapra tartozik. Személy szerint nekem nem volt vele semmi bajom.

– És a többieknek?

– Miféle többieknek?

– A vetélytársainak. Úgy hallottam, újabb mulatókat akart megvenni.

– És?

Maigret visszatért a kiindulóponttra.

– Boulay képes lett volna agyonlőni Mazottit?

– Most mondtam, hogy amatőr volt. A Mazotti-ügy nem amatőr munka volt, maga ezt éppoly jól tudja, mint én. A dokkmunkásai sem így dolgoztak volna.

– Második kérdés.

– Még hány lesz?

– Lehet, hogy ez az utolsó.

A gipszmunkások egymásra kacsingatva füleltek.

– Halljuk! Meglátom, tudok-e válaszolni.

– Az imént elismerte, hogy Émile sikere nem mindenkinek tetszett.

– Kinek tetszik, ha valaki sikeres?

– Csak ez itt éppenséggel az alvilág, ahol óvatosan játszanak, és drágák a helyek.

– Talált, sülyed! Na és?

– Gondolja, hogy valamelyik szakmabeli kollégája gyilkolta meg Émile-t?

– De hisz erre már feleltem.

– Mikor?

– Nem azt mondtam, hogy nem lehet kellemes két-három napig együtt élni egy halottal, főleg ilyen időben? Tegyük fel, hogy az emberek, akikről beszél, érzékeny lelkek. Azonkívül eléggé figyelik őket ahhoz, hogy ne rizikózzanak. Hogyan ölték meg?

A délutáni lapok úgyis beszámolnak az esetről.

– Megfojtották.

– Akkor még határozottabb a válaszom, és hogy miért, azzal maga is tisztában van. Mazotti, az tiszta munka volt. Ha az itteniek akarják eltenni láb alól Émile-t, hasonlóképpen intézték volna el. Megtalálták azokat, akik

leszámoltak Mazotti-val? Nem! És hiába a besúgóik, nem fogják elkapni őket. Ez viszont, hogy megfojtanak egy férfit, három napig otthon őrzik, aztán kiteszik egy temető mellé, ez a történet, mit mondjak, büzlik... Ennyit a második kérdéstről.

– Köszönöm!

– Nincs mit. Még egyet?

A pohár fölé tartotta az üveget.

– Ma délelőtt nem.

– Ne mondja, hogy vissza akar jönni. Személy szerint semmi bajom magával, de ebben a szakmában jobb, ha nem látjuk túl gyakran.

– Mennyivel tartozom?

– A második kört én állom. A felügyelője megkínált egy pohár sörrel meg egy szendviccsel aznap, amikor három órán át faggatott.

Kint Maigret és Lucas hosszasan hallgattak. Maigret végül felemelte a kezét, hogy leintsen egy taxit, és a nyomozónak kellett emlékeztetnie rá, hogy a bűnügyi rendőrség egyik kocsiával jöttek. Megkeresték és beültek.

– Haza – dűnnyögte Maigret.

Semmi nyomós oka nem volt arra, hogy a városban ebédeljen. Az igazat megvallva, fogalma sem volt még arról, hogy hogyan fogjon hozzá a nyomozáshoz. Díjbirkózó Jo csak megerősítette benne mindazt, amit reggel óta gondolt, és tudta, hogy Jo őszinte volt. Émile Boulay valóban amatőr volt, aki paradox módon beékelődött a Montmartre szívébe. És a különös az, hogy úgy látszik, egy másik amatőr gyilkolta meg.

– Hát te? – kérdezte Lucas-tól.

A nyomozó megértette, hogy mit akar jelenteni a kérdés.

– A környékbeli kereskedők jól ismerik a három nőt. Úgy

hívják őket: az olaszok. Egy kicsit csúfolódva beszélnek az öregasszonyról a tört franciasága miatt. Adát nem ismerik annyira, ő ritkábban mutatkozik a boltokban, a sógora kíséretében szokták látni. Az emberek, akiket megkérdeztem, még nem tudnak a dolgról. Úgy tűnik, a család szereti a hasát. Ha hinni lehet a hentesnek, elképesztő, hogy mit meg nem tudnak enni, és a legjobb falatokat követelik maguknak. Délutánonként Marina a square d'Anvers parkjába megy sétálni, egyik kezével a babakocsit tolja, a másikkal a kisfiúét fogja.

– Nincs cselédjük?

– Csak egy takarítónő hetente háromszor.

– Megvan a neve és a címe?

Lucas elvörösödött.

– Délutánra megszerezhetem.

– Mit mesélnek még?

– *A halárus felesége azt mondta: – Az ám a ravasz fickó...*

– *Természetesen Émile-re gondolt.* – Elvette az idősebbik lányt, amikor az tizenkilenc volt... Mihelyt észrevette, hogy kezd elhízni, elhozatta a húgot... Lefogadom, hogy amikor Ada is meghízik, talál egy másik lánytestvért vagy unokahúgot Olaszországban.

Ez Maigret fejében is megfordult. Nem először látta, hogy egy férj beleszeret a sógornőjébe.

– Próbálg meg többet megtudni Adáról. Főleg arra vagyok kíváncsi, hogy van-e barátja vagy szeretője.

– Megérzés, főnök?

– Nem. De semmit sem hagyhatunk figyelmen kívül. Szeretnék többet tudni Antonióról is. Ma délután elsétálhatnál a rue Ponthieu-ba.

– Rendben.

Lucas megállította az autót Maigret-ék bérháza előtt, a

főfelügyelő pedig felnézett, és észrevette, hogy a felesége kint könyököl az ablakban. Az asszony diszkréten intett neki. Maigret visszaintett, majd belépett a lépcsőházba.

NEGYEDIK FEJEZET

Amikor megcsörrent a telefon, Maigret teli szájjal, néma mozdulattal jelezte a feleségének, hogy vegye fel a kagylót.

– Halló! Ki keresi? Igen, éppen ebédel. Mindjárt szólok neki.

Maigret mogorván, összehúzott szemöldökkel nézett rá.

– Lecoin keres.

A főfelügyelő rágcsálás közben felállt, és magával vitte a szalvétáját, hogy megtörölje a száját. Az utóbbi öt percben épp a cimborája, az erkölcsrendészet főnöke, Lecoin járt a fejében, s magában meg is fogadta, hogy meglátogatja valamikor délután. Maigret kapcsolatai a montmartre-i alvilággal, kivált a Pigalle-ével kezdtek elporosodni, Lecoin viszont naprakész volt.

– Halló! Hallgatlak, igen. Nem, dehogy. Semmi baj. Éppen meg akartalak látogatni.

Az erkölcsrendészet vezetője talán tíz évvel volt fiatalabb Maigret-nél, és a boulevard Richard-Lenoirtól nem messze, a boulevard Voltaire-en lakott, örökös ricsajban, mert hat vagy hét gyermeke volt.

– Van nálam valaki, akit nyilván ismersz – jelezte. – Már régóta ő az egyik informátorom.

Nem szívesen mutatkozik a rakparton, és ha van valami mondandója, itthon keres fel. A helyzet az, hogy most inkább téged érdekelhet a fülese. Persze, nem tudom, mennyit ér. Ami a jóembert illeti, szereti kicsit kicifrázni a dolgokat, mert a maga nemében igazi művész, de ezt leszámítva meg lehet bízni benne.

– Ki az?

– Louis Boubée, alias Mikiegér, vendégfelhajtó egy mulatóban, amely...

– Küldd ide azonnal!

– Nem zavar, ha felmegy a lakásodra?

Maigret gyorsan befejezte az ebédjét, és amikor a bejárati ajtó csengője megszólalt, átvitte a fogadószobába nem sokkal azelőtt felszolgált kávéját.

Évek óta nem látta a Mikiegérnek becézett férfit, de nyomban felismerte. Nem is lehetett volna másként, Boubée ugyanis eléggé rendkívüli teremtmény volt. Hány éves lehetett most? A főfelügyelő számolgatni próbált. Még meglehetősen fiatal nyomozó volt, amikor látogatója már a Montmartre-on dolgozott.

Boubée egy ujjnyit sem nőtt azóta. Változatlanul akkorka volt, mint egy tizenkét-tizenhárom éves gyerek, de ami a legfurcsább: úgy is nézett ki. Cingár kölyök nagy, elálló fülekkel, jókora hegyes orral, gunyoros szájjal, amely mintha gumiból lett volna. Közelebről kellett szemügre venni, hogy felfedezze az ember az arcát finoman barázdáló ráncokat.

– Hogy elrepült az idő! – rikoltotta, ahogy körbenézett, kezében az ellenzős sapkájával. – Emlékszik még a Tripolira meg a Csöcsösre?

A két férfi közt legfeljebb két-három év korkülönbség lehetett.

– Azok voltak aztán a szép idők, hát nem?

Egy sörözőre célzott, amely hajdan a rue Duperré-ben működött, egy kőhajításnyira a Lotus-tól, és tulajdonosnőjével egyetemben a háború előtt élte fénykorát.

A Csöcsös telt idomú marseille-i nő volt, akiről az a hír járta, hogy Párizsban nála a legjobb a déli konyha, és mindig

cuppanós csókokkal fogadja és letegezi a vendégeit.

Bevett szokás volt érkezéskor benézni hozzá a konyhába, és nemegyszer botlott nála nem várt vendégekbe az ember.

– És a dagadt Louis-ra emlékszik-e, akinek három háza volt a rue Provence-ban? Hát a félszemű Eugéne-re? Meg a szép Fernand-ra, aki a filmvásznon végezte?

Maigret tudta, hiába is kérné Mikiegért, hogy térjen a lényegre. Pajkoskodás volt ez a részéről: hiszen akart ő információkkal szolgálni a rendőrségnek, de a maga sajátos módján, hogy még a látszatát is elkerülje ilyesminek.

A férfiak, akiket emlegetett, az alvilág akkori nagykutyái voltak, az az idő tájt még létező nyilvánosházak tulajdonosai, és a Csöcsöshöz jártak találkozgatni. Ott tárgyaltak többnyire neves ügyvédekkel, és a hely népszerűsége folytán színésznőkkel meg miniszterekkel is összefuthatott az ember.

– Akkoriban bokszmeccsre lehetett fogadni nálam.

Mikiegér másik különös ismertetőjele furcsa nézése volt, ami a szemöldök és a szempillák hiányából fakadt.

– Mióta maga a góré a Bűnügyi Rendőrségen, már nem nagyon látni a Montmartre-on. Lecoin úr, ő hébe-hóba megfordul mifelénk. Hébe-hóba tesztek neki egy kis szívességet, mint régen magának. Tudja, annyi mindent hall az ember.

Azt már nem füzte hozzá: nagy szüksége volt arra, hogy a rendőrség szemet hunyjon némely tevékenysége felett. A Lotus vendégei, akik kifelé menet borraivalót adtak neki, nem sejtették, hogy Mikiegér saját zsebre is dolgozik.

Megtörtént, hogy egyiknek-másiknak a fülébe súgta:

– Élőképek, uram?

Vagy tucatnyi nyelven el tudta ezt mondani, hamiskás kacsintással. Majd a férfi kezébe csúsztatta egy közeli lakás

címét.

Egyébiránt nem volt semmi különösebb gonoszság a dologban. Porosabb, piszkosabb kivitelben ugyanazt láthatta az ember nagy titokban, amit a Pigalle bármelyik mulatója kínált. Azzal a különbséggel, hogy a nők nem húszévesek voltak, hanem gyakran kétszer annyiak vagy még többek.

– A nyomozója, az a kis dagi.

– Lucas.

– Igen. Beidézett körülbelül három hete, Mazotti halála után, de akkortájt nemigen tudtam információkkal szolgálni.

Finoman, a maga sajátos módján tért a tárgyra.

– Mondtam neki, hogy biztosan nem a főnököm volt a tettes, és nem is tévedtem. Most kaptam egy fülest. Maga mindig megértő volt velem, úgyhogy megsűgom, persze ér, amennyit ér. De tudnia kell, hogy nem a rendőrségnek mondom. Hanem egy régi ismerősnek. Diskurálunk. Véletlenül Mazottira terelődik a szó, aki magunk közt szólva elég sülytalan figura volt. Na, szóval elmondom, mit hallottam. Nincs értelme a Pigalle-on keresni a tettest. Húsvétkor... mikorra is esett idén a húsvét?

– Március végére.

– Jó, szóval húsvétkor Mazotti, aki pitiáner kis bűnöző volt, de el akarta hitetni magáról, hogy valaki, leutazott Toulonba. Találkozott a szép Yolande-dal. Ismeri? Mattei felesége. Mattei pedig a marseille-i Álórrúak feje, akik vagy húsz, sikeres fegyveres rablást követtek el, mielőtt elcsípték volna őket. Tud követni? Matteit bevarrták. Mazotti, aki azt hitte, hogy neki mindent szabad, magával hozta Yolande-ot Párizsba. Nem is kell tovább ragoznom. Matteinek vannak még emberei Marseille-ben, és ketten-hárman feljöttek

Párizsba, hogy lerendezzék az ügyet.

Ez hihetően hangzott. Magyarázatot adott arra, hogy miért úgy történt a rue Douai-i eset, ahogyan történt. Profi, hibátlan munka.

– Gondoltam, hogy magát érdekelni fogja a dolog, és mivel nem tudtam a címét, a kollégáját kerestem fel.

Mikiegér a jelek szerint nem készült távozni, ami vagy azt jelentette, hogy nem ürítette még ki a tarsolyát, vagy azt, hogy kérdésekre várt. Maigret ártatlan arccal meg is kérdezte tőle:

– Hallotta a hírt?

– Miféle hírt? – kérdezte Mikiegér, szintén a naivat játszva.

De aztán nyomban elmosolyodott, elég gunyorosan.

– Monsieur Émile-ről akar beszélni? Igen, már értesültem, hogy megtalálták.

– Járt az imént Jónál?

– Nem igazán vagyunk barátok Jóval, de a hír megtette a maga útját.

– Az, hogy mi történt Émile Boulay-val, jobban érdekel, mint a Mazotti-ügy.

– Akkor, főfelügyelő úr, kénytelen vagyok közölni, hogy semmit sem tudok. És ez a szintiszta igazság.

– Mit gondol Boulay-ról?

– Amit Lucas úrnak mondtam. Amit mindenki gondol róla.

– Azaz?

– A saját elképzelése szerint üzte a szakmát, de korrekt volt.

– Emlékszik a kedd estére?

– Elég jó a memóriám.

Egyfolytában mosolygott, mintha minden egyes szava

nyomatékokat érdemelne, és mániája volt a kacsingatás.

– Nem történt semmi különös?

– Az attól függ, mit tart különösnek. Mint minden este, Émile úr kilenc óra tájban jött meg Mademoiselle Adával, amikor az előkészületek folynak. Tudja, hogy van ez. Azután benézett a Train-Bleu-be, és átment a rue Notre-Dame-de-Loiette-be.

– Mikor bukkant fel újra?

– Várjon csak... a zenekar akkor már játszott. Vagyis elmúlt tíz óra. Jókora ricsajt kell csapnunk, hogy becsalogassuk a vendégeket, igazán csak azután jönnek, hogy véget ér a mozi meg a színház.

– A titkárnője vele maradt?

– Nem. Elindult hazafelé...

– Láttá őt bemenni a házba?

– Úgy rémlik, utána néztem egy darabig, mert szép lány, és mindig bókolok neki egy kicsit, de nem mernék megesküdni rá.

– És Boulay?

– Bement a Lotusba telefonálni.

– Honnan tudja, hogy telefonált?

– Germaine, a ruhatároslány mondta. A telefon a ruhatár mellett van. A fülke ajtaja üvegezett. Felhívott egy számot, de nem vették fel, és amikor kijött, bosszús volt az arca.

– Miért tűnt fel ez a ruhatáros hölgynek?

– Mert ha telefonált este, általában valamelyik mulatóját hívta, vagy a sógorát, és mindig felvették. Meg aztán negyedórával később újabb kísérletet tett.

– Ismét eredménytelenül?

– Igen. Vagyis olyasvalakit hívott, aki nem volt otthon, és ez láthatóan türelmetlenné tette. A hívások között a

teremben keringett. Megjegyzéseket tett egy táncosnőre, akinek kifakult a ruhája, és kötözködött a bárpincérrel. A harmadik vagy negyedik próbálkozás után kijött a járdára friss levegőt szippantani.

– Beszélgetett magával?

– Tudja, nem volt valami beszédes ember. Csak úgy lecövekelt az ajtó előtt. Ilyenkor az eget nézte, az elhaladó kocsikat, és meg tudta mondani, hogy telt házunk lesz-e vagy sem.

– Végül elérte telefonon az illetőt?

– Tizenegy óra tájban.

– Elment?

– Nem azonnal. Visszajött a járdára. Ez szokása volt. Láttam, hogy kétszer-háromszor előhúzza a zsebóráját. Végül úgy húsz perccel később elindult lefelé a rue Pigalle-on.

– Egyszóval találkozója volt.

– Látom, ugyanarra gondolunk.

– Állítólag szinte sosem közlekedett taxival.

– Így igaz. A balesete óta nem szerette az autókat. Szívesebben ment metróval.

– Biztos benne, hogy a rue Pigalle alja felé indult? Nem felfelé?

– Biztos!

– Ha metróra kellett volna szállnia, felfelé indult volna az utcán.

– Ezt szokta tenni, ha benézett a rue Berribe.

– Vagyis minden valószínűség szerint a negyedben volt találkozója.

– Először azt hittem, a Saint-Trop'-ba megy, a rue Notre-Dame-de-Lorette-be, de ott nem látták.

– Gondolja, hogy szeretője volt?

– Biztos, hogy nem.

És a töpörödött kölyök újabb kacsintás kíséretében hozzátette:

– Tudja, van némi tapasztalatom. Némiképp szakmabeli vagyok, nem igaz?

– Monsieur Raison merrefelé lakik?

A kérdés meglepte Mikiegyért.

– A könyvelő? Legalább harminc éve ugyanabban a házban, a boulevard Rochechouart-on.

– Egyedül?

– Persze! Neki sincs szeretője, higgye el. Nem mintha lesajnálná a nőket, de a vagyonkájából nem futja a vágyaira, és megelégszik annyival, hogy vegzálja a lányokat, akik előlegért mennek hozzá.

– Nem tudja, mit csinál esténként?

– Biliárdozik, mindig ugyanabban a kávézóban, a square d'Anvers sarkán. Már nincs olyan sok biliárdterem a negyedben. Monsieur Raison kész bajnok.

Ismét bezárulni látszott egy lehetőség. Maigret azért megkérdezte, hogy ne maradjon semmi homályban:

– Honnan került ide ez a Monsieur Raison?

– A bankszakmából. Jó pár évig pénztáros volt abban a bankfiókban, ahol a főnök számlája volt, a rue Blanche-ban. Gondolom, megsúgott neki ezt-azt. Monsieur Émile-nek szüksége volt egy biztos emberre a könyveléshez, mert ebben a szakmában nem ritka a sikkasztás. Nem tudom, mennyit kap, de nem lehet rossz összeg, mert Monsieur Raison otthagya a bankot.

Maigret folyton a kedd estéhez tért vissza. A dolog kezdett a rögeszméjévé válni. A végén már szinte látta maga előtt a sovány Monsieur Émile-t, ahogy a Lotus neonemlélmája alatt rostokol, időnként az órájára néz,

majd határozott léptekkel elindul lefelé a rue Pigalle-on.

Nem ment messzire, különben metróra szállt volna – a megálló csak száz méterre volt. Ha az autóktól való irtózása ellenére taxira lett volna szüksége, bármikor foghatott volna egyet a mulatója előtt.

Egy térképszerűség kezdett kirajzolódni Maigret fejében, Párizs egy darabkájáé, ahová minden visszavezette. Az egykori főpincér három mulatója egymáshoz közel helyezkedett el, az egyedüli kivétel a Paris-Strip volt, amelyet Antonio vezetett.

Boulay és három olasz hölgye a rue Victor-Masséban lakott. Díjbirkózó Jo bárját, amelynek a küszöbén Mazottit leterítették, szinte látni lehetett a Lotus bejáratából.

Nem esett messzebbre a bank sem, ahol Émile a pénzt tartotta, s végezetül a könyvelő is a negyedben lakott.

Kissé olyan volt ez, mint egy falu, ahonnan Émile Boulay alig tette ki a lábát, akkor sem szívesen.

– Nincs semmi ötlete, hogy ki lehetett az a személy, akivel találkozója volt?

– Semmi, esküszöm.

Némi csend után Mikiegér bevallotta:

– Én is nyomozgattam, pusztán kíváncsiságból. Szerettem megérteni a dolgokat. Az én szakmámban elengedhetetlen, hogy tisztában legyen az ember a dolgokkal, nem igaz?

Maigret sóhajtván felállt. Nem volt több kérdése. A vendégfelhajtó elárult neki bizonyos részleteket, amelyekről nem tudott, és amelyekről sokáig nem is lett volna tudomása, de ezek a részletek korántsem adtak magyarázatot Boulay halálára, még kevésbé a szinte hihetetlen tényre, hogy három éjszakán és két teljes napon át őrizték a holttestet, mielőtt kirakták volna a Péré-Lachaise mellé.

– Köszönöm, Boubée.

A kisember távozóban megjegyezte:

– Még mindig nem érdekli a bokszt?

– Miért?

– Mert van egy biztos tippem egy holnapi meccsre. Ha esetleg szeretne...

– Köszönöm.

Nem adott neki pénzt. Mikiegér nem pénzért tett szívességet, hanem némi jóindulatért.

– Telefonálok, ha megtudok valamit.

Háromnegyed órával később, miközben Maigret rendőrségi irodájában egy papírlapra firkálgatott, átcsongetett a nyomozókhoz, behívatta Lapointe-et.

Annak nem kellett kétszer a főnökre néznie, hogy tudja, hol tart. Seholy! Csüggedt és konok volt az arca, mint mindig a nyomozások kritikus pillanataiban, amikor még nem tudta, hogyan fogjon a dologhoz, amikor minden meggyőződés nélkül egyszerre több irányban is próbálkozott.

– Elmész a boulevard Rochechouart-ra információkat gyűjteni egy bizonyos Monsieur Raisonról. Ő a Lotusnak és Emile Boulay többi mulatójának a könyvelője. Esténként állítólag egy kávézóban biliárdozik a square d'Anvers-en, nem tudom, melyikben, de meg fogod találni. Próbálj meg minél többet megtudni róla, a szokásairól. Főleg azt szeretném tudni, hogy a kávézóban volt-e kedd este, hánykor távozott, hánykor ért haza.

– Indulok, főnök.

Lucas eközben Adával, valamint Antonióval foglalkozott. Maigret, hogy csillapítsa türelmetlenségét, belemerült adminisztratív teendőibe. Fél öt körül megunt a dolgot, felhúzta a zakóját, és magányosan beült a Dauphine

sörözőbe egy pohár sörre. Majdnem rendelt egy másodikat is, nem szomjúságból, hanem hogy dacoljon Pardon barátjával, aki önmegtartóztatást írt elő neki.

Irtózott attól, ha nem értette a dolgokat. Az ügy most már személyes ügyévé vált. Folyton visszatért ugyanazokhoz a képekhez: Émile Boulay kék öltönyben a Lotus küszöbén, visszamegy a mulatóba, telefonál, nem tudja elérni az illetőt, körbe kering, megint telefonál, aztán újra, a ruhatáros kisasszony közömbös tekintetétől kísérve.

Ada hazamegy. Antonio az első vendégekkel foglalkozik a rue Berriben. A négy mulatóban poharaikat, palackjaikat rendezgetik a bárpincérek, a zenészek hangolnak, a lányok átöltöznek az undorító öltözőkben, mielőtt elfoglalnák helyüket a kerek asztalok mellett.

Boulay végül eléri az illetőt, de nem indul el nyomban. Vagyis nem azonnali találkozási van szó. Megbeszéltek egy időpontot.

Ismét az ajtó előtt várakozik, többször előhúzza zsebóráját, majd hirtelen elindul lefelé az utcán.

Nyolckor vacsorázott. A törvényszéki orvos szerint négyöt órával később, vagyis éjfél és éjjel egy között halt meg.

Fél tizenkettőre járt az idő, amikor elhagyta a Lotust.

Fél-másfél óra volt még hátra az életéből.

Márpedig Mazotti halálához semmi köze nem volt. Akik megmaradtak a korzikai bandájából, tudták ezt, és semmi okuk nem volt eltenni láb alól.

Egy alvilági fickó nem is úgy intézte volna el Émile-t, ahogy a gyilkosa tette: megfojtotta, két napig otthon őrizte a holttestet, majd kockázatos módon kirakta a rue Rondeauxon.

Adának nem volt tudomása arról, hogy bármiféle találkozója lett volna a főnökének. Monsieur Raisonnak

sem. Antonio azt állította, ő sem tud semmit mondani. Ennél a pontnál még Mikiegér is zavarba jött, pedig neki aztán volt oka utána nézni mindennek, ami történt.

Maigret mogorván, pipája szárát fogai közé harapva épp fel-alá járkált az irodájában, amikor Lucas bekopogott hozzá: az arca nem olyan volt, mint egy nagy felfedezéseket tevő, diadalittas emberé.

Maigret-nek elég volt egy néma pillantást vetnie rá.

– Nemigen tudok többet, mint reggel, főnök. Legfeljebb annyit, hogy Antonio nem hagyta el a mulatóját kedden, sem este, sem az éjszaka folyamán.

A fenébe! Ez túl egyszerű lett volna.

– Találkoztam a feleségével, olasz nő, babát vár. Csinos kis lakásban laknak a rue Ponthieu-ban.

A főfelügyelő üres tekintete feszélyezte Lucas-t.

– Nem az én hibám. Mindenki nagyon szereti őket. Beszéltem a házmesternővel, a szállítókkal, a szomszédokkal. Aztán visszamentem a rue Victor-Masséba. Az irodájában találtam a könyvelőt, és elkértem tőle néhány táncosnő címét, akik a Lotusban dolgoznak, és a többi mulatóban is előadják a számukat. Ketten még aludtak közülük, mindketten ugyanabban a szállodában.

Úgy érezte, a falnak beszél, s Maigret néha még hátat is fordított neki: azt nézte, hogyan folydogál a Szajna.

– Egy harmadik saját lakásban lakik a Lepic utcában, kisgyereke van, és...

A főfelügyelő annyira elkeseredettnek tűnt, hogy Lucas zavarba jött.

– Csak azzal szolgálhatok, amit megtudtam. Természetesen többé-kevésbé féltékenyek Adára. Az az érzésük, hogy előbb-utóbb a főnökük szeretője lett volna, de ez még nem történt meg. Ámbár Antonio miatt nem is lett

volna olyan egyszerű a dolog.

– Ez minden?

Lucas csüggedten széttárta a kezét.

– Mihez kezdjek most?

– Amihez akarsz.

Maigret korán hazament, miután zsémbesen foglalkozott még egy kicsit kellemetlen feladatával, a munkakörök átszervezésével, ami mégsem az ő javaslatai szerint történik majd.

Jelentések, mindig csak jelentések! Hányszor történt meg, hogy a véleményét kérték. Részletes tervek kidolgozására szólították fel. Aztán az egész elakadt valahol az adminisztratív gépezetben, és többé nem is hallottak róla. Hacsak nem éppen az általa sugalmazottakkal ellentétes rendelkezések születnek.

– Ma este nem leszek itthon – közölte nyersen a feleségével.

Az asszony tudta, jobb, ha nem kérdez semmit.

Maigret asztalhoz ült, s a televíziót bámulva időnként felmordult:

– Micsoda marhaság!

Aztán bement a hálósobába új ingért és nyakkendőért.

– Nem tudom, mikor jövök. A Montmartre-ra megyek, az éjszakai mulatókba.

Azt lehetett volna hinni, hogy féltékennyé akarja tenni a feleségét, és bosszantja, hogy az elmosolyodott.

– Magaddal kellene vinned az esernyődet. A rádió zivatart jósolt.

Maigret valójában azért volt ilyen rosszkedvű, mert úgy érezte, ő maga tehet arról, hogy holtpontra jutott. Biztos volt benne, hogy valamikor a nap folyamán – csak tudná, hogy mikor! – majdnem a helyes nyomon indult el.

Valaki mondott neki valami fontosat. De ki? Annyi mindenkivel találkozott!

Kilenc óra volt, amikor taxiba ült, negyed tíz, amikor a Lotushoz ért, ahol Mikiegér cinkos kacsintással fogadta, és kitérte előtte a mulató vörös bársonnyal kárpitozott ajtaját.

A fehér szmokingos zenészek még nem foglalták el a helyüket, az egyik sarokban beszélgettek. A mixer a polcon sorakozó poharakat törölgette. Egy szép, vörös hajú, mély dekoltázsú lány a körmeit reszelgette az egyik bokszban.

Senki sem kérdezte Maigret-től, miért jött, úgy tűnt, mindenki tisztában volt vele. Beérték annyival, hogy kíváncsi pillantásokat vetettek rá.

A pincérek pezsgősvödröket raktak az asztalokra. A hátsó helyiségből Ada lépett ki sötét kosztümben, kezében noteszal és ceruzával, észrevette Maigret-t, és némi habozás után feléje indult.

– A bátyám tanácsolta, hogy nyissunk ki – magyarázkodott kissé zavartan. – Igazából egyikünk sem tudja pontosan, hogy mit kellene tennünk. Állítólag nem szokás bezárni, ha haláleset történik.

Maigret a notesz és a ceruza láttán megkérdezte:

– Mivel foglalataskodik éppen?

– Azzal, amivel a sógorom szokott ilyenkor minden este. Ellenőrzöm a bárpincérekkel meg a főpincérekkel a pezsgő- és whiskykészletet. Azután megszervezem, mikor melyik mulatóba menjenek a táncosnők. Soha nincsenek itt teljes létszámban. Az utolsó pillanatban minden este változtatásokat kell eszközölni. Benéztem a Train-Bleu-be...

– Hogy van a nővére?

– Nagyon szenved. Szerencsére Antonio velünk töltötte a délutánt. Voltak nálunk a temetkezési vállalattól. Holnap délelőtt haza kell hozni a holttestet. A telefon egyfolytában

csöngött. A gyászjelentésekkel is foglalkozni kellett.

Nem vesztette el a fejét, és beszéd közben úgy figyelte az előkészületeket, ahogy Boulay tette volna. Még félbe is szakította magát, hogy odaszóljon egy fiatal pincérnek:

– Nem, Germain. Még nem kell jég a vodrókbe.

Valószínűleg egy újonc!

Maigret vaktában megkérdezte:

– Boulay hagyott végrendeletet?

– Sejtelmünk sincs, és ez is csak bonyolítja a dolgokat, mert nem tudjuk, hogyan intézkedjünk.

– Volt közjegyzőnél?

– Tudomásom szerint nem. Biztosan nem. Telefonáltam az ügyvédjének, Monsieur Jean-Charles Gaillard-nak, de nincs otthon. Kora reggel elment Poitiers-be, ott volt tárgyalása, és csak késő este ér haza.

Valaki már beszélt neki az ügyvédről, de ki? Maigret emlékezetéből egy nem éppen vonzó kép bukkant elő: Monsieur Raisoné a félemeleti kis irodában. Miről is esett szó? Maigret azt firtatta, nem fizettek-e ki zsebbe bizonyos összegeket, hogy ne kelljen adózni utánuk.

Most már emlékezett a beszélgetés fonálára. A könyvelő azt állította, hogy Monsieur Émile nem az a fajta ember volt, aki vállalja a csalással járó rizikót, ragaszkodott ahhoz, hogy minden szabályos legyen, és a jövedelembevallásait az ügyvédjével készítette el.

– Gondolja, hogy a sógora az ügyvédhez fordult a végrendelet ügyében?

– Mindenben tőle kért tanácsot. Ne feledje, hogy kezdő korában teljesen tapasztalatlan volt üzleti ügyekben. Amikor megnyitotta a Train-Bleu-t, néhány szomszéd pert indított ellene, nem tudom, miért. Talán mert nem tudtak aludni a zenétől.

– Hol lakik?

– Monsieur Gaillard? A rue La Bruyère-ben, egy kis magánpalotában az utca közepe táján.

A rue La Bruyère-ben! Alig ötszáz méterre a Lotustól. Elég lemenni a rue Pigalle-on, átvágni a rue Notre-Dame-de-Lorette-en, kissé lejjebb balra fordulni, és máris ott van az ember.

– A sógora gyakran találkozott vele?

– Havonta kétszer-háromszor.

– Este?

– Nem. Délután. Általában hat után, amikor Monsieur Gaillard hazaért az Igazságügyi Palotából.

– El szokta őt kísélni?

Ada megrázta a fejét.

Bármilyen nevetséges is, de a főfelügyelő arcáról eltűnt a morcosság.

– Telefonálhatok?

– Szeretne felmenni az irodába, vagy telefonál a fürkéből?

– Telefonálok a fürkéből.

Ahogy Émile Boulay is tette, azzal a különbséggel, hogy Boulay csak este tíz körül kezdett tárcsázni egy számot. Az üvegen át látta Germaine-t, a ruhatáros lányt, aki rózsaszín kartonokat rendezgetett egy régi szivarosdobozban.

– Halló! Gaillard úrral beszélek?

– Nem, uram. Ez itt a Lecot Patika.

– Elnézést.

Bizonyára eltévesztette valamelyik számot. Figyelmesen újra tárcsázott, hallotta, hogy a készülék kicseng a távolban. Eltelt egy perc, kettő, de senki nem vette fel a kagylót.

Háromszor is újratárcsázta a számot, de most sem járt

nagyobb sikerrel. Amikor kilépett a fürkéből, Adát kereste a tekintetével, végül az öltözőben akadt rá, két vetkőző nő társaságában. Nem törődtek vele, nem is próbálták eltakarni fedetlen keblüket.

– Monsieur Gaillard nőtlen?

– Nem tudom. Sosem hallottam, hogy a feleségét említette volna. De attól még lehet. Nem jártam a lakásán.

Valamivel később, a járdán Maigret kikérdezte Mikieгért.

– Ismeri Jean-Charles Gaillard-t?

– Az ügyvédet? Csak névről. Ő volt a nagy Luden védője három éve, ő érte el, hogy felmentsék.

– A maga főnökének is ő volt az ügyvédje.

– Nem lep meg. Ügyes ember hírében áll.

– Nem tudja, hogy nős-e?

– Ne haragudjon, Monsieur Maigret, de ő, meg a hozzá hasonlók, az nem az én asztalom, és ha akarnék, sem tudnék mit mondani róla.

A főfelügyelő újra belépett a fürkébe, s felhívta az ügyvédi kamara egyik tagját, Chavanont, akit régről ismert, és szerencsére otthon találta.

– Itt Maigret. Nem, nincs az irodámban senki, aki az ügyfele lehetne. Egyébként nem is a Quai des Orfèvres-en vagyok. Kérdezni szeretnék valamit. Ismeri Jean-Charles Gaillard ügyvédet?

Mint mindenki. Szoktam látni a Palotában, és egy ízben alkalmam volt együtt ebédelni vele. De túlságosan fontos ember ő egy magamfajta kulinak.

– Nős?

– Azt hiszem, igen. Várjon csak... Igen, most már biztos vagyok benne. Nem sokkal a háború után elvette a Casino de Paris egyik énekesnőjét vagy táncosnőjét. Én legalábbis ezt hallottam.

– Sosem találkozott az asszonnyal? Nem járt Monsieur Gaillard lakásán?

– Nem hívtak meg magukhoz.

– Nem váltak el? Együtt élnek?

– Amennyire tudom, igen.

– Gondolom, nem tudja, hogy az asszony elkíséri-e, ha vidéken van tárgyalása?

– Ez nem igazán szokás.

– Köszönöm.

Újra a rue La Bruyère-t hívta – hiába –, és a ruhatáros kisasszony egyre kíváncsibb pillantásokat vetett rá.

Végül mégiscsak rászánta magát, hogy elmenjen a Lotusból, finoman odaintett Mikiegérnek, és lassan elindult lefelé a rue Pigalle-on. A rue La Bruyère-ben hamar kiszúrta a magánpalotát, végeredményben afféle polgári ház volt, amilyenből nem egyet látni vidéken, és bizonyos párizsi negyedekben is akad még belőlük.

Valamennyi ablak sötét volt. Egy réztáblán ott állt az ügyvéd neve. Megnyomta a tábla felett a gombot, és bent csengőszó harsant.

Semmi mozgás. Kétszer-háromszor csengetett még, de ugyanúgy nem járt sikerrel, mint a telefontal.

Voltaképpen miért vágott át az utcán, hogy teljességében is szemügyre vegye a házat?

Amikor felemelte a fejét, megmoccan a függöny az egyik első emeleti, kivilágítatlan ablakban, és meg mert volna esküdni rá, hogy egy pillanatra egy arcot látott.

ÖTÖDIK FEJEZET

Azt lehetett volna hinni, hogy Maigret holmi éjszakai mulató tulajdonosának szerepébe bűjt, és az alkati eltérések meg a súlykülönbség ellenére mindenben utánozni igyekszik Émile Boulay-t. Ráérősen járkált abban a néhány utcában, amelyek a Transat egykori főpincérének univerzumát képezték, s amelyeknek arculata az idő múlásával változott. Először a neonfények, aztán az ajtók előtt feltűnő paszományos portások száma szaporodott meg.

Nem csupán a levegő vibrálása alakult át a mulatók ajtaján kiszűrődő dzsessztől, hanem a járókelők is másfélék lettek, az éjszakai taxik ontani kezdték utasaikat, és új, furcsa alakok léptek ki az árnyékból a fénybe, vagy fordítva.

Nők szólították le. Hátrakulcsolt kézzel járkált. Vajon Monsieur Émile is hátrakulcsolt kézzel járkált? Annyi biztos, hogy nem pipázott, mint a főfelügyelő. Ő mentacukorkát szopogatott.

Maigret lesétált a rue Notre-Dame-de-Lorette-en a Saint-Trop'-ig. Ismerte régen a helyet, de más cégérrel, akkoriban még főképp szmokingos hölgyek látogatták.

Ennyire megváltozott volna a Montmartre?

A zenekarok ritmusa már nem ugyanaz volt. Több lett a neon, az emberek azonban hasonlítottak azokhoz, akiket a főfelügyelő egykor ismert; némelyik csak foglalkozást váltott, mint a Saint-Trop' portása, aki szívélyesen üdvözölte.

A fehér szakállas kolosszus orosz menekült volt, aki évekig hazája régi balladáit énekelte egy másik mulatóban,

szép basszushangon, balalajka kíséretében.

– Emlékszik még a kedd estére?

– Emlékszem minden estére, amikor élni engedett az Isten – felelte patetikusan az egykori tábornok.

– Járt itt a főnöke aznap este?

– Fél tíz tájban, a csinos kisasszonnyal.

– Adára gondol? Később nem jött vissza egyedül?

– Szent Györgyre esküszöm, hogy nem!

Miért épp Szent Györgyre? Mairret belépett, vetett egy pillantást a bárpultra, a narancsos fényben fürdő, kerek asztalkáknál ülő első vendégekre. Jelezhették a jöttét, mert a személyzet tagjai, főpincérek, zenészek és konzumnők aggodalommal vegyes kíváncsisággal néztek utána.

Boulay vajon tovább időzött? Mairret visszaindult, intett Mikiegérnek a Lotus előtt, majd a ruhatáros kisasszonynak, akitől egy tantuszt is kért.

Az üvegezett fülkéből ismét felhívta – eredménytelenül – a rue La Bruyère-i számot.

Aztán benézett a Train-Bleu-be, amelynek a dekorációja egy pullmankocsi hangulatát idézte. A zenekar itt olyan hangosan játszott, hogy megfutamodott, a rue Victor-Massé távolabb eső felének csendjébe és homályába menekült, aztán elbandukolt a square d' Anvers-ig, ahol csak két kávézó volt nyitva. Az egyik, mint a neonfelirat mutatta, az Anvers-i Söröskorsó nevet viselte, s úgy nézett ki, mint valami régi vidéki söröző. Az ablakok közelében törzsvendégek kártyáztak, a terem mélyén pedig egy biliárdasztal látszott, amely körül két férfi sétafikált lassan, szinte ünnepélyes mozdulatokkal.

Egyikük Monsieur Raison volt, ingujjban. Hatalmas pocakú partnere szivart tartott a fogai között, és zöld nadrágtartót viselt.

Maigret nem ment be, egy pillanatig csak állt ott, mint akit lenyűgöz a látvány, igazából azonban másutt jártak a gondolatai, és összerázkódott, amikor megszólalt egy hang mellette:

– Jó estét, főnök.

Lapointe volt az, neki jutott a feladat, hogy lenyomozza a könyvelőt, s most elmondta, amit kiderített.

– Éppen hazakészülök. Utánajártam, hogy mit csinált kedden. Negyed tizenkettőkor ment el a kávézóból. Sosem marad fél tizenkettőnél tovább. Alig tíz perccel később már otthon is volt. A házmesterné megesküszik rá. Nem feküdt még le, mert a férje meg a lánya moziba mentek aznap este, és őket várta. Látta hazajönni Monsieur Raisont, és biztos benne, hogy később sem ment el hazulról.

A fiatal Lapointe zavarba jött, mert úgy látszott, Maigret nem figyel rá.

– Van valami újság? – puhatolódzott. – Akarja, hogy itt maradjak magával?

– Nem. Eridj lefeküdni.

Szivesebben kezdte előlről a körjáratot egyedül, és hamarosan ismét betért a Train-Bleu-be, pontosabban félrelibbentette a függönyt, és bekukucskált a mulatóba, mint egyes vendégek, akik belépés előtt megbizonyosodnak róla, hogy azt találják odabent, amit keresnek.

Megint a Lotus. Újabb kacsintás Mikiegyértől, aki épp titokzatos beszélgetést folytatott két amerikaival: bizonyára eredetien új szórakozást ígért nekik.

Maigret-nek már kérnie sem kellett a tantuszt, s a készülék ismét csöngeni kezdett a kívülről már ismerős házban, ahol az imént – bizonyos volt benne – megmozdult az egyik függöny.

Összerezzen, amikor megszólalt egy férfihang:

– Tessék.

Már nem is számított erre.

– Monsieur Jean-Charles Gaillard?

– Én vagyok. Kivel beszélek?

– Itt Maigret főfelügyelő a Bűnügyi Rendőrségtől.

Csend. Majd a hang kissé türelmetlenül:

– Igen? Hallgatom.

– Elnézést, hogy ilyenkor zavarom.

– Kész csoda, hogy megtalált. Most értem haza kocsival Poitiers-ból, és már indultam volna lefeküdni, csak még átnéztem a postámat.

– Tudna fogadni néhány percre?

– A Quai des Orfèvres-ről hív?

– Nem. Itt vagyok egy ugrásnyira.

– Várom.

Mikiegyer még mindig a küszöbön, az egyre zajosabb utca; majd egy kiszögellés mögül előugró nő: a főfelügyelő karjára tette a kezét, de hirtelen hátrahőkölt, ahogy felismerte.

– Nem történt semmi – hebegte.

Maigret ismét a rue La Bruyère oázisszerű nyugalmában találta magát; az ügyvéd háza előtt nagy, halványkék, amerikai autó parkolt. Az ajtó felett égett a villany. Maigret felkaptatott a küszöbhez vezető három lépcsőfokon, és még mielőtt megnyomta volna a csengőgombot, kinyílt az ajtó; mögötte fehér köves előcsarnok tűnt fel.

Jean-Charles Gaillard ugyanolyan magas, ugyanolyan vállas volt, mint a Saint-Trop' orosz portása. Negyvenöt körüli, egészséges arcszínű férfi volt, a testalkata mint egy rögbijátékosé, a közelmúltig csupa izom lehetett, és csak mostanság indult hízásnak.

– Jöjjön be, főfelügyelő úr.

Becsukta az ajtót, végigvezette vendégét a folyosón, majd betessékelte az irodájába. A meglehetősen tágas, kényelmesen berendezett, ám minden hivalkodó luxust nélkülöző helyiségben csak a frissen felbontott levelekkel teli íróasztalon égett egy zöld ernyős lámpa.

– Kérem, foglaljon helyet. Fárasztó napom volt, és heves zivatar kapott el az úton, úgyhogy csak lassan tudtam jönni.

Maigret-t meghökkentette beszélgetőpartnere bal keze: hiányzott róla négy ujj. Csak a hüvelykujj maradt meg.

– Szeretnék feltenni önnek pár kérdést az egyik ügyfelével kapcsolatban.

Nyugtalan lett volna az ügyvéd? Vagy egyszerűen kíváncsi? Nehéz volt megmondani. Kék szeme és sörteszerűre nyírt, szőke haja volt.

– Ha a szakmai titoktartás megengedi, válaszolok – dűnnyögte mosolyogva.

Csak most ült le, szembe a főfelügyelővel, s jobb kezével egy elefántcsont papírvágó kést kezdett babrálgatni.

– Ma reggel megtalálták Boulay holttestét.

– Boulay? – ismételte meg az ügyvéd, mintha az emlékezetében kutatna.

– A Lotus és három másik mulató tulajdonosa.

– Á, igen. Tudom.

– Itt járt nem olyan régen, ugye?

– Kérdés, mit ért ön azon, hogy nem olyan régen.

– Például kedden.

– Most kedden?

– Igen.

Jean-Charles Gaillard a fejét rázta.

– Ha járt is itt, nem találkoztam vele. Lehet, hogy akkor jött, amikor a Palotában voltam. Majd holnap megkérdezem a titkárnőmet.

Maigret szemébe nézve ő is feltett egy kérdést:

– Azt mondja, megtalálták a holttestét. Az, hogy ön itt van, arra utal, hogy az ügyel a rendőrség foglalkozik. Mindebből azt a következtetést kell levonnom, hogy nem természetes halállal halt meg?

– Megfojtották.

– Különös.

– Miért?

– Mert a szakmája ellenére derék ember volt, és úgy tudtam, nincsenek ellenségei. Igaz, csak egy volt a sok ügyfél közül.

– Mikor látta őt utoljára?

– Ha minden igaz, egészen pontosan meg tudom mondani önnek. Egy pillanat...

Felállt, átment a szomszédos irodahelyiségbe, felkapcsolt egy lámpát, keresgélni kezdett egy fiókban, majd egy vörös notesszal jött vissza.

– A titkárnőm feljegyzi az összes találkozót. Várjon...

Hátulról lapozgatni kezdett a noteszban, foghegyről neveket mormolt. Vagy hűsz oldalt átlapozott így.

– Megvan! Május 22-e, öt óra. Szerepel itt egy másik látogatás is, május 18-án, délelőtt tizenegykor.

– Május 22-e óta nem látta?

– Amennyire emlékszem, nem.

– Nem hívta fel önt telefonon?

– Ha idetelefonált az irodámba, csak a titkárnőmmel tudott beszélni, és ő majd megmondja önnek. Holnap kilenckor itt lesz.

– Ön foglalkozik Boulay összes ügyével?

– Attól függ, mit ért összes ügyön.

Mosolyogva hozzátette:

– Veszélyes kérdés ez. Nem feltétlenül tudok minden

tevékenységéről.

– Állítólag ön készítette el a jövedelembevallásait.

– Nem látom akadályát annak, hogy erre válaszoljak. Valóban így van. Boulay nem volt valami tanult ember, és képtelen lett volna egyedül megbirkózni a feladattal.

Újabb csend, majd nyomatékosan hozzátette:

– Megjegyzem, sosem kérte tőlem, hogy csaljak. Persze, mint minden adóalany, ő is arra törekedett, hogy minél kevesebb adót kelljen fizetnie, de a törvény adta lehetőségeken belül. Különben nem foglalkoztam volna az ügyeivel.

– Említette, hogy meglátogatta önt május 18-án. Előző éjszaka lelöttek egy bizonyos Mazottit a Lotustól nem messze.

Gaillard higgadtan cigarettára gyújtott, odatartotta Maigret elé az ezüstszelencét, majd visszahúzta, látva, hogy Maigret pipázik.

– Annak nem látom semmi akadályát, hogy eláruljam önnek, miért keresett fel. Mazotti eljátszotta vele a védelmi trükköt, és hogy megszabaduljon tőle, Boulay három-négy keménykötésű fickótól kért segítséget, akiket a szülővárosából, Le Havre-ból hozatott ide.

– Tudok a dologról.

– Amikor a fülébe jutott Mazotti halálának híre, gyanította, hogy a rendőrség ki fogja hallgatni. Nem volt takargatnivalója, de félt attól, hogy a neve szerepelni fog az újságokban.

– Tanácsot kért öntől?

– Pontosan. Azt mondtam neki, válaszoljon minél őszintébben. Egyébként, azt hiszem, ez használt is. Ha nem tévedek, másodszor is beidézték a Quai des Orfèvres-re, 22-ére vagy 23-ára, és előtte ismét felkeresett. Gondolom, nem

ő volt a gyanúsítottjuk. Véleményem szerint melléfogás lett volna.

– Biztos benne, hogy nem jött ide a héten, kedden például?

– Nemcsak biztos vagyok benne, de még egyszer mondom, a találkozó, amennyiben sor került volna találkozóra, fel lenne jegyezve ebben a füzetben. Győződjön meg róla a saját szemével.

Odanyújtotta a noteszt a főfelügyelőnek, ő azonban még véletlenül sem akart hozzányúlni.

– Itthon volt kedd este?

Az ügyvéd erre összehúzta a szemöldökét.

– Ez kezd olyan lenni, mint egy kihallgatás – jegyezte meg –, és bevallom, azon jár az eszem, hogy vajon milyen hátsó gondolatai lehetnek.

Vállat vont, és mégiscsak elmosolyodott.

– Ha kutatok az emlékezetemben, valószínűleg eszembe jut majd, mivel töltöttem az időt. A legtöbbször ebben az irodában vagyok esténként, mert ez az egyetlen időpont, amikor nyugodtan dolgozhatok. Délelőtt megállás nélkül jönnek az ügyfelek. Délután sokszor a Palotában vagyok.

– Nem a városban vacsorázott?

– Szinte sosem vacsorázom a városban. Tudnia kell, hogy nem vagyok az a nagyvilági ügyvéd.

– Tehát kedd este?

– Ma péntek van, ugye? Igazából már szombat, mert elmúlt éjfél. Ma reggel nagyon korán kocsiba ültem, hogy Poitiers-ba menjek.

– Egyedül?

A kérdés láthatóan meglepte.

– Persze hogy egyedül, hiszen tárgyalásra mentem. Tegnap este ki sem tettem a lábam az irodámból.

Tulajdonképpen alibit akar?

A hangja könnyed, ironikus maradt.

– Csak az zavar, hogy az alibi kedd estére vonatkozik, holott az ügyfelem, ha jól értettem, nemrég halt meg. Vagy nem olyan régen! Én is olyan vagyok, mint szegény Boulay: ügyelek arra, hogy minden rendben legyen. Csütörtökön végig itthon voltam. Szerda este... lássuk csak! Szerdán tízig dolgoztam, és mivel fájt egy kicsit a fejem, jártam egyet a negyedben. Kedden pedig... délután tárgyalásom volt egy polgári perben. Zavaros ügy, már három éve húzódik, és még messze nincs vége. Hazajöttem vacsorázni.

– A feleségével?

Gaillard súlyos pillantást vetett a főfelügyelőre, és tagoltan azt mondta:

– A feleségemmel, igen.

– Itthon van?

– Odafenn.

– Ő elment ma este itthonról?

– Gyakorlatilag soha nem jár el hazulról az egészsége miatt. A feleségem évek óta beteg, és sokat szenved.

– Bocsásson meg.

– Semmi baj. Szóval, vacsoráztunk. Lejöttem ide az irodába, ahogy máskor is. Igen! Tudom már. Elfáradtam délután a Palotában. Beültem a kocsimba azzal, hogy lazításképpen furikázom egy-két órát, ami máskor is előfordul velem. Régebben sokat sportoltam, és hiányzik a jó levegő. Ahogy a Champs-Élysées-n hajtottam, láttam, hogy egy orosz filmet adnak, amelyről jókat hallottam.

– Egyszóval moziba ment.

– Pontosan. Látja, nincs semmi titok. Aztán ittam valamit a Fouquets'sban, majd hazajöttem.

– Senki sem várt magára?

– Senki.

– Nem keresték telefonon?

Úgy látszott, ismét az emlékezetében kutat.

– Nem tudom, nem. Bizonyára elszívtam egy-két cigarettát, mielőtt felmentem lefeküdni, mert nehezen alszom el. Ha megjegyezhetem, most eléggé meg vagyok dőbbenve.

Ezúttal Maigret-n volt a sor, hogy megjátssza a naivat.

– Miért?

– Azt hittem, az ügyfelemről fog kérdezősködni. Ehelyett rólam faggatózik, arról, hogy mit csináltam ekkor és ekkor. Meg is sértődhetnek.

– Igazából azt próbálom rekonstruálni, hogy hol járhatott Émile Boulay.

– Nem értem.

– Nem múlt éjszaka ölték meg, hanem a keddről szerdára virradó éjszakán.

– Pedig azt mondta, hogy...

– Azt mondtam, hogy ma reggel találták meg.

– Vagyis ez azt jelenti, hogy a holttestét kedd óta...

Maigret bólintott. Az arca most olyan volt, mint egy jó kisfiúé, aki szeret bizalmaskodni.

– Csaknem bizonyosra vehető, hogy Boulay-nak találkozója volt kedd este. Találkozója valószínűleg itt a negyedben.

– És azt képzelte, hogy idejött?

A főfelügyelő felnevetett.

– Nem vádoló azzal, hogy megfojtotta az ügyfelét.

– Megfojtották?

– A boncolásnál ez derült ki. Hosszú volna most felsorolnom, hogy milyen gyanújeleket gyűjtöttünk össze. Ide szokott jönni tanácsért.

– Éjfélkor nem fogadtam volna.

– Ki tudja, talán kényes helyzetbe került. Mondjuk, valaki megszarolta.

Gaillard ismét cigarettára gyújtott, és lassan maga elé fújta a füstöt.

– A csekkfüzetéből kiderül, hogy nemrégiben meglehetősen nagy összeget vett ki a bankból.

– Megkérdezhetem, mennyit?

– Félmilliót, régi frankban. Ez nem rá vall. Normális esetben valamelyik mulató kasszájából vett ki készpénzt, ha szüksége volt rá.

– Ez csak egyszer fordult elő?

– Tudomásunk szerint csak egyszer. Holnap már biztosan tudni fogom, ha ellenőriztük a bankszámláját.

– Még mindig nem értem, mi az én szerepem ebben az ügyben.

– Máris rátérek. Tegyük fel, hogy most először engedett a zsarolásnak, aztán újabb kísérletet tettek vele, és a keddről szerdára virradó éjszakára beszéltek meg vele találkozót. Éppenséggel eszébe juthatott, hogy önhöz fordul tanácsért. Esetleg többször is idetelefonált volna este, amikor ön moziban volt. Ki veszi fel este a telefont, ha ön elmegy hazulról?

– Senki.

És mivel Maigret meglepettnek látszott:

– Már mondtam, a feleségem beteg. Súlyos depresszióval kezdődött, ami azóta csak rosszabbodott. Ezenkívül izületi gyulladásban szenved, és az orvosok nem tudnak segíteni rajta. Gyakorlatilag el sem hagyja az első emeletet, és mindig van vele egy szobalány, aki valójában ápolónő. A feleségem ezt nem tudja. Kikapcsoltattam odafenn a telefont.

– Cselédek vannak?

– Kettő, és fent a másodikon alszanak. Hogy visszatérjek a kérdésére, amelyet most már jobban értek, nincs tudomásom arról, hogy az ügyfeleket valamiképpen megszarolták volna. Hozzáteszem, meg lennék lepve, ha előfordult volna ilyesmi, mert – ismerve az ügyeit – nem tudom, milyen címen zsarolhatták volna meg. Vagyis nem keresett fel kedd este, hogy tanácsot kérjen tőlem. És eleve nem tudhatom, mit csinált aznap éjszaka. Az, hogy megölték, nem lepett meg túlzottan, amikor megtudtam öntől, mert az alvilágban nem lehet elkerülni, hogy tartós ellenségeket szerezzen az ember, ha oda verekszi fel magát, ahova ő. Azt, hogy egyszerűen megfojtották, már inkább furcsállom, de még ennél is jobban, hogy csak ma reggel bukkantak a holttestre. Tényleg, hol találták meg? Jól sejtem, hogy a Szajnából halászták ki?

– A járdán feküdt, a Pére-Lachaise mellett.

– A felesége hogyan fogadta a hírt?

– Ismeri őt?

– Csak egyszer találkoztam vele. Boulay teljesen odavolt érte. Feltétlenül meg akarta mutatni nekem őt, ahogy a gyerekeket is. Meghívott vacsorára a rue Victor-Masséba, így ismerkedtem meg az egész családdal.

– Antoniót is beleértve?

– A sógort is meg a feleségét. Igazi családi összejövetelt rendezett. Boulay a lelke mélyén hamisítatlan kispolgár volt, és az otthonában véletlenül sem gondolta volna az ember, hogy pucér nőkből él.

– Ismeri a mulatóit?

– Jártam kétszer-háromszor a Lotusban, több mint egy éve. Ott voltam a rue Berri-i mulató megnyitóján.

Maigret fejében kérdések sokasága fogalmazódott meg,

de nem merte hangosan kimondani őket. Vajon egy beteg asszonnyal élő ügyvéd nem keresi máshol az élvezeteket, amelyeket nem kap meg otthon?

– Találkozott Adával?

– A kisebbik húggal? Hogyne! Ott volt a vacsorán. Bájos lány, ugyanolyan csinos, mint Marina, de eszesebb nála.

– Gondolja, hogy a sógora szeretője volt?

– Átérezem a helyzetét, főfelügyelő úr. Tisztában vagyok vele, hogy kénytelen mindenfelé tapogatózni. De némelyik feltevése mégiscsak elképesztő. Ha ismerte volna Boulay-t, nem kérdezne tőlem ilyet. Irtózott a bonyodalmaktól. Ha kikezd Adával, magára haragította volna Antoniót, aki igazi olasz, nagyon érzékeny a családra mint olyanra. Bocsásson meg, hogy ásítok, de hajnalban keltem, hogy időben odaérjek Poitiers-ba a tárgyalásomra.

– A bejárat előtt szokta hagyni a kocsiját?

– Többnyire nem vesződöm azzal, hogy bevigyem a garázsba. Szinte mindig akad szabad hely.

– Ne vegye túlságosan zokon tőlem, hogy háborgattam. Még egy utolsó kérdés. Boulay hagyott végrendeletet?

– Tudomásom szerint nem. És nem is tudom, minek írt volna. Van két gyereke. Azonkívül a vagyonszövetség szabályai szerint házasodott. Az örökösödés nem okoz semmi problémát.

– Köszönöm.

– Holnap reggel részvétet nyilvánítok az özvegyének, és felajánlom neki a segítségemet. Szegény asszony!

Ha teheti, Maigret annyi mindent kérdezett volna még tőle! Például hogy hogyan vesztette el a bal keze négy ujját. Meg hogy hánykor indult el aznap reggel a rue La Bruyère-ből. Végezetül – Mikiegér egyik mondata miatt – szívesen megtekintette volna az ügyvéd ügyfeleinek listáját is.

Néhány perccel később fogott egy taxit a place Saint-Georges-on, és hazament lefeküdni. Reggel nyolckor azért már talpon volt, fél tízkor pedig kilépett a Bűnügyi Rendőrség igazgatójának irodájából, ahol egy kukkot sem szólva végigülte az eligazítást.

Miután kinyitotta az ablakot, és levetette zakóját, első dolga volt telefonálni Chavanon ügyvédnek, akit előző este is hívott.

– Ismét én vagyok. Maigret. Zavarom?

– Épp van valaki az irodámban.

– Csak egy apró kérdésem volna. Ismer olyan kollégát, aki bizalmas viszonyban van Jean Charles Gaillard-ral?

– Már megint ő? Talán haragszik rá?

– Nem haragszom, csak szeretnék megtudni néhány dolgot vele kapcsolatban.

– Miért nem egyenesen tőle kérdezősködik? Inkább keresse fel!

– Felkerestem.

– És? Makacskodott?

– Ellenkezőleg! A helyzet az, hogy meglehetősen kényes kérdésekről van szó, amelyeket nem lehet csak úgy nekiszzegezni valakinek.

Chavanon nem lelkesedett különösebben. Maigret számított erre. Szinte minden szakmában létezik egyfajta kollegialitás. Egymás között szabadon lehet beszélni a többiekről, de a betolakodót nem nézik jó szemmel. Kivált, ha a rendőrségről van szó!

– Nézze... elmondtam, amit tudtam. Nem tudom, kivel találkozgat mostanában, de néhány éve nagyon jó barátságban volt Ramuella.

– Azzal, aki a rue Caulaincourt-i hentest védte?

– Igen, vele. De ha elmegy hozzá, inkább ne említse a

nevemet. Már csak azért se, mert nemrég egymás után több ügyfelét is felmentették, és fejébe szállt a dicsőség. Sok szerencsét!

Ramuel ügyvéd a rue Bacban lakott, s egy pillanattal később Maignet már a titkárnőjével beszélt telefonon.

– Csaknem lehetetlen. Az egész délelőttje foglalt. Várjon... ha tíz perccel tizenegy előtt jön, és az ügyvéd úr gyorsan végez a fél tizenegyes ügyfelével...

Úgy válthatják egymást az ügyfelek nála, mint a körzeti fogorvosnál. „Kérem a következőt!”

Maignet mégis elment a rue Bacba, és mivel korán érkezett, ivott egy pohár fehérbort a dohánykereskedésben. Monsieur Ramuelnél a várószoba falait eredeti festmények díszítették. Három személy várakozott türelmesen, köztük egy idős asszony, aki jómódú vidéki gazdálkodó lehetett.

Ennek ellenére a titkárnő öt perccel tizenegy előtt kinyitotta az ajtót, és finoman intett a főfelügyelőnek, hogy kövesse.

A még fiatal, csecsemőképű Monsieur Ramuel már kopasz volt. Felállt, és szívélyesen kezét fogott Maignet-vel.

– Minek köszönhetem a megtiszteltetést?

Az iroda hatalmas volt, faburkolatos falakkal, reneszánsz bútorokkal, és az ember valódi keleti szőnyegeken lépkedhetett.

– Foglaljon helyet. Szivart? Nem? Ó, igaz. Nyugodtan pipázzon csak...

Érezhető volt, hogy tudatában van saját fontosságának, s úgy ült az íróasztalánál, mint egy helyettes főügyész a hivatalában.

– Nem látok a mostani ügyeim között egyet sem, amely...

– Nem valamelyik ügyfeléről van szó, ügyvéd úr. Egyébként meglehetősen zavarban vagyok. Szeretném, ha a

látogatásomat magántermészetűnek venné.

Ramuel úgy megszokta a törvényszéki pereket, hogy az életben is úgy viselkedett, mint a tárgyalóteremben: ugyanaz az arcjáték, ugyanazok a széles gesztusok, épp csak a bő ujjú, fekete talár hiányzott róla.

Meglehetősen komikus arccal nagy szemeket meresztett, majd csodálkozva széttárta a kezét.

– Csak nem azt akarja mondani, főfelügyelő, hogy kellemetlenségei vannak? Maigret főfelügyelő védelmét ellátni...

– Csupán némi információra van szükségem valakiről.

– Valamelyik ügyfelemről?

Sértődött arcot vágott.

– Bizonyára nem kell emlékeztetnem rá, hogy...

– Nincs mitől tartania. Nem kérem arra, hogy megszegje a titoktartási kötelezettséget. Hosszú lenne elmagyaráznom, milyen okokból, de meg kell tudnom pár dolgot az egyik kollégájáról.

A szemöldök összehúzódott, megint csak szertelenül, mintha az ügyvéd az esküdtek előtt játszaná szokásos kis komédiáját.

– Ugyanígy a barátság szabályait sem kell áthágnia.

– Beszéljen. De nem ígérhetek semmit, ugye, tudja?

Idegesebb volt ez az egész, de Maigret kénytelen volt elviselni.

– Gondolom, jól ismeri a kollégáját, Jean-Charles Gaillard-t.

Tettetett zavar az arcon.

– Régebben összejártunk.

– Haragban vannak?

– Maradjunk annyiban, hogy mostanában ritkábban látjuk egymást.

– Ismeri a feleségét?

– Jeanine-t? Amikor először találkoztam vele, még a Casino de Paris-ban táncolt. Közvetlenül a háború után. Elbűvölően kedves lány volt akkoriban. És szép! Csak úgy emlegették, hogy a „szép Lara”, és a járókelők utána fordultak az utcán.

– A családi neve volt a Lara?

– Nem. Valójában Dupinnek hívták, de Jeanine de Lara művésznéven táncolt. Valószínűleg fényes karriert futott volna be.

– Gaillard miatt mondott le róla?

– Amikor feleségül vette, Gaillard a szavát adta: nem fogja arra kérni, hogy hagyja ott a színházat.

– Nem tartotta meg a szavát?

Most a diszkréció komédiája került sorra. Ramuel látszólag pro és kontra közt mérlegelt, úgy sóhajtozott, mintha vegyes érzelmek zaklatnák.

– Végül is egész Párizs tud róla. Gaillard visszatért a háborúból, tele kitüntetésekkel.

– A háborúban veszítette el négy ujját?

– Igen. Dunkerque-nél. Angliában beállt a szabadcsapatokhoz. Részt vett az afrikai hadjáratban, majd, ha nem tévedek, Szíriába került. Főhadnagy volt a kommandónál. Meg kell hagyni, sosem beszél erről. Nem olyan, mint egyesek, akik a haditetteikkel dicsekednek. Egyik éjszaka, amikor egy ellenséges őrzőjáraton kellett volna rajtaütnie, őt fülelték le, és csak úgy sikerült megmenekülnie, hogy pusztá kézzel kirántotta a mellébe döfött kést. Kemény fickó. Örülten beleszeretett Jeanine-ba, és a fejébe vette, hogy feleségül veszi. Akkoriban Jouane úrnál, a polgári peres ügyvédnél gyakornokoskodott, és nem keresett valami jól. Az estéit a Casino de Paris kulisszái

mögött töltötte féltékenyen. A folytatást már kitalálhatja. Lassanként elérte, hogy a felesége lemondjon a táncról. Keményen robotolni kezdett, hogy legyen mit aprítani a tejbe. Nemegyszer küldtem neki ügyfeleket.

– Megmaradt a polgári pereknél?

Ramuel zavart arckifejezése ezúttal azt akarta jelezni: nem biztos benne, hogy beszélgetőpartnere képes lesz megérteni a dolgot.

– Ez elég bonyolult. Vannak ügyvédek, akiket ritkán látni a Palotában, mégis komoly ügyfélkörrel rendelkeznek. Ők keresik a legtöbb pénzt. Fontos vállalatoknak adnak tanácsokat. Betéve tudják a vállalatokra vonatkozó törvényeket a legapróbb részletekig.

– Ez érvényes Gaillard-ra is?

– Igen is meg nem is. Ne feledje, hogy évek óta alig látjuk egymást. Viszonylag ritkán vállal védelmet. Nehezen tudnám meghatározni az ügyfélkörét. A kliensei nem a nagy bankok és a nagyiparosok közül kerülnek ki, mint a hajdani főnökei.

Maigret türelmesen hallgatta, s igyekezett megfejteni, hogy mi bújhat meg a szavak mögött.

– A jelenlegi adótörvények miatt sok embernek van szüksége egy hozzáértő személy tanácsaira. Egyesek a tevékenységük miatt akarnak biztosak lenni abban, hogy a törvényesség határain belül maradnak.

– Mint például egy mulatólánc tulajdonosa?

Ramuel a meglepettet, a zavarodottat játszotta.

– Nem sejtettem, hogy ilyen pontosan eltaláltam. Vegye figyelembe, hogy nem tudom, kiről van szó.

Maigret emlékezett előző napi beszélgetésére Louis Boubée-val, alias Mikiegérrel. Közös felidéztek a Tripoli meg a Csöcsös idejét, akinél nemcsak az alvilág

császáraival, de azok ügyvédeivel és egyes politikusokkal is összefuthatott az ember.

– Boulay-t megölték – mondta ki hirtelen.

– Boulay-t?

– Émile urat. A Lotus, a Train-Bleu és még két másik mulató tulajdonosát.

– Ma reggel nem volt időm újságot olvasni. Gaillard ügyfele volt?

Lehengerlő volt, ahogy az ártatlant adta.

– Éppen ez az egyik kategória, amelyre céloztam. Bizonyos foglalkozásoknál nehéz elkerülni a váratlan bonyodalmakat. Mi történt Boulay-val?

– Megfojtották.

– Borzalmas!

– Az imént Gaillard feleségéről kezdett beszélni.

– Állítólag súlyosbodott az állapota, mióta szem elől vettettem. Letargiával kezdődött, még akkoriban, amikor eljártam hozzájuk, és ez egyre gyakrabban fordult elő nála... Gondolom, nem tudott beleszokni a polgári életmódba. Lássuk csak, hány éves lehet most... úgy negyven, ha nem tévedek. Négy-öt évvel lehet fiatalabb Gaillard-nál. Csak éppen tönkrement. Nagyon hamar megöregedett. Ha nem is vagyok orvos, főfelügyelő úr, jó pár asszonyt láttam, akik elég nehezen élik meg ezt a változást, főleg a ragyogó szépségű nők. Azt beszélnek, hogy szinte bolond, és megesik, hogy teljes heteket tölt egy sötét szobában. Sajnálom Gaillard-t. Okos fiú, az egyik legokosabb, akit ismerek. Látástól vakulásig dolgozott, hogy megszedje magát. Iparkodott csillogó életet ajándékozni Jeanine-nak. Mert volt egy időszak, amikor nagy lábon éltek. De az nem volt elég. És tessék...

Ha az arca együttérzést fejezett is ki, apró szemében

azért vidám gúny csillant meg.

– Ezt akarta tudni? Ha észrevette, nem mondtam semmi bizalmasat. Bárkit megkérdezhetett volna a Palota folyosóján.

– Gondolom, Jean-Charles Gaillard-nak sosem gyűlt meg a baja a kamarai tanáccsal.

Ramuel ezúttal döbbenten tárta szét a karját.

– Nézzenek oda! Nézzenek oda! Mire céloz?

Felállt, a kandallón álló ingaórára nézett.

– Elnézését kérem, de amint láthatta, vár rám néhány ügyfél. Kettőkor tárgyalásom lesz. Gondolom, senki sem tud a látogatásáról, és kettőnk között marad, amiről beszélünk.

És az ajtó felé szökdécselve színpadiasan felsóhajtott:

– Szegény Jeanine!

HATODIK FEJEZET

Mielőtt hazament volna ebédelni, Maigret a Quai des Orfèvres felé került, és már-már szórakozottan odaszólt Lapointe-nek:

– Szeretném, ha mielőbb körbeszimatolnál a rue La Bruyère-ben meg a környékén. Jean-Charles Gaillard magánpalotája előtt állítólag majdnem mindig, éjjel-nappal ott áll egy halványkék, amerikai kocsi.

Odanyújtott neki egy papírdarabot, amelyre előzőleg felfirkantotta az autó rendszámát.

– Tudni szeretném, hogy kedd este hánykor volt ott a kocsi, és azt is, hogy hánykor hajtottak el vele tegnap reggel vagy valamikor hajnalban.

Szeme, amely mintha a gondolatok teljes hiányáról árulkodott volna, kitágult, a háta görnyedt volt, léptei súlyosak, lusták.

Ilyenkor az emberek, kiváltképp a kollégái úgy képzeltek, hogy koncentrál. Nagyobbat nem is tévedhettek volna. De mondhatta ő nekik, nem hitték el. Amit valójában tett, kissé nevetséges, sőt gyerekes volt. Fogott valami gondolatmorzsát, valami mondattöredéket, és úgy ismételtette, mint egy kisiskolás, aki próbálja emlékezetébe vésni a leckét. Olykor még az ajkát is mozgatta, félhangosan beszélt magában az irodájában, a járdán, bárhol.

A szavaknak nem feltétlenül volt értelmük. Néha meg valami aranyköpésre hasonlítottak.

– Láttunk már ügyvédeket, akiket az ügyfeleik öltek meg, de arról még sosem hallottam, hogy egy ügyvéd ölt volna

meg ügyfeleket.

Ez nem azt jelentette, hogy Jean-Charles Gaillard-t gyanúsítaná a Lotus meg a többi mulató vézna főnökének megfojtásával. A felesége alaposan zavarba hozta volna, ha evés közben hirtelen megkérdezi tőle: – *Mire gondolsz?*

Alkalmasint megmondta volna őszintén, hogy nem gondol semmire. Ezenkívül képeket is látott maga előtt, amelyek úgy peregtek a fejében, mint egy *laterna magicában*.

Émile Boulay este a járdán, a Lotus előtt. Megszokott dolog volt ez tőle majd' minden este. Miközben az eget bámulta, meg a hömpölygő tömeget, amelynek az éjszaka közeledtével megváltozott a ritmusa, sőt szinte a jellege is, a kis ember nagyjából kiszámolta, hogy mennyi lesz aznap a négy mulató bevétele.

A második kép nem volt szokványos. Boulay a ruhatáros kisasszony szeme láttára belép a fürkébe, egy számot tárcsáz, de nem veszik fel a telefont.

Háromszor... négyszer. A hívások között járkal egy kicsit, bent a teremben vagy kint az utcán. És csak az ötödik-hatodik próbálkozásra sikerül elérnie az illetőt.

De nem indul el azonnal. Időnként előhúzza zsebóráját a járdán, Mikiegér mellett.

Maigret majdnem kimondta hangosan a mondatot:

– Nem ment haza az automata revolveréért.

Émile-nek volt engedélye. Jogában állt fegyvert viselni. Akkoriban, amikor Mazotti és a bandája kellemetlenségeket okoztak neki, mindig magánál tartotta.

Ha aznap este nem vitte magával, akkor nem volt benne gyanakvás.

Végül anélkül, hogy bármit is mondott volna a hervadt kölyök benyomását keltő vendégfelhajtónak, ráérősen

elindult lefelé a rue Pigalle-on.

Ez volt az utolsó kép. Legalábbis az utolsó kép az életben levő Émile-ről.

– Mit tervezel holnapra?

Felemelte fejét a tányérjából, és úgy nézett a feleségére, mint aki csodálkozik, hogy ott látja maga előtt, a nyitott ablak közelében.

– Holnap? – ismételte meg olyan semleges hangon, hogy az asszonyból kitört a nevetés.

– Messze jártál! Bocsáss meg, amiért...

– Milyen nap van holnap?

– Vasárnap. Gondolod, hogy dolgoznod kell?

Maigret habozott a válasszal. Fogalma sem volt róla. Nem gondolt a vasárnapra. Irtózott félbeszakítani egy nyomozást, mert azt vallotta, a gyorsaság az egyik legfontosabb dolog, hogy az embernek esélye legyen a sikerre. Minél több nap telik el, annál nehezebb pontos információkat szerezni a tanúktól. Neki magának is tartania kellett a lendületet, tapadni erre a különös népségre, ha már alámerült a világukba.

Most meg egy vasárnap jön, vagyis üresjárat.

És nagyjából a délutánnak is löttek, hisz a legtöbb ember szemében a szombat már egyfajta vasárnap.

– Még nem tudom. Felhívlak valamikor délután.

A Ramuel ügyvédől ellesett színpadias mozdulattal széttárta a karját, s hozzátette:

– Sajnálom. Nem az én hibám.

A Bűnügyi Rendőrségen persze már lassított tempóra váltott az élet. Irodák kongtak az ürességtől, rendőrtisztek, nyomozók utaztak el vidékre.

– Lapointe nem jött még vissza?

– Még nem, főnök.

Az imént rajtakapta a nyomozók irodájában a kövér Torrence-t, amint társainak egy horgászorsót mutogat, amellyel messzire be lehet dobni. Nem követelhetette meg, hogy hozzá hasonlóan mindenki kizárólag Émile Boulay-ra koncentráljon.

Nem tudta, mivel kösse le magát, amíg Lapointe-re vár; szombat délután nem volt mersze újra belevetni magát a papírmunkába.

Végül bement Lecoinhez, erkölcsrendészeti kollégájához, aki épp az újságot bújta. Lecoin inkább hasonlított gengszterre, mint rendőrré.

– Zavarlak?

– Nem.

Maigret nem igazán tudta, miért jött ide, de leült az ablakpárkányra.

– Ismerted a Lotus tulajdonosát?

– Akárcsak a többieket.

A lassan csordogáló, se füle, se farka beszélgetés majd egy órán át folyt, minden eredmény nélkül. Lecoin szemében a Transat hajdani pincére rendes pasas volt, nem tartozott az alvilághoz, és egyesek megvetően Szatócsnak csúfolták a Montmartre-on.

Négy órakor szinte kezdetét vette a vasárnap, és a főfelügyelő ismét belökte a nyomozók irodájának ajtaját.

– Lapointe?

– Még nincs, főnök.

Tudta, hogy az egésznek semmi értelme, sétafikálás közben mégis belépett a rendőrséget az Igazságügyi Palotával összekötő ajtón. Reggel megfogadta magában, hogy benéz a törvényszéki irattárba, és elkéri azoknak a listáját, akiknek Jean-Charles Gaillard volt a védője.

Az Igazságügyi Palota csaknem néptelen volt, a széles

folyosókat huzat járta át, és amikor betolta az irattár ajtaját, egy lelket sem talált odabent. Különös. Bárki bejöhethetett volna, bárki kutathatott volna a zöld irattartókban, amelyek a plafonig tornyosultak a falak mentén. Ugyanígy bárki leakaszthatott volna egy talárt az ügyvédek öltözőjében, sőt akár egy ítélőbíró karosszékébe is beleülhetett volna.

– Még a Fűvészkertet is jobban őrzik – mordult fel.

Végre ott találta Lapointe-t az irodában.

– Üres kézzel tértem vissza, főnök. Pedig végigkérdeztem csaknem minden lakót az utcában. Legalábbis azokat, akik nem utaztak el hétvégére. Ismerős nekik a kék, amerikai kocsis. Egyesek azt is tudják, hogy kié. Mások minden reggel látják munkába menet, anélkül hogy bármiféle kérdés megfogalmazódna bennük. Amikor a keddről szerdára virradó éjszakát említettem nekik, a legtöbbször az ég felé fordította a szemét. Túl régen volt ez nekik. Egyesek már este tízkor aludtak. Mások fél tizenkettő tájban értek haza a moziból, amikor már végig kocsik állnak az út szélén, és mással voltak elfoglalva, mint hogy azokat nézegessék. A leggyakoribb válasz az: „Szinte mindig ott áll.” Tudja, úgy megszokták, hogy a helyén van, hogy ha nincs ott, akkor is azt képzelik, hogy ott van. Elmentem a környékbeli autószerelő műhelyekbe. Egyetlenegyben emlékeznek csak a kocsira meg egy lobbanékony, málák férfit, aki néha teletankoltatja. De nem törzsvendég. Van még két műhely, ahol nem tudtam senkit megkérdezni, azon egyszerű oknál fogva, hogy hétfő reggelig bezártak.

Maigret ismét széttárta a karját, ahogy Ramuel ügyvéd szokta. Mit lehetett itt tenni?

– Hétfőn visszamész – sóhajtott fel.

Csöngött a telefon. Felismerte Antonio hangját, s egy pillanatig reménykedett, hogy valami újsággal fog szolgálni.

– Ön az, Monsieur Maigret? Itt van nálam a temetkezési vállalat képviselője. Azt javasolja, hogy hétfőn, délelőtt tízkor legyen a temetés. Nem akarok választ adni neki az ön engedélye nélkül.

Mi köze ehhez Maigret-nek?

– Rendben.

– Küldök majd gyászjelentést. A búcsúztatás a Notre-Dame-de-Lorette-templomban lesz.

Maigret letette a kagylót, üres szemekkel az instrukciókra váró Lapointe-re nézett.

– Elmehetsz. Kellemes vasárnapot! Ha Lucas itt van, küldd be hozzám.

Lucas bent volt.

– Van valami fejlemény, főnök?

– Az égvilágon semmi! Szeretném, ha hétfőn, kora reggel elmennél a bíróságra, az irattárba, és elkérnéd azoknak az ügyeknek a listáját, amelyeknél Jean-Charles Gaillard volt a védő. Nem kell Ádám apánkig visszamenni. Az utolsó két-három év...

– Visszamegy ma este a Montmartre-ra?

Maigret vállat vont. Mi értelme volna? Lucas-nak is ugyanazt mondta, mint Lapointe-nek:

– Kellemes vasárnapot!

És a telefonkagylóért nyúlt.

– Kapcsolja a lakásomat. Halló! Te vagy az?

Mintha nem tudta volna, hogy csakis a felesége lehet az, és mintha nem ismerte volna meg a hangját!

– Emlékszel, mikor indulnak vonatok Morsang-ba? Igen, ma. Vacsora előtt, ha lehet. 5.52-kor? Lenne kedved ott tölteni az éjszakát meg a holnapi napot? Jó! Csomagold be a kis bőröndbe. Nem. Majd én odaszólok nekik.

A hely a Szajna partján volt, néhány kilométerre Corbeil

felett. Volt ott egy fogadó, a Vieux-Garçon, és Maigret-ék már több mint húsz éve ott töltötték néha a vasárnapot.

Maigret egy nyomozás során bukkant a fogadóra, magányosan állt a víz partján, jobbára horgászok jártak oda.

A házaspárnak már megvoltak az ottani szokásaik. Szinte mindig ugyanazt a szobát kapták, és ugyanannál az asztalnál vacsorázhattak-ebédelhettek, kint a teraszon, a fák alatt.

– Halló! A Vieux-Garçont kérem Morsang-ban... Corbeil-en keresztül. A Vieux-Garçont, igen... egy fogadó...

A könyvekből, amelyeket átböngészett, megtudta, hogy egykor oda járt Balzac és Alexandre Dumas, később pedig irodalmi reggelikre gyűltek ott össze a Goncourt fivérek, Flaubert, Zola, Alphonse Daudet és még néhányan.

– Halló! Itt Maigret. Tessék? Szép időnk van, igen.

Éppoly jól tudta ezt, mint a tulajdonosnő.

– Foglalt a szobánk? Van egy másik, de nem a Szajnára néz? Annyi baj legyen. Vacsorára ott vagyunk.

Így hát Émile Boulay ide vagy oda, mégiscsak a vízparton fognak henyélni vasárnap. A Vieux-Garçon közönsége is megváltozott az idők során. A horgászok, akikkel Maigret-ék régebben összefutottak, szinte egytől egyig eltűntek. Vagy meghaltak, vagy túl öregek voltak már a helyváltatáshoz.

Mások léptek a helyükbe, ugyanolyan szenvedélyesek, mint ők voltak, akik már napokkal korábban beetettek.

Hallani lehetett, hogy egyesek már hajnali négykor felkeltek, hogy kikössék két cölöp közé a bárkájukat a víz sodrában.

A vendégek újak voltak, fiatalabbak, jobbára kis vitorlásokkal rendelkező párok, akik éjjel egyig táncoltak a teraszon egy fonográf hangjára.

Maigret azért kialudta magát; felébredt ugyan a kakaskukorékolásra meg a horgászni indulók lépteinek zajára, de csak reggel kilenckor kelt fel.

Tíz óra tájban, amikor már a reggelijük vége felé jártak a fák alatt, és az ide-oda úszkáló vitorlásokat nézegették, a felesége dűnnyögve megkérdezte:

– Nem horgászol?

Nem voltak Maigret-nél sem a horgászbotjai, sem a horgászfelszerelése, ezeket meung-sur-loire-i házikójukban tartotta, de a tulajdonosnőtől mindig kölcsönözhetett.

Miért ölné meg egy ügyvéd az ügyfelét? Vannak emberek, akik megölik az orvosukat, mert meg vannak győződve róla, hogy helytelenül kezelte őket. Az ellenkezője ritkaságszámba megy. Egyedül a Bougrat-ügy jutott eszébe.

Émile Boulay nem volt agresszív típus. Nem állíthatta, hogy az ügyvédje cserbenhagyta, hiszen nem ítélték el soha, büntetlen előéletű volt.

– Válasszon egy botot magának, bármelyiket. A damilok a faliszekrényben vannak, és ott a csali is a szokásos helyen.

Egymás mögött lépkedve elindultak a meredek folyóparton, kerestek maguknak egy árnyékos helyet egy kiszáradt fa mellett, és a véletlen úgy hozta, hogy Maigret fél óra alatt vagy tizenöt vörös keszeget fogott. Ha van náluk meritőháló, valószínűleg sikerült volna kiemelniük a vízből azt a félkilónál nagyobb fejes domolykót is, amely elszakította a horognál a zsineget.

Igaz, ezek után még kapása sem volt. Felesége képes újságot olvasgatott, időnként felpillantott belőle, és őt figyelte szórakozott mosollyal.

A saját zugukban ebédeltek, s ahogy mindig történt, a közelükben ülő emberek feléjük fordultak, sutyorogni kezdtek. A bűnügyi rendőrség vezetőjének talán nincs joga

vidéken tölteni a vasárnapot, mint bárki másnak, és horgászni, ha épp arra szottyan kedve?

Visszament a vízpartra, de már nem fogott semmit, és este hatkor újra ott ültek feleségével a Párizsba tartó, utasoktól zsúfolt vonaton.

Otthon húst ettek hidegen, közben a leereszkedő éjszakát, a nagyjából még néptelen utcákat figyelték, a szemközti házakat, amelyekben imitt-amott fény gyúlt.

Boulay nem töltötte vidéken a vasárnapjait. A mulatói a hét valamennyi napján nyitva tartottak, és ő nem az a fajta ember volt, aki felügyelet nélkül hagyja őket. A három nőnek pedig aligha volt kedve kimozdulni a rue Victor-Massé-i Kis-Itáliából.

Hétfőn reggel kilenckor Maigret a biztonság kedvéért elnézett a Quai des Orfèvres-re, de nem volt semmi újság, és háromnegyed tízkor kitette egy taxi a rue Pigalle-ban. A Lotus rácsára fekete keretes gyászjelentést ragasztottak. A rue Victor-Masséban is volt egy, a Train-Bleu ajtaján.

Emberek hemzsegték a járdán Boulay egykori otthona előtt. Időnként kivált közülük egy-egy alak vagy egy kis csoport, és bementek a házba, amelynek a kapuját fekete drapéria borította.

Maigret követte a többiek példáját, a lift előtt várt a sorára, ahol már megcsapta az embert a virágok és gyertyák tömény illata. A fogadószobát díszes ravatalozóvá alakították, és a koporsó körül sötét sziluettek álltak, Monsieur Raisoné, egy családtagnak számító, öreg főpincéré, egy szomszédos helyiségből pedig egy nő zokogása hallatszott.

Kezeket szorított meg, visszament az utcára, és várt a többiekkel. Felismert arcokat, amelyeket futólag látott az elhunyt mulatóiban. Bizonyára a teljes személyzet ott volt;

a magasnál is magasabb sarkú cipőt viselő nők arca fáradtnak hatott, a szemüket mintha meglepte volna a reggeli napfény.

– Vannak páran, mi?

A főfelügyelő ruhájának ujját a pöttöm Louis Boubée, alias Mikiegér rántotta meg; fekete öltönyt viselt, és láthatóan büszkeséggel töltötte el a temetés sikere.

– Itt vannak egytől egyig.

Arra célzott, hogy ott az összes párizsi mulatótulajdonos a Champs-Élysées-ről és a Montparnasse-ről, a zenészekkel, bárpultosokkal, főpincérekkel egyetemben.

– Láta Jót?

Díjbirkózó Jóra mutatott, aki odaintett a főfelügyelőnek; ő is az alkalomhoz illő sötét ruhát viselt.

– Kész kavalkád, mi?

Rikító öltönyök, a kelleténél világosabb kalapok, vastag pecsétgyűrűk, antilop- vagy krokodilbőr cipők. Az eset mindenkit felkavart. Hiába nem tartozott Boulay az alvilághoz, hiába érdemelte ki a Szatócs nevet, mégis része volt a Montmartre éjszakai életének.

– Még mindig nem tudja, ki a tettes?

Ebben a pillanatban az ügyvéd lépett ki a házból; a főfelügyelő nem látta, mikor ment be, és a járda mellett megálló halottaskocsi most szinte azonnal el is takarta előle.

Annyi volt a virág és a koszorú, hogy alig fért be két autóba. A három nő beült egy kocsiba. Mögöttük magányosan lépkedett Antonio, a személyzet és a táncosnők pedig több sorban követték. Utánuk következett a tarka tömeg, százméteresnél is hosszabb menetet formálva.

Az útba eső boltokból előjöttek a kereskedők, a háziasszonyok megálltak a járda szélén, az ablakokon emberek hajoltak ki, a gyásznép mellett pedig fel-alá

rohángáló fényképezsek kattoztatták fényképezőgépeiket.

Orgonaszó harsant, amikor a koporsót hozó hat férfi átlépte a templom küszöbét. Mögöttük a nők, akiknek az arcát sűrű fátyol takarta. Egy pillanatra összevillant Jean-Charles Gaillard tekintete a főfelügyelőével, majd a két férfit elválasztotta egymástól a tömeg.

Maigret a templom végében maradt, ahová behatolt egy napsugár, valahányszor nyílt az ajtó. És továbbra is ugyanazok a képek peregtek a fejében, mint valami kártyajáték.

Boulay, amint előhúzza zsebéből az óráját. Boulay, amint vár néhány percet, majd elindul lefelé a rue Pigalle-on.

Antonio szépen megszervezte a dolgokat. Nemcsak búcsúztatás volt, hanem gyászmise is.

Csak lassan lehetett kijutni a templomból. Négy-öt kocsi várt a családra meg a legközelebbi munkatársakra, mert a montmartre-i temetőben nem akadt már hely, és Boulay holtteste Ivrybe került.

Amikor volt egy szabad pillanata, Antonio némi kerülővel átréselte magát a tömegen, hogy a főfelügyelőhöz lépjen.

– Óhajt egy helyet magának?

Maigret megrázta a fejét. Tekintetével a gyalogosan távozó ügyvédet követte; könyökével utat tört magának, hogy utána siessen.

– Szép temetés! – jegyezte meg; Mikiegér is ilyesfélét mondott a rue Victor-Masséban. – Nem megy el a temetőbe?

– Vár a munka. Azonkívül nem is hívtak.

– Eljött az egész Montmartre.

A tömeg egy része továbbhümpölygött, a halottaskocsi és az autók pedig távolodni kezdtek.

– Gondolom, látta itt jó néhány ügyfelét.

– Bármelyik ügyvéddel ez lett volna a helyzet.

Mintha ez a téma nem lenne ínyére, Gaillard, hogy más irányba terelje a beszélgetést, megkérdezte:

– Talált valami nyomot?

– Nevezzük inkább nyomtöredéknek.

– Vagyis?

– A leglényegesebb hiányzik: az indíték.

– A többi megvan?

– Sajnos nincsenek még bizonyítékok a kezemben! Maga is elruccant tegnap vidékre?

Beszélgetőpartnere meglepetten nézett rá.

– Miért kérdi ezt tőlem?

Mint sokan mások, a napszakhoz képest feltűnően élénk rue Notre-Dame-de-Lorette-en kaptattak felfelé, s elhaladtak a Saint-Trop' mellett, amelynek a kirakatából kivették a meztelen nők tablóvá rendezett fényképeit, és a gúnyjelentést rakták a helyükre.

– Csak úgy – válaszolta Maigret. – Mert én ott voltam a feleségemmel. Mert a párizsiak többsége vasárnap vidékre vagy a tengerhez utazik.

– A feleségem már régóta nem tud kimozdulni.

– Szóval vasárnaponként ön is otthon kuksol a rue La Bruyère-ben.

– Kihasznlom az időt, hogy elmélyedjek az aktáimban.

Vajon Jean-Charles Gaillard eltöprengett azon, hogy a főfelügyelő miért liheg a nyomában? Normális esetben Maigret-nek a városközpont felé kellett volna leereszkednie. Most mégis az ügyvéd mellett lépkedett, és hamarosan a rue La Bruyère-ben találták magukat, ahol ott állt a kék autó a helyén, a ház előtt.

Egy pillanatig zavartan ácsorogtak. Maigret láthatólag nem készült továbbmenni. Az ügyvéd már a kezében tartotta

a kulcsot.

– Nem invitálom be, mert tudom, mennyire elfoglalt.

– Éppen az engedélyét akartam kérni, hogy telefonálhassak egyet.

A kapu kinyílt.

– Jöjjön az irodámba.

Nyitva volt a szomszédos irodahelyiség ajtaja, s egy harminc körüli titkárnő emelkedett fel a székéről. Nem törődve Maigret-vel, a főnökéhez fordult.

– Volt két telefonhívás, az egyik Cannes-ból...

– Mindjárt, Lucette.

Gaillard gondterheltnek látszott.

– Párizsi számot akar hívni? Ott szemben van a készülék.

– Köszönöm.

Az ablakon át egy kövezett udvarra lehetett látni, a közepén egészen szép hársfa meredezett.

Maigret állva tárcsázott egy számot.

– Halló! Lapointe felügyelő visszaérkezett? Megtenné, hogy kapcsolja nekem? Köszönöm. Igen. Halló! Lapointe? Megtaláltad, amit kerestél?

Hosszasan hallgatott, az ügyvéd pedig az aktákat kezdte ide-oda rakosgatni, anélkül hogy leült volna az íróasztalához.

– Igen. Igen. Értem. Biztos vagy a dátumokban? Alá is íratad a vallomását? Nem, a rue La Bruyère-ben vagyok. Lucas visszaért? Még nem?

Beszélgetés közben az udvart nézte, a kövezeten ugráló két rigót, az ügyvéd árnyékát, amely fel-feltünedezett az ablak előtt.

– Igen, várj meg. Nem tart sokáig, és talán tudok valami újsággal szolgálni.

Neki is jogában állt színészkedni egy kicsit! Miután letette a kagylót, zavart mimelt, tétova arccal vakargatta a fejét.

Még mindig álltak mind a ketten, és az ügyvéd kíváncsian méregette őt. Maigret szándékosan hosszúra nyújtotta a csendet. Végül kissé szemrehányó hangon szólalt meg:

– Nem valami jó a memóriája, Gaillard úr.

– Mire akar célozni?

– Vagy pedig számomra érthetetlen okból nem mondott igazat.

– Mivel kapcsolatban?

– Nem tudja?

– Esküszöm, hogy nem.

A férfi néhány pillanattal korábban még magas, erős és magabiztos volt. Az arca most olyan lett, mint egy vétken kapott kisfiúé, aki makacsul adja az ártatlant.

– Nem igazán tudom, mire gondol.

– Megengedi, hogy rágyújtsak?

– Hogyne.

Maigret ráérősen tömte meg a pipáját, morcos arccal, mint akinek kellemetlen feladatot kell teljesítenie.

Gaillard megkérdezte:

– Nem akar leülni?

– Mindjárt el kell mennem. Pénteken, amikor meglátogattam, szóba került az autója.

– Lehetséges. Mindenféléről beszélgettünk, és túlságosan megviselt a hír ahhoz, hogy megjegyezzem a részleteket.

– Azt mondta, a kocsija általában a ház előtt áll, ott hagyja éjszakára.

– Pontosan. Ott volt múlt éjszaka és az azt megelőző

éjszaka is. Láthatta, amikor bejött.

- De nemrégiben volt néhány nap, amikor nem volt ott. Az ügyvéd úgy tett, mintha az emlékezetében kutatna.
- Várjon csak.

Hirtelen egészen elvörösödött, és Maigret már-már szánni kezdte. Érezhető volt, hogy iszonyú erőfeszítésébe kerül fenntartani a magabiztosság látszatát.

- Már nem emlékszem, de vagy a múlt héten, vagy az azt megelőző héten némi javításra szorult az autó. Megkérdezhetem a titkárnőtől. Ő telefonált a szervizbe, hogy vigyék el és hozzák helyre.

De nem indult el a titkárnő ajtaja felé.

- Hívja be!

Gaillard végül benyitott a másik helyiségbe.

- Bejönne egy pillanatra? A főfelügyelő szeretne valamit kérdezni magától.

- Nem kell zavarba esni, kisasszony. Csak egy ártalmatlan kis kérdés. Azt szeretném megtudni, melyik nap hívta fel a szervizt, hogy vigyék el a kocsit.

A titkárnő a főnökére nézett, mintha az engedélye nélkül nem akarna válaszolni.

- Hétfő délután – mondta végül.

- A múlt hétfőre gondol?

- Igen.

Csinos volt, rokonszenves, és fehér nejlonruhája kívánatos testet sejtetett. Vajon közte és Gaillard között... Ebben a pillanatban ez nem tartozott Maigret-re.

- Fontos javításról volt szó?

- Megmutathatom önnek a szerviz számláját.

Ma reggel kaptam meg. Ki kellett cserélniük az egyik lengéscsillapítót. Azt hitték, már szerda reggel vissza tudják hozni az autót.

– De nem hozták vissza?

– Mentegetőzve telefonáltak... amerikai kocsi... Reményükkel ellentétben nem volt cserealkatrész Párizsban, és telefonálniuk kellett a Le Havre-i lerakatba.

Jean-Charles Gaillard látszólag úgy tett, mintha nem érdekelné a beszélgetés, végül mégiscsak leült az íróasztalához, és egy aktát lapozgatott.

– Mikor érkezett vissza a kocsi?

– Csütörtökön vagy pénteken. Megengedi? Felírtam a határidőnaplómba.

Átment a szobájába, s egy pillanattal később visszajött.

– Csütörtök este. Expressz küldeményként hozattak lengéscsillapítót, és egész nap dolgoztak.

– Ön nem jött vissza vacsora után?

Újabb sandítás az ügyvédre.

– Nem. Ritkán fordul elő. Csak akkor, ha sürgős munka van.

– A múlt héten nem volt ilyen eset?

A lány habozás nélkül megrázta a fejét.

– Legalább két hete nem dolgoztam már este.

– Köszönöm, kisasszony.

A titkárnő visszavonult, becsukta az ajtót, Maigret pedig tovább álldogált az iroda közepén, szájában a pipájával.

– No lám! – dűnnyögte végül.

– Mit no lám?

– Semmi. Csak egy aprócska tény, amely lehet fontos is, meg teljesen lényegtelen is. Ön elég jól ismeri ahhoz a mi foglalkozásunkat, hogy tudja, semmit sem szabad figyelmen kívül hagynunk.

– Nem értem, hogy a kocsim...

– Ha a helyemben lenne, értené. Köszönöm, hogy telefonálhattam. Ideje visszamennem a rendőrségre.

Az ügyvéd felállt.

– Nem akar semmi mást kérdezni tőlem?

– Mit kérdezhetnék? Pénteken már feltettem a kérdéseket, amelyeket fel kellett tennem. Gondolom, teljes őszinteséggel válaszolt.

– Semmi okom arra, hogy...

– Persze... A kocsival kapcsolatban mégis...

– Bevallom, kiment a fejemből. Az utóbbi hónapokban ez már a harmadik-negyedik eset, hogy az autójavításra szorul, éppen ezért akarom lecserélni.

– Három napig taxival járt?

– Pontosan. Még akkor is előfordul, hogy taxiba ülök, ha itt áll a kocsi a bejárat előtt. Így nem kell parkolóhelyet keresgélni.

– Megértem. Ma délután lesz tárgyalása?

– Nem. Már mondtam, hogy nincs túl gyakran tárgyalásom. Inkább jogi tanácsadással foglalkozom.

– Eszerint itthon lesz egész nap?

– Hacsak nincs találkozóm valakivel a városban. Egy pillanat...

Ismét benyitott a szomszéd irodába.

– Lucette! Megnézné, el kell-e mennem ma délután?

Maigret-nek olyan érzése támadt, hogy a fiatal lány sírt. Sem a szeme, sem az orra nem volt vörös, de a tekintete zavaros lett, nyugtalan.

– Nem hiszem. Minden találkozója itt lesz.

Azért megnézte a piros határidőnaplót.

– Nem.

– Megkapta a választ – zárta le a témát az ügyvéd.

– Köszönöm.

– Segíthetek még valamiben?

– Nincs semmi konkrét ötletem, de sosem lehet tudni.

Viszontlátásra, kisasszony.

Anélkül, hogy rápillantott volna, a lány megbiccentette a fejét, Jean-Charles Gaillard pedig a főfelügyelő elé vágott a folyosón. Félig nyitva volt egy várószoba ajtaja, és futólag feltűnt egy várakozó ember lába, egy férfié.

- Még egyszer köszönet a telefonért.
- Nincs mit.
- És elnézést.

Maigret csak akkor nézett vissza, amikor már vagy ötven métert megtett a járdán, de Gaillard még mindig a kapuban állt, és meredten bámult utána.

HETEDIK FEJEZET

Már többször is előfordult ez, sőt gyakran, de ilyen egyértelműen, ilyen markánsan még soha. Az ember elindul egy adott irányban, mégpedig annál csökönyösebben, minél kevésbé biztos önmagában vagy minél kevesebb információ van a birtokában.

Magában azt mondja: ha kell, könnyed félfordulatot tesz majd, és más irányban keresgél tovább. Nyomozókat küld mindenfelé. Úgy érzi, egy helyben topog, aztán felfedez valami új, apró részletet, és megfontoltan halad tovább előre.

És akkor hirtelen, amikor a legkevésbé számítana rá, a nyomozás kicsúszik a markából. Már nem ő irányít. Az események parancsolnak, és előre nem látott lépésekre kényszerítik, amelyekre nincs felkészülve.

Ilyenkor egy vagy több kellemetlen óra elé néz az ember. Saját magát kell vallatóra fognia. Eltöpreng, hogy nem indult-e rossz irányba már az elején, és nem találja-e majd magát a semmiben, vagy ami még rosszabb, egy olyan valóságban, amely különbözik az általa elképzelttől.

Végül is mi volt Maigret egyedüli kiindulópontja? Egy egyszerű, de valójában tapasztalati tényekkel igazolt meggyőződés: *az alvilág bűnözőire, mai szóval gengszterekre nem jellemző a fojtogatás.* Azok revolvert használnak, olykor kést, ám a Bűnügyi Rendőrség évkönyveiben egyetlen megfojtott áldozat sem akadt, akinek a halálát az ő számlájukra lehetett írni.

Egy másik bevett elgondolás róluk, hogy áldozatukat a

helyszínen hagyják. Az archívumokban arra sem volt példa, hogy egy gengszter több napon át otthon őrizte volna a holttestet, mielőtt kirakta volna valahol az utcára.

Így aztán a főfelügyelő kizárólag Émile Boulay utolsó estéjére koncentrált: telefonhívások, várakozás a járdán, az egyenruhás Mikiegér mellett, majd a hajdani pincér határozottan elindul lefelé a rue Pigalle-on.

Maigret egész építménye ezen az alapon nyugodott, valamint a bankból május 22-én kivett félmillió historiáján.

Eleve feltételezte továbbá, hogy a rue Victor-Massé-i Kis-Itáliában nem volt semmiféle szenvedélyes dráma, hogy a három nő ugyanolyan jól fért meg egymással, ahogy mutatták, hogy Boulay nem tartott másutt szeretőt, és végezetül, hogy Antonio becsületes fiú volt.

Ha csak egy is helytelen ezek közül a feltevések – vagy inkább meggyőződések – közül, romba dől az egész nyomozás.

Vajon ezért maradt zsémbes az arca, ezért haladt előre egyfajta undorral?

Meleg volt aznap délután; a nap egyenesen betűzött az ablakon, úgyhogy a főfelügyelő le is eresztette a rolót. Ingre vetköztek Lucas-val, és csukott ablak mellett olyan munkába vetették magukat, amely alighanem vállrándításra készítette volna a vizsgálóbíró.

Igaz, az ügyvel megbízott bíró békén hagyta őket, mert meg volt győződve arról, hogy jelentéktelen kis leszámolásról van szó, és az újságírók sem jelentkeztek többé.

„Egy ügyvéd nem öli meg az ügyfeleit.”

Maigret folyton ennél kötött ki, nem tudott szabadulni tőle, mint egy daltól, amelyet túl sokszor hallott a rádióban vagy a televízióban.

„Egy ügyvéd...”

Mégis elment délelőtt, a temetés után Jean-Charles Gaillard ügyvédhez, de a lehető legóvatosabbnak mutatkozott. Miután kijött a templomból, mintegy véletlenszerűen kísért el a rue La Bruyère-ig, és ha kérdezett is tőle egyet s mást, vigyázott, hogy ne tűnjön erőszakosnak.

„Egy ügyvéd nem gyilkol.”

Ez sem volt biztosabb, megalapozottabb állítás, mint a másik, amelyből kiindult.

„A gengszterekre nem jellemző a fojtogatás.”

De hát nem lehet csak úgy beidézni egy ismert ügyvédet a Bűnügyi Rendőrségre, és órákig vallatni anélkül, hogy ne szálljon rá nagy valószínűséggel az emberre az ügyvédi kamara, sőt az igazságszolgáltatás egész apparátusa.

Egyes szakmák érzékenyebbek, mint mások. Megtapasztalta ezt, amikor felhívta a barátját, Chavanont, majd amikor felkereste a hőbortos Monsieur Ramuelt.

„Egy ügyvéd nem öli meg a klienseit.”

Márpedig a két férfi Jean-Charles Gaillard ügyfeleivel foglalkozott Maigret aranysárga fényben úszó szobájában. Lucas egy listával tért vissza a bíróságról, egy irattáros segített összeállítani neki.

És Lucas fejében is motoszkálni kezdett valami gyanú. Egyelőre még homályosan. Nem tudta megfogalmazni a gondolat lényegét.

– Az irattáros furcsa dolgot mondott nekem. – Mit?

– Először is, amikor Jean-Charles Gaillard nevét említettem neki, furcsán elmosolyodott. Aztán azoknak az ügyeknek a listáját kértem tőle, amelyekkel Gaillard az utóbbi két évben foglalkozott, és a tekintete erre még gúnyosabb lett. – *Nem sokat fog találni...* – mondta. – *Mert kicsi az ügyfélkör?* – *Épp ellenkezőleg! Úgy hallom, jól menő*

irodája van, és állítólag többet keres, mint némelyik neves ügyvéd, akinek minden héten tárgyalása van az esküdtszéken.

Lucas izgatottan folytatta:

– Próbáltam többet is kihúzni belőle, de egy ideig csendben kutatgatott az aktái között. Olykor azt dűnnyögte, ahogy feljegyzett egy-egy nevet meg dátumot egy lapra: – *Felmentették.* Aztán kisvártatva megint: – *Őt is felmentették.* És végig gūnyos volt az arca, ami végtelenül idegesített: – *Nocsak! Őt elítélték. De persze felfüggesztettet kapott!* A dolog eltartott egy ideig. Egyre hosszabb lett a lista. A felmentések után olyan esetek következtek, amikor felfüggesztették az ítélet végrehajtását, vagy enyhítettek a büntetésen. Végül megpendítettem: – *Nagyon értheti a szakmáját.* Erre mintha kissé lesajnálóan nézett volna rám, és futólag odavetette: – *Csak ért az ügyek kiválasztásához.*

Ez volt az a mondat, amely nem hagyta nyugodni Lucas-t, és ez indította be Maigret fantáziáját.

Nyilvánvalóan kellemesebb nemcsak a vádlottnak, de a védőjének is, ha nem veszítik el a pert, hanem megnyerik. Minden egyes siker csak növeli a hírnevet, és új ügyfeleket hoz.

„Ért az ügyek kiválasztásához.”

A két férfi épp a listát böngészte át, amelyet Lucas hozott. Nekiláttak egy első szelektálásnak. A felügyelő felírta egy lapra a polgári peres ügyeket. Mivel ezen a téren egyikük sem volt jártas, jobbnak tűnt egyelőre félretenni őket.

A többi ügy összességében nem volt valami sok, két év alatt talán harminc. Ezért jelenthette ki Jean-Charles Gaillard: – *Nincs túl gyakran tárgyalásom.*

Lucas sorban felírta a neveket.

– Hyppolyte Tessier... okirat-hamisítás és hamis iratok

felhasználása... felmentve szeptember 1-jén...

Mindketten az emlékezetükben kutattak. Ha nem jutottak semmire, Maigret benyitott a nyomozók szobájába.

– Tessier... okirat-hamisítás... mond ez nektek valamit?

– Nem az, akinek régen kaszinója volt valahol Bretagne-ban, aztán megpróbált titkos játéklklubot nyitni Párizsban?

Rátértek a következőre.

– Julien Vendre... betörés... felmentve...

Rá emlékezett Maigret. Szerény, szomorú kishivatalnoknak látszott, és rádiólopásokra szakosodott. Nem sikerült tetten érni, és nem volt ellene egyértelmű bizonyíték. A főfelügyelő azt tanácsolta a bírónak, hogy ne indítsanak ellene eljárást, hanem várják meg, amíg jobban besározódik.

– Írd a harmadik lapra.

Mindeközben a kövér Torrence egy bisztró homályában ült az ügyvéd házával szemben, alig néhány méternyire pedig, a kék, amerikai kocsitól nem messze, egy megkülönböztető jelzés nélküli rendőrségi autó várakozott a járda szélén.

Vajon hány pohár sört gurított le Torrence, ha az egész délutánt az egy lábú, kerek asztalkánál kellett töltenie, a szemközti bejáratot figyelve?

– Urbain Poitier... orgazdaság... egy év felfüggesztett börtön...

Éppen Lucas nyomozott az ügyben néhány hónappal korábban, s a férfi többször is járt a Quai des Orfèvres-en, hájas volt, és ugyanolyan ápolatlan, mint Monsieur Raison, a könyvelő, orrlyukaiból csomókban állt ki a fekete szőr.

Zsibárusboltja volt a boulevard La Chapelle-én. Mindenfélét találhatott nála az ember, régi petróleumlámpákat éppúgy, mint hűtőszekrényeket és

teljesen elnyűtt, ócska ruhákat. – *Tisztességes kereskedő vagyok. Szerény, de tisztességes. Amikor bejött az az illető, hogy ólomcsöveket adjon el, nem is sejtettem, hogy lopta őket. Nem úgy nézett ki, mint aki...*

Maigret eltűnődött minden egyes névnel. Tízszer is benyitott a nyomozókhoz.

– Írd fel!

– Gaston Mauran... autólopás...

– Alacsony, vörös hajú?

– Ez nincs itt a papíromon.

– Múlt tavasszal?

– Igen... áprilisban. Egy bandáról van szó, átfestették a kocsikat, és vidéki üzemekhez irányították őket.

– Szólj Dupeu-nek.

Dupeu felügyelő, aki az ügyben nyomozott, szerencsére épp a szomszéd szobában tartózkodott.

– Az az alacsony, vörös hajú fickó, aki a beteg, idős édesanyja történetével rukkolt elő nekünk?

– Igen, főnök. Valóban volt egy idős, beteg anyja. Akkor ő még csak tizenkilenc éves volt. A banda legjelentéktelenebb tagja. Ő csak falazott, amíg a Bolond Justin elkötötte a kocsikat.

Két ügy lányok futtatása miatt; újabb betörések. Semmi olyan, ami nagy port vert fel. Semmi olyan, ami az újságok címlapjára került volna.

Ugyanakkor az ügyvéd valamennyi kliense többé-kevésbé profi bűnöző volt.

– Folytasd – sóhajtott fel Maigret.

– Ennyi. Azt mondta, csak az utolsó két évet nézzem meg.

Nem merülhetett ki ennyiben egy magánpalotában lakó ügyvéd tevékenysége, még ha az a magánpalota a

valóságban meglehetősen közönséges ház volt is.

Természetesen nem volt szabad megfedkezni azokról az ügyekről sem, amelyek nem jutottak el a bíróságig, és a legtöbb ilyen lehetett.

Jean-Charles Gaillard-nak volt egy másik ügyfélköre is, azok az ügyfelek, akiknek ő készítette el a jövedelembevallását, miként Boulay-nak is.

Maigret szenvedett. Melege volt. Szomjas volt. Úgy érezte, megfeneklett, és kísértést érzett arra, hogy mindent előlről kezdjen.

– Hívd fel nekem a IX. kerületi adónyomozót.

Hasztalan erőlködésnek tűnt az egész, de most, hogy így állt, semmit sem volt szabad figyelmen kívül hagynia.

– Mit mond? Monsieur Jubelin? Akkor adja nekem Monsieur Jubelint. Maigret főfelügyelő keresi. A Bűnügyi Rendőrségtől, igen. Halló! Nem! A főfelügyelő személyesen Monsieur Jubelinnel kíván beszélni.

A nyomozó elfoglalt ember lehetett, vagy fenn hordta az orrát magas beosztásától, mert csaknem öt perc is eltelt, mire beleszólt a kagylóba.

– Halló! Adom önnek a főfelügyelőt.

Maigret sóhajtva ragadta meg a készüléket.

– Végtelenül sajnálom, hogy zavarom, Monsieur Jubelin. Csupán egy információt szeretnék kérni öntől. Tessék? Igen, közvetetten Émile Boulay-ról van szó. Olvasta a lapokat. Értem. Nem, nem a bevallásai érdekelnek. Később ez is előfordulhat, de ígérem, a szabályok szerint járok majd el. Igen, igen! Megértem az aggályait. A kérdésem kicsit más. Boulay-nak akadtak problémái önnel? Épp erre gondolok. Előfordult például, hogy ön eljárással fenyegette? Nem! Én is így gondoltam. Hibátlan könyvelés. Pontosan. Pontosan.

A fejét csóválva, az itatósára firkálgatva hallgatta a férfit.

Monsieur Jubelin hangja úgy zengett, hogy Lucas szinte minden szavát hallotta.

– Szóval jó tanácsadója volt. Egy ügyvéd, tudom, Jean-Charles Gaillard. Épp ide akarok kilyukadni. Gyanítom, több olyan adófizetővel is foglalkozott, aki önhöz tartozik. Hogy mondja? Túlságosan is sokkal?

Maigret Lucas-ra kacsintott, és igyekezett türelmes lenni, mert a nyomozó hirtelen beszédes lett.

– Igen. Igen. Nagyon ügyes, nyilván. Tessék? Támadhatatlan bevallásokat? Megpróbálta? Eredménytelenül. Értem. Engedjen meg még egy kérdést. Gaillard ügyfelei melyik rétegből kerülnek ki a leginkább? Ez is, az is, értem. Sokan a negyedből. Szálloda-, vendéglő- és mulatótulajdonosok. Persze, nehéz.

A beszélgetés eltartott még vagy tíz percig, de a főfelügyelő csak fél füllel, figyelmetlenül hallgatta Jubelint, aki a kezdeti tartózkodás után most részletesen taglalni kezdte, hogy mekkora harcban áll az adócsalókkal.

– Huh! – sóhajtott fel, amikor letette a kagylót.

– Hallottad?

– Nem mindent.

– Ahogy vártam, Émile Boulay bevallásai támadhatatlanok. Jubelin nosztalgiával ismételte ezt a szót, tudom is én, hányszor. Évek óta próbálja rajtakapni valami mulasztáson. A múlt évben is átnyalazta az egész könyvelését, de még csak egy aprócska hibát sem talált.

– És a többiek?

– Éppen ez az! Jean-Charles Gaillard összes ügyfelével ez a helyzet.

Maigret tűnődve bámulta a nyomozó által összeállított listát. Eszébe jutottak az irattáros szavai: „Ért az ügyek kiválasztásához...”

Márpedig adóügyekben is jól választott ügyfeleket az ügyvéd: szállodások a Montmartre-ről vagy máshonnan, akik nemcsak éjszakára adnak ki szobát, hanem egy órára is, bártulajdonosok, mint Díjbirkózó Jo, mulató- vagy versenyló-tulajdonosok.

Ahogy Jubelin mondta kevéssel azelőtt a telefonba:

– Ezeknél az embereknél nehéz ellenőrizni a bevételeket és az általános költségeket...

Maigret az íróasztala előtt állva még egyszer végigfuttatta tekintetét a listán. Választani kellett, és talán ettől a választástól függött a nyomozás sorsa.

– Szólj Dupeu-nek.

A nyomozó visszajött az irodába.

– Nem tudod, mi lett Gaston Maurannal, akiről az előbb beszéltél?

– Pár hónapja láttam, hogy benzinkutas egy szerviznél a boulevard Italie-n. Egészen véletlenül történt. Vidékre vittem a felségemet meg a kölyköket, és épp gondolkodtam, hogy hol tankoljak.

– Hívd fel a szerviz tulajdonosát, hogy biztosak legyünk benne, Mauran még mindig nála dolgozik. Ne mondjon neki semmit. Nem örülnék, ha bejvedne, és kicsúszna a markunkból.

Ha vele nem megy, Maigret választ majd egy másikat vagy egy harmadikat, és így tovább, amíg meg nem találja azt, amit keres.

Csak éppen nem egészen volt világos, hogy mit keres. Volt valami jellegzetesség az ügyvéd összes ügyében, valami nehezen meghatározható közös pont.

„Egy ügyvéd nem öli meg az ügyfeleit...”

– Szüksége van még rám, főnök?

– Igen, maradj.

Olyan volt, mintha magában beszélne, nem bánva, hogy hallgatósága van.

– Végül is mindegyikük hálával tartozott neki. Vagy bíróság elé kerültek és felmentették őket, vagy az adónyomozó kénytelen volt meghajolni a bevallásaik előtt. Nem tudom, érted-e, mire gondolok. Egy ügyvéd általában elkerülhetetlenül magára haragít egyeseket. Ha elveszít egy pert, ha besározódik az ügyfele...

– Világos, főnök.

– Pedig nem könnyű jól választani.

Dupeu visszatért.

– Még mindig annál a szerviznél dolgozik. Épp ott van.

– Vigyél el egy kocsit az udvarról, és hozd be minél gyorsabban. Ne ijessz rá. Mondd azt, hogy egyszerű ellenőrzésről van szó. Az sem jó, ha túlságosan magabiztos.

Fél öt volt, de a hőség nem enyhült, épp ellenkezőleg. A levegő megrekedt a helyiségben. Maigret inge kezdett a testéhez tapadni.

– Mi lenne, ha innánk egy pohár sört?

Rövid pihenő a Dauphine sörözőben, amíg Gaston Mauran meg nem érkezik.

Amikor a két férfi elhagyni készült az irodát, megcsörrent a telefon. A főfelügyelő először nem akart visszamenni, de mert nem lett volna nyugodt a lelkiismerete, végül mégiscsak felvette a kagylót.

– Maga az, főnök? Itt Torrence.

– Megismerem a hangodat. Mi a helyzet?

– A boulevard Grande-Armée-ről telefonálok.

– Mit keresel ott?

– Úgy húsz perccel ezelőtt Gaillard eljött hazulról, kocsiba ült. Szerencsére dugó volt a rue Blanche sarkán, úgyhogy be tudtam ugrani a saját kocsimba, és utolértem.

– Nem vette észre, hogy követed?

– Biztos, hogy nem. Mindjárt megérti, miért gondolom így. Azonnal az Étoile felé indult, a legrövidebb úton. A forgalom miatt nem tudott gyorsan hajtani, és a boulevard Grande-Armée-n még jobban lelassított. Mögötte haladtam, elmentünk több szerviz előtt. Úgy tűnt, habozik. Végül a Garage Modeme-be hajtott be, a Maillot kapu közelében. Én kint vártam. Csak akkor mentem be, amikor láttam, hogy kijön gyalog, és a Bois felé indul.

Ez a nem várt esemény megfosztani készült Maigret-t cselekvési szabadságától, pontosabban arra készítette, hogy egy adott pillanatban előre nem látott módon cselekedjen.

Miközben Torrence-t hallgatta, egyre komorabbá vált az arca, és úgy tűnt, már nem gondol a betervezett sörre.

– Nagy hodály automata autómosóval. Meg kellett mutatnom a plecsnimet a művezetőnek. Jean-Charles Gaillard nem törzsvendég. Emlékeztük szerint nem látták korábban a szervizben. Megkérdezte, le tudják-e mosni a kocsiját maximum egy óra alatt. Fél hat felé kell visszamennie.

– Nekikezdték a munkának?

– Neki akartak, de kértem, hogy várjanak.

Azonnal döntenem kellett.

– Mit tegyek?

– Ott maradsz, és nem hagyod, hogy hozzányúljanak az autóhoz. Odaküldök valakit, aki majd idehozza. Ne félj. Rendben lesznek a papírjai.

– És ha Gaillard visszajön?

– Lesz veled egy nyomozó. Még nem tudom, ki. Jobb, ha ketten vagytok. Legyél nagyon udvarias, de azért érd el, hogy idejöjjön veled.

Eszébe jutott a fiatal autótolvaj, akire várt.

– Ne vezesd be azonnal az irodámba. Legyen türelemmel. Valószínűleg dölyfös lesz. Ne hagyd magad befolyásolni. Főleg azt ne engedd, hogy telefonáljon.

Torrence egykedvűen felsóhajtott:

– Rendben, főnök. De legyen gyors. Meglepne, ha ebben a hőségben sokáig mászkálna a Bois fái között.

Maigret azon tanakodott, ne siessen-e el a vizsgálóbíróhoz, hogy ne az ő vállát nyomja a felelősség. De szinte biztos volt benne: a bíró nem engedné, hogy az ösztönei szerint cselekedjen.

A szomszédos irodában egyesével végigmérte a nyomozókat.

– Vacher.

– Igen, főnök.

– Vezettél már amerikai kocsit?

– Már előfordult.

– Elsietsz a Garage Modeme-be, a boulevard Grande-Armée-ra. Egészen az alján van, a Maillot kapunál. Ott találod Torrence-t, aki mutat majd neked egy kék kocsit. Vezesd ide az udvarra, de ne tapogasd nagyon össze.

– Értettem.

– Te vele mész, Janin, de ott maradsz a szervizben Torrence-szal. Kapott utasításokat.

Az órájára nézett. Dupeu csak negyedórája ment el a boulevard Italie-ra. Lucas felé fordult.

– Gyere.

Mégiscsak megilleti őket az a pohár sör, csak gyorsan kell felhőrpinteniük.

NYOLCADIK FEJEZET

Mielőtt a szobájába kísértette volna a szerelőt, Maigret kifaggatta Dupeu-t.

– Hogy ment a dolog?

– Először meglepettnek tűnt, és megkérdezte, magának dolgozom-e. Úgy éreztem, inkább bosszús, mint nyugtalan. Kétszer is megkérdezte:

– Biztos benne, hogy Maigret főfelügyelő akar látni? – *Aztán elment, hogy lemossa benzinnel a kezét, és levesse a kezeslábasát. Útközben csak egyvalamit kérdezett:* – Jogukban áll újra elővenni egy ügyet, ha már ítélet született benne?

– Mit válaszoltál neki?

– Hogy nem tudom, hogy úgy sejtem, nem. Egész úton nyugtalan volt.

– Engedd be, és hagyj magunkra.

Mauran igencsak meglepődött volna, amikor bevezették az irodába, ha tudja, hogy a híres főfelügyelőben nagyobb a drukkk, mint benne. Maigret nézte őt, amint beljebb lép: hanyag járású fiatalember torzonborz vörös hajjal, porcelánkéek szemekkel, az orra körül szeplőkkel.

– Máskor a nyomozókkal hallgattatott ki – szólalt meg, mintha mindenáron támadóan akart volna fellépni ez most nem elég?

Egyszerre volt benne ravaszság és naivitás.

– Jobb, ha mindjárt előrebocsátom, hogy nem követtem el semmit.

Nem félt. Persze hatott rá, hogy ott találja magát

kettesben a nagyfőnökkel, de nem félt.

– De magabiztos vagy!

– Miért ne lennék? A bíróság talán nem ismerte el, hogy ártatlan vagyok? Vagy csaknem teljesen ártatlan. És magának aztán tudnia kell, hogy rendes voltam.

– Azt akarod mondani, hogy feladtad a cinkostársaidat?

– Kihasztnálták a naivitásomat, az ügyvéd bebizonyította. Elmondta, hogy nehéz gyerekkorom volt, hogy én viselem anyám gondját, aki beteg.

Maigret-nek különös érzése volt, miközben hallgatta őt. A szerelő egyfajta fellengzős pátosszal beszélt, eröltette a párizsi csibészek beszédmodorát, ugyanakkor derűs csillogás volt a szembogarában, mintha örömmel alakítaná ezt a szerepet.

– Gondolom, nem e miatt az ügy miatt hoztak be. Azóta szépen meghúzom magam, és megnézheti magát, aki az ellenkezőjét állítja. Szóval?

Engedély nélkül leült, ami ritka, sőt még egy doboz Gauloises-t is előhúzott a zsebéből.

– Szabad?

Maigret igent bólintva tovább méregette.

– És ha valami oknál fogva újraindítanánk a nyomozást?

Mauran hirtelen gyanakvóan összerezzen.

– Az nem lehet.

– Tegyük fel, hogy tisztázni szeretnék bizonyos pontokat.

Csörgött a telefon Maigret íróasztalán, és egy hang, Torrence-é, közölte:

– Itt van.

– Tiltakozott?

– Nem igazán. Azt állítja, siet, és azonnal látni kívánja magát.

– Mondd meg neki, hogy fogadom, amint szabad leszek.

Gaston Mauran a szemöldökét ráncolva fülelt, mint aki próbálja megérteni, hogy miféle komédiát játszanak vele.

– Csak kamu, mi? – vetette oda, miután a főfelügyelő letette a kagylót.

– Mi a kamu?

– Hogy behoznak. Hogy megpróbálnak megfélemlíteni. Tudja jól, hogy minden elrendeződött.

– Mi rendeződött el?

– Elég világos vagyok, nem? Már senki sem csesztet.

Kissé ügyetlenül kacsintott egyet, s ez mindennél jobban zavarba ejtette Mairret-t.

– Figyelj, Mauran, az ügyeddel Dupeu nyomozó foglalkozott.

– Aki az előbb behozott, igen. Nem emlékeztem a nevére. Korrekt volt.

– Mit nevezel te korrektnek?

– Korrekt volt, és kész!

– De mégis.

– Nem érti?

– Azt akarod mondani, hogy nem állított csapdát neked, és kedvesen kérdezett ki?

– Gondolom, úgy kérdezett ki, ahogy ki kellett kérdeznie.

Volt valami gyanús a szavak mögött, a fiatalember viselkedésében, s a főfelügyelő igyekezett megfejtetni, hogy mi lehet az.

– Így kellett tennie, nem?

– Mert ártatlan voltál?

Úgy tűnt, Mauran kényelmetlenül kezdi érezni magát, mint aki már semmit sem ért, mint akit összezavartak Mairret szavai, ahogy az ő szavai is összezavarták a rendőrt.

– Ide figyeljen – szólalt meg tétován, miután szippantott egyet a cigarettájából.

- Mi az?
- Semmi.
- Mit akartál mondani?
- Már nem is tudom. Miért hozatott be?
- Mit akartál mondani?
- Az az érzésem, hogy itt valami nem stimmel.
- Nem értem.
- Biztos? Akkor jobb, ha kussolok.
- Most már kicsit késő. Mit akartál mondani?

Maigret nem volt fenyegető, csak eltökélt. Az ellenfényben robusztusnak tűnt álló alakja, s Gaston Mauran kezdett egyfajta pánikkal tekinteni rá.

- El akarok menni – hebegte, és felpattant.
- Addig nem, amíg nem beszélsz.
- Szóval ez valami csapda? Ki szúrta el? Valaki nem a

játékszabályok szerint játszott?

- Miféle játékszabályok szerint?
- Előbb mondja el, mit tud.
- Itt én kérdezek. Miféle játékszabályok szerint?
- Ha kell, holnap reggelig fogja ismételtetni ezt nekem, ugye? Mondták nekem, de nem hittem el.

- Mit mondtak még neked?
- Hogy rendesek lesznek hozzám.
- Ki mondta ezt?

A fiatalember elfordította a fejét, makacsul hallgatott, de már érezte: a végén úgyis feladja a harcot.

- Ez nem játék – dűnnyögte végül a fogai között.
- Micsoda?

Mauran hirtelen ingerült lett, és fenyegetően szembefordult a főfelügyelővel.

- Nem tudja, nem? És mi van a száz ronggyal?

Maigret úgy nézett rá, hogy a fiatalember döbbenetében

leejtette a karját. Láttá, hogy az impozáns, robusztus alak feléje indul, két lapáttenyér nyúlt felé, vállon ragadta és rázogatni kezdte.

Maigret még életében nem volt ilyen sápadt. Kifejezéstelen arca kötömbre hasonlított.

Hűvös, tekintélyparancsoló hangon felszólította:

- Ismételd meg!
- A... a... Ez fáj...
- Ismételd meg!
- A százezer frank...
- Miféle százezer frank?
- Eresszen! Elmondok mindent.

Maigret visszaadta a mozgásszabadságát, de továbbra is holtsápadt volt, és kezét olykor a mellkasához emelte: hevesen kalimpált a szíve.

- Úgy sejtem, bepaliztak.
- Gaillard?

Mauran bólintott.

– Megígérte, hogy rendesek lesznek hozzád?
– Igen. Nem azt mondta, hogy rendesek. Azt mondta, megértőek.

- És hogy felmentenek?
- Hogy legrosszabb esetben felfüggesztettet kapok.
- Százezer frankot fizettetett veled a védelemért?
- Nem a védelemért. Külön célra.
- Hogy átadja valakinek?

A fiatal szerelő úgy megszeppent, hogy könnyek futották el a szemét.

– Magának.

Maigret két teljes percig állt mozdulatlanul, ökölbe szorított kézzel, majd lassan visszatért egy kis szín az arcába. Hirtelen hátat fordított látogatójának, s noha a roló

le volt eresztve, az ablak előtt is lecövekelt egy időre. Amikor visszafordult, arckifejezése szinte már a régi volt, de az ember megesküdt volna rá, hogy megöregedett; egyszeriben egészen megviselt lett.

Odaült az íróasztalához, egy székre mutatott, s ösztönösen megtömött egy pipát.

– Gyújts rá.

Úgy mondta ezt, mint valami parancsot, mintha isten tudja, miféle démonokat akarna kiűzni.

Fojtott, suttogó hangon folytatta:

– Gyaníthatóan igazat mondtál.

– Anyám életére esküszöm.

– Ki küldött Jean-Charles Gaillard-hoz?

– Egy öreg, aki a boulevard La Chapelle-en lakik.

– Ne félj. Nem lesz perújrafelvétel. Ugye, egy bizonyos Poitier-ről van szó, akinek zsibárusboltja van?

– Igen.

– Csórtál, és neki passzoltad el a szájrét.

– Nem történt meg sokszor.

– Mit mondott neked?

– Hogy menjek el ahhoz az ügyvédhez.

– Miért nem egy másikhoz?

– Mert ez összejátszik a rendőrséggel. Most már értem, hogy ez nem igaz. Megvágott százezer frankkal.

Maigret gondolkodott.

– Ide hallgass! Mindjárt bevezetnek valakit ebbe a szobába. Nem szólsz hozzá. Épp csak ránézel, majd átmész egy másik szobába a nyomozóval.

– Elnézést kérek magától, tudja? Elhitették velem, hogy mindig így megy a dolog.

Maigret-nek sikerült rámosolyognia.

– Halló! Torrence? Bekisérnéd? Van itt a szobámban

valaki, vidd át hozzád, hátha még szükségem lesz rá. Most rögtön, igen.

Látszólag nyugodtan pipázgatott, de a torkában gombócszerűség volt. Mereven bámulta az ajtót, amelynek mindjárt ki kell nyílnia, amely kinyílt; látta az ügyvédet, elegáns volt a halványszürke öltönyében, méltatlankodó arccal, gyorsan lépett hármat-négyet, és már nyitotta volna a száját, hogy beszéljen, tiltakozzon, ekkor azonban váratlanul megpillantotta Gaston Maurant.

Torrence semmit sem érthetett ebből a némajelenetből. Jean-Charles Gaillard hirtelen megtorpant. Arc kifejezése megváltozott. A fiatalember zavartan felemelkedett a székéről, és anélkül, hogy az új jövevényre nézett volna, az ajtó felé indult.

Csak két férfi maradt szemtől szemben. Maigret az íróasztal lapjára tenyerelve igyekezett elfojtani magában a vágyat, hogy felálljon, nehézkesen látogatójához lépjen, és – még ha az magasabb és testesebb is nála – arcul csapja jobbról-balról.

Ehelyett furcsa, fátyolos hangon így szólt:

– Foglaljon helyet.

Még tekintélyt parancsolóbb lehetett, mint amikor megragadta a fiatal szerelő vállát, mert az ügyvéd önkéntelenül engedelmeskedett, elfelejtett tiltakozni, amiért elvitték a kocsiját, amiért előállítási parancs nélkül hozta be két nyomozó a Quai des Orfèvres-re, ahol úgy várakoztatták, mint holmi jöttment gyanúsítottat.

– Gondolom – fogott bele a mondandójába Maigret megviselten, mintha számára már befejeződött volna az ügy –, tisztában van a helyzetével.

S mivel az ügyvéd vissza akart vágni:

– Engedje meg, hogy befejezzem. Nagyon rövid leszek,

mert kész gyötrelem számomra négyszemközt maradni magával.

– Nem tudom, hogy az a fiú...

– Csönd legyen, ha mondom! Nem azért hozattam ide, hogy kihallgassam. Nem kérek magától semmiféle magyarázatot. Ha hallgatok az első gondolatomra, nem is találkoztam volna magával, hanem egyenesen a fogdába küldöm, hogy ott várjon, amíg meglesznek a szakértői vizsgálatok eredményei.

Eléje csúsztatta a hármas számú listát, Gaillard azon ügyfeleiét, akik büntetőbíróság elé kerültek, de felmentették őket vagy enyhe büntetést kaptak.

Monoton hangon olvasta fel a neveket, mintha litániát mormolna. Majd felnézett, és hozzátette:

– Felesleges leszögezni, hogy ezeket a személyeket mind kikérdezzük. Egyesek hallgatni fognak. Legalábbis az elején. De ha megtudják, hogy a bizonyos célból kifizetett összegek nem érkeztek meg a címzetthez...

Időközben Gaillard arca is megváltozott. Dacoskodni próbált, belekezdett egy mondatba:

– Nem tudom, hogy az a fiatal csirkefogó...

Maigret akkorát csapott öklével az asztalra, hogy minden tárgy ugrott egyet.

– Hallgasson! – üvöltötte. – Amíg nem szólítom fel rá, megtiltom, hogy kinyissa a száját.

A nyomozók irodájában is hallani lehetett a csattanást, és mindenki egymásra nézett.

– Nem szükséges elmagyaráznom, hogy mi volt a módszere. És értem, miért választotta ki gondosan az ügyfeleit. Tudta, hogy felmentik őket vagy enyhe büntetést kapnak, így nem volt nehéz elhitetnie velük, hogy némi fizetségért cserébe...

Nem! Már beszélni sem tudott erről.

– Minden okom megvan rá, hogy azt gondoljam, nem az enyém volt az egyetlen felhasznált név. Maga jövedelembevallásokkal is foglalkozott. Az imént már kapcsolatba léptem Monsieur Jubelinnel, és el fogok majd beszélgetni vele.

Keze remegett még egy kicsit, ahogy meggyújtotta a pipáját.

– Hosszú, kényes nyomozás lesz. De azt kijelenthetem magának, hogy kivételes aprólékossággal folytatjuk le.

Gaillard letett arról, hogy kihívóan nézzen rá; lesunyta a fejét; két keze az ölében, a balon a hiányzó négy ujj keltette űr.

A főfelügyelő tekintete arra a kézre tévedt, és habozásféle fogta el.

– Amikor az ügy a törvényszék elé kerül, megemlítik majd, hogy milyen hősiesen viselkedett a háborúban, és valószínűleg azt is, hogy egy csillogáshoz szokott nőt vett feleségül, akit a betegség gyakorlatilag elvágott a külvilágtól.

Hátradólt a karosszékében, becsukta a szemét.

– Enyhítő körülményeket találnak majd. Miért volt ilyen fontos a pénz, ha a felesége már nem járt el hazulról, maga pedig láthatóan magányos életet élt, a munkájába temetkezve? Erről fogalmam sincs, de nem is kérdezem. A kérdéseket majd mások teszik fel helyettem, talán érti, miért. Ez az első eset, Monsieur Gaillard, hogy...

A hangja ismét elcsuklott, és pimaszul felállt, hogy kivegye a konyakos üveget meg egy poharat a faliszekrényből. Az üveget nem magának tartogatta ott, hanem azoknak, akiknek szükségük volt rá egy-egy hosszú, drámai kihallgatás során.

Egy húzásra felhajtotta az italt, visszament a helyére,

meggyújtotta kialudt pipáját.

Kissé megnyugodott, és fesztelenebb hangon folytatta, mintha az ügy már nem érintené személyesen.

– Ezekben a pillanatokban éppen szakértők vizsgálják át a kocsiját az utolsó csavarig. Nem mondom újat azzal, hogy ha egy hullát szállítottak benne, jó esély van rá, hogy annak nyoma maradt. Ez magának is eszébe jutott, és a ma reggeli látogatásom után egyenesen úgy érezte, hogy le kell mosatnia. Csend! Utoljára mondom, hogy hallgasson, különben habozás nélkül a fogda valamelyik cellájába kísértetem. Azt is tudnia kell, hogy úton van egy szakértőgárda a rue La Bruyère felé.

Gaillard összerezzen, majd dadogva megszólalt:

– A feleségem.

– Nem a felesége miatt mennek oda. Ma reggel az ablakon át észrevettem egy kamraszerűséget az udvaron. Négyzetcentiméterről négyzetcentiméterre átfésülik. A pincét ugyanúgy. És ha kell, a ház többi részét is, egészen a padlásig. Ma este kihallgatom a két cselédjét. Azt mondtam, csend! Az ügyvédnek, akit majd választ magának, nem lesz nehéz megállapítania, hogy a dolog nem előre megfontolt szándékkal történt. Az, hogy a kocsija véletlenségből rossz volt, és nem volt semmi szállítóeszköze, hogy megszabaduljon a hullától, azt bizonyítja... meg kellett várnia, amíg visszahozzák a kocsiját, és nem volt kellemes két napot és három éjszakát együtt tölteni egy halottal a házban.

A végén már magában beszélt, rá sem nézett Gaillard-ra. Az utóbbi napokban összegyűjtött összes aprócska részlet eszébe jutott és helyére került. Valamennyi kérdésre, amelyet feltett magának, választ kapott.

– Mazottit május 17-én lőtték le, és kikérdeztünk

mindenkit, aki az utóbbi időben áldozatául esett a zsarolásának. Az ön egyik kliense, Émile Boulay mindenesetre kapott egy első idézést. Egyből magához fordult, aki az adóügyeivel foglalkozott és közbenjárt két jelentéktelenebb ügyben? Szóval itt járt május 18-án, és feltették neki a rutinkérdéseket. Ezek után másodszor is beidéztek 22-ére vagy 23-ára, nem tudom, miért, talán mert Lucas felügyelő pontosabb információkat akart tőle. Éppen 22-én, valamikor délután Boulay kivett ötszázezer frankot a bankjából. Azonnal készpénzre volt szüksége. Nem várhatta meg az estét, hogy akkor vegye ki a mulatói kasszájából. És sehol sem találni nyomát ennek az összegnek. Nem kérdezem, hogy ön kapta-e meg. Tudom.

Az utolsó szavakat akkora megvetéssel mondta ki, amekkorát még soha nem fejezett ki emberi teremtmény előtt.

- Június 8-án vagy 9-én Boulay egy harmadik idézést kapott 12-ére, szerdára. Begyulladt, mert betegesen irtózott a botránytól. A foglalkozása ellenére, sőt talán éppen a foglalkozása miatt minden másnál jobban ragaszkodott a becsületéhez. Egy nappal azelőtt, hogy meg kellett jelennie, június 11-én este nyugtalan volt, meg dühös is, mert ötszázezer frankot fizetett ki azért, hogy békén hagyják. Este tiztől hívogatni kezdi magát, de senki sem veszi fel a telefont. Többször próbálkozik, végül sikerrel jár, és maga hajlandó fogadni egy negyedórával vagy egy félórával később. Könnyű elképzelni, hogy mit mondott az ön irodájának bizalmas légkörében. Azért fizetett, hogy ne hozzák összefüggésbe a Mazotti-üggyel, hogy ne szerepeljen a neve az újságokban. De a nyomozó nem szállt le róla, ahogy várta, ismét ki akarta hallgatni, ő pedig félt, hogy a rendőrség folyosóin újságírókkal és fényképészekkel találkozik össze. Úgy

érezte, átverték. Ugyanúgy fel volt háborodva, mint az imént Gaston Mauran. Közölte önnel, hogy nyíltan beszélni fog, emlékeztetni fogja a rendőrséget a vele kötött paktumra. Ennyi. Ha élve távozik magától, ha másnap reggel eljön ide, és kiönti a haragját... a többi már nem tartozik rám, Monsieur Gaillard. Nem ragaszkodom ahhoz, hogy vallomást tegyen nekem.

Felemelte a telefonkagylót.

– Torrence? Elengedheted. Ne feledd el felírni a címét, mert a vizsgálóbírónak szüksége lesz rá. Azután gyere be az úrért, aki nálam van.

Türelmetlenül, állva várta, hogy megszabaduljon az ügyvéd társaságától.

Gaillard lehajtott fejjel, alig hallhatóan azt motyogta:

– Magának sosem volt szenvedélye, Monsieur Maigret?

Maigret úgy tett, mintha nem is hallotta volna.

– Nekem kettő volt.

A főfelügyelő hátat fordított neki, megfogadva magában, hogy nem fog könnyörületet mutatni.

– Először a feleségem, akit minden úton-módon boldoggá akartam tenni.

A hang keserű volt. Csend állt be.

– Aztán jött a kényszerű szobafogság a számára, én pedig úgy éreztem, ezek után is kell valami szórakozást találnom magamnak, és ekkor játszani kezdtem.

Léptek hallatszottak a folyosóról. Halkan megzörgették az ajtót.

– Gyere be!

Torrence megállt az ajtóban.

– Vidd a hátsó irodába, amíg vissza nem jövök a Palotából.

Nem nézett a távozó Gaillard után. Felemelte a kagylót,

hogy megkérdezze a vizsgálóbírótól, tudja-e rögtön fogadni.

Nem sokkal később belépett a rendőrséget a bíróságtól elválasztó, üvegezett ajtócskán.

Egy óráig volt távol a Bűnügyi Rendőrségtől. Amikor visszajött, kezében egy hivatalos papírt tartott. Benyitott a nyomozók irodájába, ahol Lucas már türelmetlenül várta.

Minden magyarázat nélkül átnyújtotta neki a Gaillard nevére szóló előállítási parancsot.

– A hátsó irodában van Torrence-szal. Együtt a fogdába vezetitek.

– Megbilincseljük?

A szabályzat ezt írta elő, de volt néhány kivétel alóla. Maigret nem akart bosszúálló színben feltűnni. Az ügyvéd utolsó szavai kezdték elbizonytalanítani.

– Ne.

– Mit mondjak az örnek? Elvegyük a nyakkendőjét, az övét, a cipőfűzőjét?

Már megint a szabályzat és megint a lelkiismeretesség!

Maigret némi habozás után megrázta a fejét, Lucas pedig magára hagyta a szobájában.

Aznap este, amikor némi késéssel hazatért vacsorázni, a feleségének feltűnt, hogy kissé mereven, csillogó szemmel bámul maga elé, és alkoholszagú a lehelete.

Evés közben alig nyitotta ki a száját, majd felállt, hogy kikapcsolja a televíziót, amely idegesítette.

– Elmész itthonról?

– Nem.

– Megoldódott az ügyed?

Nem válaszolt.

Nyugtalanul aludt, mogorván ébredt, és mint oly

sokszor, úgy döntött, hogy gyalog megy el a Quai des Orfèvres-re.

Alighogy belépett az irodájába, nyílt a nyomozók ajtaja. Lucas komor, titokzatos arccal csukta be maga mögött.

– Van egy hírem a maga számára, főnök.

Vajon tudta előre, mit fog hallani a nyomozótól? Lucas mindig eltűnődött ezen, de sosem kapott rá választ.

– Jean-Charles Gaillard felakasztotta magát a cellájában.

Maigret meg sem rezzent, meg sem nyikkant, csak állt egy helyben, és kibámult a nyitott ablakon a fák zizegő leveleire, a Szajrán sikkoló hajókra meg a járókelőkre, akik hangyákként nyüzsögtek a Saint-Michel hídon.

– Még nem tudok részleteket. Gondolja, hogy...

– Mit kéne gondolnom? – kérdezte Maigret hirtelen agresszívan.

Lucas erre visszavonulót fűjt:

– Csak eltűnődtem, hogy...

Maigret becsapta az ajtót, és csak egy órával később bukkant fel újra: már lehiggadt, és láthatólag a folyó ügyek foglalkoztatták.

Noland (Vaud), 1962. június 19.